Mwanzo

Siku Sita Za Uumbaji Na Sabato

1 Hapo mwanzo Mungu aliumba mbingu na
dunia.
2 Wakati huu dunia ilikuwa haina umbo,
tena ilikuwa tupu. Giza lilikuwa juu ya uso wa
vilindi vya maji, naye Roho wa Mungu alikuwa
ametulia juu ya maji.

3 Mungu akasema, "Iwepo nuru," nayo nuru
ikawepo.
4 Mungu akaona ya kuwa nuru ni njema, ndipo
Mungu akatenganisha nuru na giza.
5 Mungu akaiita nuru "mchana," na giza akali-
ita "usiku." Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya
kwanza.
6 Mungu akasema, "Iwepo nafasi kati ya maji
igawe maji na maji."
7 Kwa hiyo Mungu akafanya nafasi, akaten-
ganisha maji yaliyo chini ya hiyo nafasi na maji
yaliyo juu yake. Ikawa hivyo.
8 Mungu akaiita hiyo nafasi "anga." Ikawa
jioni, ikawa asubuhi, siku ya pili.
9 Mungu akasema, "Maji yaliyopo chini
ya anga na yakusanyike mahali pamoja,
pawepo na nchi kavu." Ikawa hivyo.
10 Mungu akaiita nchi kavu "ardhi," nalo lile
kusanyiko la maji akaliita "bahari." Mungu
akaona kuwa ni vyema.

11 Kisha Mungu akasema, “Ardhi na itoe
mimea: miche itoayo mbegu, miti juu ya nchi
itoayo matunda yenye mbegu ndani yake, kila
mmea kulingana na aina zake mbalimbali.”
Ikawa hivyo.
12 Ardhi ikachipua mimea: Mimea itoayo
mbegu kulingana na aina zake, na miti itoayo
matunda yenye mbegu kulingana na aina zake.
Mungu akaona ya kuwa hili ni jema.
13 Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya tatu.
14 Mungu akasema, “Iwepo mianga kwenye
nafasi ya anga ili itenganishe usiku na
mchana, nayo iwe alama ya kutambulisha
majira mbalimbali, siku na miaka,
15 nayo iwe mianga kwenye nafasi ya anga ya
kutia nuru juu ya dunia.” Ikawa hivyo.
16 Mungu akafanya mianga miwili mikubwa:
mwanga mkubwa utawale mchana, na mwanga
mdogo utawale usiku. Pia Mungu akafanya
nyota.
17 Mungu akaiweka katika nafasi ya anga
iangaze dunia,
18 itawale usiku na mchana, na ikatenganishe
nuru na giza. Mungu akaona kuwa hili ni jema.
19 Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya nne.
20 Mungu akasema, “Kuwepo na viumbe hai
tele kwenye maji, nao ndege waruke juu ya
dunia katika nafasi ya anga.”
21 Kwa hiyo Mungu akaumba viumbe
wakubwa wa baharini na kila kiumbe hai
kiendacho majini kulingana na aina zake, na
kila ndege mwenye mabawa kulingana na aina
yake. Mungu akaona kuwa hili ni jema.

22 Mungu akavibariki, akasema, “Zaeni
mwongezeke, mkayajaze maji ya bahari, nao
ndege waongezeke katika dunia.”
23 Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya tano.
24 Mungu akasema, “Ardhi na itoe viumbe
hai kulingana na aina zake: wanyama wa
kufugwa, viumbe vitambaavyo ardhini na
wanyama pori, kila mnyama kulingana na
aina yake.” Ikawa hivyo.
25 Mungu akafanya wanyama pori kulingana
na aina zake, wanyama wa kufugwa kulingana
na aina zake, na viumbe vyote vitambaavyo juu
ya ardhi kulingana na aina zake. Mungu akaona
kuwa hili ni jema.
26 Ndipo Mungu akasema, “Tufanye mtu kwa
mfano wetu, kwa sura yetu, wakatawale juu ya
samaki wa baharini na ndege wa angani, juu
ya mifugo, juu ya dunia yote, na juu ya viumbe
wote watambaao juu ya nchi.”

27 Kwa hiyo Mungu akamuumba mtu kwa mfano
wake mwenyewe,
kwa mfano wa Mungu alimuumba;
mwanaume na mwanamke aliwaumba.
28 Mungu akawabariki na akawaambia, “Za-
eni na mkaongezeke, mkaijaze tena dunia na
kuitiisha. Mkatawale samaki wa baharini,
ndege wa angani, na kila kiumbe hai kienda-
cho juu ya ardhi.”
29 Kisha Mungu akasema, “Nimewapa kila
mche utoao mbegu juu ya uso wa dunia yote,
na kila mti wenye matunda yenye mbegu
ndani yake. Vitakuwa chakula chenu.

30 Nao wanyama wote wa dunia, ndege wote
wa angani, na viumbe vyote viendavyo juu ya
ardhi: yaani kila kiumbe chenye pumzi ya uhai,
ninawapa kila mche wa kijani kuwa chakula."
Ikawa hivyo.
31 Mungu akaona vyote alivyoumba, na
tazama, ilikuwa vizuri sana. Ikawa jioni,
ikawa asubuhi, siku ya sita.

2

1 Kwa hiyo mbingu na dunia zikakamilika,
pamoja na vyote vilivyomo.

2 Katika siku ya saba Mungu alikuwa
amekamilisha kazi aliyokuwa akiifanya,
hivyo siku ya saba akapumzika kutoka kazi
zake zote.
3 Mungu akaibariki siku ya saba akaifanya
takatifu, kwa sababu katika siku hiyo alipumzika
kutoka kazi zote za kuumba alizokuwa ame-
fanya.

Adamu Na Eva

4 Haya ndiyo maelezo ya mbingu na dunia
wakati zilipoumbwa.

BWANA Mungu alipoziumba mbingu na dunia,
5 hapakuwepo na mche wa shambani
uliokuwa umejitokeza ardhini, wala
hapakuwepo na mmea wa shamba uliokuwa
umeota, kwa kuwa BWANA Mungu alikuwa
hajanyeshea mvua juu ya nchi, na hapakuwepo
mtu wa kuilima ardhi,

6 lakini umande ulitokeza kutoka ardhini na
kunyesha uso wote wa nchi:
7 BWANA Mungu alimuumba mtu kutoka
mavumbi* ya ardhi, akampulizia pumzi ya uhai
puani mwake, naye mtu akawa kiumbe hai.
8 Basi BWANA Mungu alikuwa ameotesha bus-
tani upande wa mashariki, katika Edeni, huko
akamweka huyo mtu aliyemuumba.
9 BWANA Mungu akafanya aina zote za miti
ziote kutoka ardhini, miti yenye kupendeza ma-
cho na mizuri kwa chakula. Katikati ya bustani
ulikuwepo mti wa uzima na mti wa kujua mema
na mabaya.
10 Mto wa kunyeshea bustani ulitiririka toka
Edeni, kuanzia hapa ukagawanyika kuwa mito
minne.
11 Mto wa kwanza uliitwa Pishoni, nao huzun-
guka nchi yote ya Havila ambako kuna dhahabu.
12 (Dhahabu ya nchi hiyo ni nzuri, bedola na
vito shohamu pia hupatikana huko.)
13 Jina la mto wa pili ni Gihoni, ambao huzun-
guka nchi yote ya Kushi.
14 Jina la mto wa tatu ni Tigrisi, unaopita
mashariki ya Ashuru. Mto wa nne ni Frati.
15 BWANA Mungu akamchukua huyo mtu,
akamweka kwenye Bustani ya Edeni ailime na
kuitunza.
16 BWANA Mungu akamwagiza huyo mtu,
akamwambia, “Uko huru kula matunda ya mti
wowote katika bustani,

---

* **2:7** Neno la Kiebrania la mavumbi ya ardhi ndilo kiini cha jina Adamu.

17 lakini kamwe usile matunda ya mti wa kujua
mema na mabaya, kwa maana siku utakapokula
matunda yake, hakika utakufa."
18 BWANA Mungu akasema, "Si vyema huyu
mtu awe peke yake. Nitamfanyia msaidizi wa
kumfaa."
19 Basi BWANA Mungu alikuwa amefanyiza
kutoka ardhi wanyama wote wa porini na ndege
wote wa angani. Akawaleta kwa huyu mtu aone
atawaitaje, nalo jina lolote alilokiita kila kiumbe
hai, likawa ndilo jina lake.
20 Hivyo Adamu akawapa majina wanyama
wote wa kufugwa, ndege wa angani, na
wanyama wote wa porini.
Lakini kwa Adamu hakupatikana msaidizi wa
kumfaa.
21 Hivyo BWANA Mungu akamfanya Adamu
kulala usingizi mzito, naye alipokuwa amelala
akachukua moja ya mbavu zake, akapafunika
mahali pale kwa nyama.
22 Kisha BWANA Mungu akamfanya mwanamke
kutoka kwenye ule ubavu aliouchukua ku-
toka kwa huyo mwanaume, akamleta huyo
mwanamke kwa huyo mwanaume.
23 Huyo mwanaume akasema,
"Huyu sasa ni mfupa wa mifupa yangu
na nyama ya nyama yangu,
ataitwa 'mwanamke,'†
kwa kuwa alitolewa katika mwanaume."
24 Kwa sababu hii mwanaume atamwacha baba
yake na mama yake na kuambatana na mkewe,
nao watakuwa mwili mmoja.

---

† **2:23** Jina la Kiebrania la mwanamke linafanana na lile la mwanaume.

25 Adamu na mkewe wote wawili walikuwa
uchi, wala hawakuona aibu.

3

Kuanguka Kwa Mwanadamu

1 Basi nyoka alikuwa mwerevu kuliko
wanyama wote wa porini ambao BWANA Mungu
aliwafanya. Nyoka akamwambia mwanamke,
"Ati kweli Mungu alisema, 'Kamwe msile
matunda ya mti wowote wa bustanini'?"
2 Mwanamke akamjibu nyoka, "Tunaweza
kula matunda ya miti iliyoko bustanini,
3 lakini Mungu alisema, 'Kamwe msile tunda
la mti ulio katikati ya bustani, wala kuugusa, la
sivyo mtakufa.' "
4 Lakini nyoka akamwambia mwanamke,
"Hakika hamtakufa.
5 Kwa maana Mungu anajua ya kuwa wakati
mtakapoyala, macho yenu yatafumbuliwa, nanyi
mtakuwa kama Mungu, mkijua mema na
mabaya."
6 Mwanamke alipoona ya kuwa tunda la mti
huo lilikuwa zuri kwa chakula na la kupendeza
macho, tena linatamanika kwa kujipatia hekima,
basi akachuma katika matunda yake, akala, pia
akampa mumewe, aliyekuwa pamoja naye, naye
akala.
7 Ndipo macho yao wote wawili yakafumbu-
liwa, wakajiona kwamba walikuwa uchi; hivyo
wakashona majani ya mtini, wakajifunika.
8 Ndipo yule mwanaume na mkewe, wali-
posikia sauti ya BWANA Mungu alipokuwa
akitembea bustanini jioni, wakajificha kutoka

mbele za BWANA Mungu katikati ya miti ya
bustani.
9 Lakini BWANA Mungu akamwita Adamu,
“Uko wapi?”
10 Naye akajibu, “Nilikusikia katika bustani
nikaogopa kwa sababu nilikuwa uchi, hivyo
nikajificha.”
11 Mungu akamuuliza, “Ni nani aliyekuambia
ya kuwa ulikuwa uchi? Je, umekula matunda ya
mti niliokuamuru usile?”
12 Adamu akasema, “Huyu mwanamke
uliyenipa awe pamoja nami alinipa sehemu
ya tunda kutoka kwenye huo mti, nami nikala.”
13 Ndipo BWANA Mungu akamuuliza
mwanamke, “Ni nini hili ambalo umelifanya?”
Mwanamke akajibu, “Nyoka alinidanganya,
nami nikala.”
14 Hivyo BWANA Mungu akamwambia nyoka,
“Kwa kuwa umefanya hili,
“Umelaaniwa kuliko wanyama wote
wa kufugwa na wa porini!
Utatambaa kwa tumbo lako
na kula mavumbi
siku zote za maisha yako.
15 Nami nitaweka uadui
kati yako na huyo mwanamke,
na kati ya uzao wako na wake,
yeye atakuponda kichwa,
nawe utamuuma kisigino.”
16 Kwa mwanamke akasema,
“Nitakuzidishia sana utungu wakati wa kuzaa
kwako;
kwa utungu utazaa watoto.
Tamaa yako itakuwa kwa mumeo

naye atakutawala.”

17 Kwa Adamu akasema, “Kwa sababu umem-
sikiliza mke wako na ukala kutoka kwenye mti
niliokuamuru, ‘Msile tunda lake,’
“Ardhi imelaaniwa kwa sababu yako,
kwa kazi ngumu utakula chakula kitokacho humo
siku zote za maisha yako.
18 Itazaa miiba na mibaruti kwa ajili yako,
nawe utakula mimea ya shambani.
19 Kwa jasho la uso wako
utakula chakula chako
hadi utakaporudi ardhini,
kwa kuwa ulitwaliwa kutoka humo,
kwa kuwa wewe u mavumbi
na mavumbini wewe utarudi.”

20 Adamu akamwita mkewe Eva, kwa kuwa
atakuwa mama wa wote walio hai.

21 BWANA Mungu akawatengenezea Adamu na
mkewe mavazi ya ngozi, akawavika.

22 Kisha BWANA Mungu akasema, “Sasa mtu
huyu amekuwa kama mmoja wetu, kwa kujua
mema na mabaya. Sharti asiruhusiwe kuny-
oosha mkono wake na kuchuma pia kutoka mti
wa uzima akala, naye akaishi milele.”

23 Hivyo BWANA Mungu akamfukuzia mbali
kutoka Bustani ya Edeni, akalime ardhi ambamo
alitolewa.

24 Baada ya kumfukuzia mbali Adamu, Mungu
akaweka makerubi mashariki ya Bustani ya
Edeni, pamoja na upanga wa moto ukimulika
huku na huko kulinda njia ya kuuendea mti wa
uzima.

4

Kaini Na Abeli

1 Adamu akakutana kimwili na mkewe Eva,
naye akapata mimba, akamzaa Kaini. Eva
akasema, "Kwa msaada wa BWANA nimemzaa
mwanaume."
2 Baadaye akamzaa Abeli ndugu yake.

Basi Abeli akawa mfugaji, na Kaini akawa
mkulima.
3 Baada ya muda Kaini akaleta baadhi ya
mazao ya shamba kama sadaka kwa BWANA.
4 Lakini Abeli akaleta fungu nono kutoka
baadhi ya wazaliwa wa kwanza wa mifugo yake.
BWANA akamkubali Abeli pamoja na sadaka
yake,
5 lakini Mungu hakumkubali Kaini pamoja na
sadaka yake. Kwa hiyo Kaini akakasirika sana,
uso wake ukawa na huzuni.
6 Kisha BWANA akamwambia Kaini, "Kwa nini
umekasirika? Kwa nini uso wako una huzuni?
7 Ukifanya lililo sawa, je, hutakubalika? Lakini
usipofanya lililo sawa, dhambi inakuvizia mlan-
goni mwako, inakutamani wewe, lakini inaku-
pasa uishinde."

8 Basi Kaini akamwambia ndugu yake Abeli,
"Twende shambani." Walipokuwa shambani,
Kaini akamshambulia Abeli ndugu yake, aka-
muua.
9 Kisha BWANA akamuuliza Kaini, "Ndugu yako
Abeli yuko wapi?"

Akamjibu, "Sijui, je, mimi ni mlinzi wa ndugu
yangu?"

10 BWANA akasema, “Umefanya nini? Sikiliza!
Damu ya ndugu yako inanililia mimi kutoka
ardhini.
11 Sasa umelaaniwa na umehamishwa kutoka
ardhi, ambayo imefungua kinywa chake na
kupokea damu ya ndugu yako kutoka mkononi
mwako.
12 Utakapoilima ardhi, haitakupa tena mazao
yake. Utakuwa mtu wa kutangatanga duniani
asiye na utulivu.”

13 Kaini akamwambia BWANA, “Adhabu yangu
ni zaidi ya niwezavyo kustahimili.
14 Leo unanifukuza kutoka nchi, nami
nitafichwa mbali na uwepo wako. Nitakuwa
mtu wa kutangatanga asiyetulia duniani na
yeyote anionaye ataniua.”

15 Lakini BWANA akamwambia, “La sivyo,
ikiwa mtu yeyote atamuua Kaini atalipizwa
kisasi mara saba zaidi.” Kisha BWANA
akamwekea Kaini alama ili mtu yeyote ambaye
angemwona asimuue.
16 Kwa hiyo Kaini akaondoka mbele za BWANA
akaenda kuishi katika nchi ya Nodi, iliyoko
mashariki ya Edeni.

17 Kaini akakutana kimwili na mkewe, naye
akapata mimba na akamzaa Enoki. Wakati huo
Kaini alikuwa anajenga mji, akauita Enoki jina
la mtoto wake.
18 Enoki akamzaa Iradi, Iradi akamzaa
Mehuyaeli, Mehuyaeli akamzaa Methushaeli,
na Methushaeli akamzaa Lameki.

19 Lameki alioa wanawake wawili, mmoja
aliitwa Ada, na mwingine Sila.

20 Ada akamzaa Yabali ambaye ni baba
wa wale walioishi katika mahema na kufuga
wanyama.
21 Kaka yake aliitwa Yubali, aliyekuwa baba
wa wote wapigao zeze na filimbi.
22 Pia Sila alikuwa na mtoto wa kiume
aliyeitwa Tubali-Kaini ambaye alifua vifaa vya
aina mbalimbali vya shaba na chuma. Naama
alikuwa dada wa Tubali-Kaini.
23 Lameki akawaambia wake zake,
"Ada na Sila nisikilizeni mimi;
wake wa Lameki sikieni maneno yangu.
Nimemuua mtu kwa kunijeruhi,
kijana mdogo kwa kuniumiza.
24 Kama Kaini atalipizwa kisasi mara saba,
basi Lameki itakuwa mara sabini na saba."
25 Adamu akakutana kimwili na mke wake
tena, akamzaa mwana, akamwita Sethi, akisema,
"Mungu amenijalia mwana mwingine badala ya
Abeli, kwa kuwa Kaini alimuua."
26 Naye Sethi akamzaa mwana, akamwita
Enoshi.
Wakati huo watu wakaanza kuliitia jina la
BWANA.

5

Kutoka Adamu Hadi Noa
(1 Nyakati 1:1-4)

1 Hii ni orodha iliyoandikwa ya vizazi vya
Adamu.

Wakati Mungu alipomuumba Adamu, alim-
fanya kwa sura ya Mungu.

2 Aliwaumba mwanaume na mwanamke,
akawabariki. Walipokwisha kuumbwa,
akawaita “mwanadamu.”
3 Adamu alipokuwa ameishi miaka 130,
alikuwa na mwana aliyekuwa na sura yake,
mwenye kufanana naye. Akamwita Sethi.
4 Baada ya Sethi kuzaliwa, Adamu aliishi
miaka 800, akawa na watoto wengine wa kiume
na wa kike.
5 Adamu aliishi jumla ya miaka 930, ndipo
akafa.
6 Sethi alipokuwa ameishi miaka 105, akamzaa
Enoshi.
7 Baada ya kumzaa Enoshi, Sethi aliishi miaka
807, akawa na watoto wengine wa kiume na wa
kike.
8 Sethi aliishi jumla ya miaka 912, ndipo akafa.
9 Enoshi alipokuwa ameishi miaka tisini,
akamzaa Kenani.
10 Baada ya kumzaa Kenani, Enoshi aliishi
miaka 815, naye alikuwa na watoto wengine wa
kiume na wa kike.
11 Enoshi aliishi jumla ya miaka 905, ndipo
akafa.
12 Kenani alipokuwa ameishi miaka sabini,
akamzaa Mahalaleli.
13 Baada ya kumzaa Mahalaleli, Kenani aliishi
miaka 840, akawa na watoto wengine wa kiume
na wa kike.
14 Kenani aliishi jumla ya miaka 910, ndipo
akafa.
15 Mahalaleli alipokuwa ameishi miaka sitini
na mitano, akamzaa Yaredi.

16 Baada ya kumzaa Yaredi, Mahalaleli aliishi
miaka 830, akawa na watoto wengine wa kiume
na wa kike.
17 Mahalaleli aliishi jumla ya miaka 895, ndipo
akafa.
18 Yaredi alipokuwa ameishi miaka 162,
akamzaa Enoki.
19 Baada ya kumzaa Enoki, Yaredi aliishi miaka
800, naye akawa na watoto wengine wa kiume
na wa kike.
20 Yaredi aliishi jumla ya miaka 962, ndipo
akafa.
21 Enoki alipokuwa ameishi miaka sitini na
mitano, akamzaa Methusela.
22 Baada ya kumzaa Methusela, Enoki alitem-
bea na Mungu miaka 300, na akawa na watoto
wengine wa kiume na wa kike.
23 Enoki aliishi jumla ya miaka 365.
24 Enoki akatembea na Mungu, kisha aka-
toweka, kwa sababu Mungu alimchukua.
25 Methusela alipokuwa ameishi miaka 187,
akamzaa Lameki.
26 Baada ya kumzaa Lameki, Methusela aliishi
miaka 782, akawa na watoto wengine wa kiume
na wa kike.
27 Methusela aliishi jumla ya miaka 969, ndipo
akafa.
28 Lameki alipokuwa ameishi miaka 182, al-
imzaa mwana.
29 Akamwita jina lake Noa, akasema, “Yeye
ndiye atakayetufariji katika kazi na maumivu
makali ya mikono yetu yaliyosababishwa na
ardhi iliyolaaniwa na BWANA.”

30 Baada ya Noa kuzaliwa, Lameki aliishi
miaka 595, akawa na watoto wengine wa kiume
na wa kike.
31 Lameki aliishi jumla ya miaka 777, ndipo
akafa.
32 Baada ya Noa kuishi miaka 500, aliwazaa
Shemu, Hamu na Yafethi.

6

Gharika Kuu

1 Watu walipoanza kuongezeka idadi katika
uso wa dunia na watoto wa kike wakazaliwa
kwao,
2 wana wa Mungu wakawaona kuwa hao
binti za wanadamu walikuwa wazuri wa sura,
wakaoa yeyote miongoni mwao waliyemchagua.
3 Ndipo BWANA akasema, “Roho yangu
haitashindana na mwanadamu milele, kwa
kuwa yeye ni wa kufa, siku zake zitakuwa
miaka 120.”
4 Wanefili walikuwako duniani siku hizo, na
baadaye, hao wana wa Mungu walipoingia kwa
binti za wanadamu na kuzaa nao. Wanefili
walikuwa mashujaa na watu waliojulikana wa
zamani hizo.
5 BWANA akaona jinsi uovu wa mwanadamu
ulivyokuwa mkubwa duniani, na ya kuwa kila
mwelekeo wa mawazo ya moyo wake wakati
wote ulikuwa mbaya tu.
6 BWANA akasikitika kwamba alimuumba
mwanadamu duniani, moyo wa Mungu ukajaa
masikitiko.
7 Kwa hiyo BWANA akasema, “Nitamfutilia
mbali mwanadamu niliyemuumba kutoka

kwenye uso wa dunia, wanadamu na wanyama,
pamoja na viumbe vitambaavyo na ndege wa
angani. Kwa maana nasikitika kuwaumba."
8 Lakini Noa akapata kibali machoni pa
BWANA.

9 Hivi ndivyo vizazi vya Noa.

Noa alikuwa mtu wa haki, na mkamilifu mion-
goni mwa watu wa wakati wake, tena alitembea
na Mungu.
10 Noa alikuwa na wana watatu: Shemu, Hamu
na Yafethi.
11 Wakati huu dunia ilikuwa imejaa uharibifu
na ukatili machoni pa Mungu.
12 Mungu akaona jinsi dunia ilivyoharibika,
kwa maana watu wote duniani walikuwa wame-
haribu njia zao.
13 Kwa hiyo Mungu akamwambia Noa,
"Nitawaangamiza watu wote, kwa kuwa dunia
imejaa ukatili kwa sababu yao. Hakika mimi
nitaangamiza watu pamoja na dunia.
14 Kwa hiyo jitengenezee safina kubwa kwa
mbao za mvinje, tengeneza vyumba ndani yake
na uipake lami ndani na nje.
15 Hivi ndivyo utakavyoitengeneza: Safina iwe
na urefu wa dhiraa 300,* upana wake dhiraa
hamsini† na kimo chake dhiraa thelathini.‡
16 Itengenezee paa na umalizie safina kwa
kuacha nafasi ya dhiraa moja§ juu. Weka

* **6:15** Dhiraa 300 ni sawa na mita 135. † **6:15** Dhiraa 50 ni sawa na mita 22:5. ‡ **6:15** Dhiraa 30 ni sawa na mita 13:5. § **6:16** Dhiraa moja ni sawa na sentimita 45.

mlango ubavuni mwa safina, na uifanye ya
ghorofa ya chini, ya kati na ya juu.
17 Nitaleta gharika ya maji juu ya nchi ili
kuangamiza uhai wote chini ya mbingu, kila
kiumbe chenye pumzi ya uhai ndani yake. Kila
kitu juu ya nchi kitaangamia.
18 Lakini Mimi nitaweka Agano langu na wewe,
nawe utaingia ndani ya Safina, wewe pamoja na
mke wako, wanao na wake zao.
19 Utaingiza ndani ya Safina kila aina ya
kiumbe hai wawili wawili, wa kiume na wa kike,
ili kuwahifadhi hai pamoja na wewe.
20 Wawili wa kila aina ya ndege, wa kila aina
ya mnyama na wa kila aina ya kitambaacho
ardhini watakuja kwako ili wahifadhiwe hai.
21 Utachukua kila aina ya chakula kitaka-
choliwa, na ukiweke akiba kama chakula kwa
ajili yako na yao."
22 Noa akafanya kila kitu kama vile Mungu
alivyomwamuru.

7

1 Ndipo BWANA akamwambia Noa, "Ingia
katika safina wewe na jamaa yako yote, kwa
sababu katika kizazi hiki nimeona ya kuwa
wewe ni mwenye haki.
2 Uchukue wanyama saba walio safi wa kila
aina, wa kiume na wa kike, na wanyama wawili
wawili wa kila aina walio najisi wa kiume na wa
kike.
3 Pia uchukue ndege saba walio safi wa kila
aina, wa kiume na wa kike, ili kuhifadhi aina
zao mbalimbali katika dunia yote.

4 Siku saba kuanzia sasa nitaleta mvua juu ya
nchi kwa siku arobaini usiku na mchana, nami
nitafutilia mbali kutoka uso wa nchi kila kiumbe
hai nilichokiumba.”
5 Noa akafanya yote kama BWANA alivyomwa-
muru.
6 Noa alikuwa na miaka 600 gharika ilipokuja
juu ya dunia.
7 Noa na mkewe na wanawe na wake zao
wakaingia katika safina ili waepuke ile gharika.
8 Jozi ya wanyama walio safi na walio najisi,
ndege na viumbe vitambaavyo,
9 wa kiume na wa kike, walikuja kwa Noa
wakaingia katika safina kama Mungu alivy-
omwamuru Noa.
10 Baada ya siku saba, maji ya gharika yakaja
juu ya dunia.

11 Katika siku ya kumi na saba ya mwezi wa
pili mwaka wa 600 wa kuishi kwake Noa, siku
hiyo ndipo chemchemi zote hata zilizo chini sana
ya ardhi zilibubujika kwa nguvu, na malango ya
mafuriko ya mbinguni yakafunguliwa.
12 Mvua ikanyesha juu ya nchi siku arobaini
usiku na mchana.
13 Siku hiyo Noa, na mkewe, na wanawe
Shemu, Hamu na Yafethi pamoja na wake zao
wakaingia katika ile safina.
14 Nao walikuwa pamoja na kila mnyama wa
mwituni kufuatana na aina yake, wanyama wote
wafugwao kufuatana na aina zao, kila kiumbe
kitambaacho juu ya ardhi kwa aina yake, na kila
ndege kufuatana na aina yake, naam kila kiumbe
chenye mabawa.

15 Viumbe vyote vyenye pumzi ya uhai ndani
yake vikaja kwa Noa viwili viwili, vikaingia
katika safina.
16 Wanyama walioingia katika safina walikuwa
wa kiume na wa kike, wa kila kiumbe chenye
uhai kama Mungu alivyomwamuru Noa, ndipo
BWANA akamfungia ndani.
17 Kwa siku arobaini mafuriko yaliendelea
kujaa duniani na maji yalivyozidi kuongezeka,
yaliinua safina juu sana kutoka kwenye uso wa
nchi.
18 Maji yakajaa na kuongezeka sana juu ya
nchi, na safina ikaelea juu ya uso wa maji.
19 Maji yakazidi kujaa juu ya nchi, yakaifunika
milima yote mirefu chini ya mbingu yote.
20 Maji yakaendelea kujaa yakaifunika milima
kwa kina cha zaidi ya dhiraa kumi na tano.*
21 Kila kiumbe hai kitambaacho juu ya nchi
kikaangamia: Ndege, wanyama wa kufugwa,
wanyama pori, viumbe vyote juu ya nchi na
wanadamu wote.
22 Kila kiumbe juu ya nchi kavu chenye pumzi
ya uhai kikafa.
23 Kila kitu chenye uhai juu ya uso wa nchi kil-
ifutiliwa mbali, watu, wanyama, viumbe vitam-
baavyo na ndege warukao angani wakafutiliwa
mbali toka duniani. Waliobaki ni Noa peke yake
na wale waliokuwa pamoja naye ndani ya safina.
24 Maji yakaifunika dunia kwa siku 150.

8

* **7:20** Dhiraa 15 ni sawa na mita 7.

Mwisho Wa Gharika

1 Mungu akamkumbuka Noa na wanyama
wote wa porini na wa kufugwa waliokuwa naye
ndani ya safina, akatuma upepo ukavuma katika
dunia, nayo maji yakaondoka.
2 Zile chemchemi zilizo chini sana ya ardhi
pamoja na malango ya mafuriko ya mbin-
guni yakawa yamefungwa nayo mvua ikawa
imekoma kunyesha kutoka angani.
3 Maji yakaendelea kupungua taratibu katika
nchi. Kunako mwisho wa siku ya 150, maji
yalikuwa yamepungua,
4 katika siku ya kumi na saba ya mwezi wa
saba, safina ikatua katika milima ya Ararati.
5 Maji yakaendelea kupungua hadi mwezi wa
kumi, na siku ya kwanza ya mwezi wa kumi,
vilele vya milima vikaonekana.
6 Baada ya siku arobaini Noa akafungua
dirisha alilokuwa amelifanya katika safina
7 na akamtoa kunguru, akawa akiruka kwenda
na kurudi mpaka maji yalipokwisha kukauka juu
ya nchi.
8 Kisha akamtoa hua ili aone kama maji yame-
ondoka juu ya uso wa ardhi.
9 Lakini hua hakupata mahali pa kutua kwa
kuwa maji yalienea juu ya uso wa dunia yote,
kwa hiyo akarudi kwa Noa ndani ya safina.
Noa akanyoosha mkono akamchukua yule hua
akamrudisha ndani ya safina.
10 Noa akangojea siku saba zaidi kisha akam-
toa tena hua kutoka safina.
11 Wakati hua aliporejea kwa Noa jioni,
alikuwa amechukua katika mdomo wake jani

bichi la mzeituni, lililochumwa wakati ule ule!
Ndipo Noa akajua ya kuwa maji yameondoka juu
ya uso wa dunia.
12 Akangojea siku saba zaidi na akamtuma
tena hua, lakini wakati huu hua hakurudi tena
kwa Noa.
13 Katika siku ya kwanza ya mwezi wa kwanza
ya mwaka 601, wa kuishi kwake Noa, maji
yalikuwa yamekauka duniani. Kisha Noa aka-
fungua mlango wa safina akaona ya kuwa uso
wa ardhi ulikuwa umekauka.
14 Katika siku ya ishirini na saba ya mwezi wa
pili dunia ilikuwa imekauka kabisa.

15 Ndipo Mungu akamwambia Noa,
16 "Toka ndani ya safina, wewe na mkeo na
wanao na wake zao.
17 Utoe nje kila aina ya kiumbe hai aliye
pamoja nawe: Ndege, wanyama na viumbe
vyote vitambaavyo juu ya ardhi, ili wakazae, na
kuongezeka na kuijaza tena dunia."

18 Kwa hiyo Noa akatoka nje pamoja na
mkewe, wanawe na wake zao.
19 Wanyama wote na viumbe vyote vitam-
baavyo juu ya ardhi na ndege wote, kila kitu
kiendacho juu ya nchi, aina moja baada ya
nyingine vikatoka katika safina, kila aina ya
kiumbe, kimoja baada ya kingine.

Noa Atoa Dhabihu

20 Kisha Noa akamjengea BWANA madhabahu,
akachukua baadhi ya wale wanyama na ndege
wote walio safi, akatoa sadaka za kuteketezwa
juu ya madhabahu.

21 BWANA akasikia harufu nzuri ya
kupendeza, naye akasema moyoni mwake,
“Kamwe sitailaani tena ardhi kwa sababu ya
mwanadamu, hata ingawa kila mwelekeo wa
moyo wake ni mbaya tangu ujana. Kamwe
sitaangamiza tena viumbe hai vyote kama
nilivyofanya.
22 “Kwa muda dunia idumupo,
wakati wa kupanda na wa kuvuna,
wakati wa baridi na wa joto,
wakati wa kiangazi na wa masika,
usiku na mchana
kamwe havitakoma.”

9

Mungu Aweka Agano Na Noa

1 Ndipo Mungu akambariki Noa na wanawe,
akiwaambia, “Zaeni mkaongezeke kwa idadi na
mkaijaze tena dunia.
2 Wanyama wote wa duniani, ndege wote wa
angani, kila kiumbe kitambaacho juu ya ardhi,
na samaki wote wa baharini wamekabidhiwa
mikononi mwenu, nao watawaogopa na kuwa-
hofu.
3 Kila kitu chenye uhai kiendacho kitakuwa
chakula chenu. Kama vile nilivyowapa mimea
mbalimbali, sasa nawapa kila kitu.
4 “Lakini kamwe msile nyama ambayo bado
ina damu ya uhai wake, kwa maana damu ni
uhai.
5 Hakika damu ya uhai wenu nitaidai. Nitaidai
kutoka kwa kila mnyama. Kutoka kwa kila

mwanadamu pia nitaidai kwa ajili ya uhai wa
mtu mwenzake.
6 “Yeyote amwagaye damu ya mwanadamu,
damu yake itamwagwa na mwanadamu,
kwa kuwa katika mfano wa Mungu,
Mungu alimuumba mwanadamu.
7 Kuhusu ninyi, zaeni mwongezeke kwa wingi,
mzidi katika dunia na kuijaza.”

8 Ndipo Mungu akamwambia Noa na wanawe
pamoja naye:
9 “Sasa mimi ninaweka Agano langu nanyi,
pamoja na uzao wenu baada yenu,
10 pia na kila kiumbe hai kilichokuwa pamoja
nanyi: Ndege, wanyama wa kufugwa na
wanyama wote wa porini, wale wote waliotoka
katika safina pamoja nanyi, kila kiumbe hai
duniani.
11 Ninaweka Agano nanyi: Kamwe uhai hauta-
futwa tena kwa gharika, kamwe haitakuwepo
tena gharika ya kuangamiza dunia.”

12 Mungu akasema, “Hii ni ishara ya Agano
ninalofanya kati yangu na ninyi na kila kiumbe
hai kilicho pamoja nanyi, Agano kwa vizazi vyote
vijavyo:
13 Nimeweka upinde wangu wa mvua
mawinguni, nao utakuwa ishara ya Agano
nifanyalo kati yangu na dunia.
14 Wakati wowote ninapotanda mawingu juu
ya dunia na upinde wa mvua ukijitokeza
mawinguni,
15 nitakumbuka Agano langu kati yangu na
ninyi na viumbe vyote vilivyo hai vya kila

aina. Kamwe maji hayatakuwa tena gharika ya
kuangamiza uhai wote.
16 Wakati wowote upinde wa mvua unapo-
tokea mawinguni, nitauona na kukumbuka
Agano la milele kati ya Mungu na viumbe vyote
vilivyo hai vya kila aina duniani."
17 Hivyo Mungu akamwambia Noa, "Hii ndiyo
ishara ya Agano ambalo nimelifanya kati yangu
na viumbe vyote vilivyo hai duniani."

Wana Wa Noa

18 Wana wa Noa waliotoka ndani ya safina ni:
Shemu, Hamu na Yafethi. (Hamu ndiye alikuwa
baba wa Kanaani.)
19 Hawa ndio waliokuwa wana watatu wa Noa,
kutokana nao watu walienea katika dunia.
20 Noa akawa mkulima, akawa mtu wa kwanza
kupanda mizabibu.
21 Alipokunywa huo mvinyo wake akalewa na
akalala uchi kwenye hema lake.
22 Hamu, baba wa Kanaani, akauona uchi wa
baba yake na kuwaeleza ndugu zake wawili
waliokuwa nje.
23 Lakini Shemu na Yafethi wakachukua nguo
wakaitanda mabegani mwao wote wawili, kisha
wakaenda kinyumenyume, wakaufunika uchi
wa baba yao. Nyuso zao zilielekea upande
mwingine ili wasiuone uchi wa baba yao.
24 Noa alipolevuka kutoka kwenye mvinyo
wake na kujua lile ambalo mwanawe mdogo
kuliko wote alilokuwa amemtendea,
25 akasema,
"Alaaniwe Kanaani!
Atakuwa mtumwa wa chini sana

kuliko watumwa wote kwa ndugu zake.”
26 Pia akasema,
“Abarikiwe BWANA, Mungu wa Shemu!
Kanaani na awe mtumwa wa Shemu.
27 Mungu na apanue mipaka ya Yafethi;
Yafethi na aishi katika mahema ya Shemu,
na Kanaani na awe mtumwa wake.”
28 Baada ya gharika Noa aliishi miaka 350.
29 Noa alikuwa na jumla ya miaka 950, ndipo akafa.

10

Mataifa Yaliyotokana Na Noa
(1 Nyakati 1:5-23)

1 Hawa ndio wazao wa Noa: Shemu, Hamu na Yafethi, ambao walizaa wana baada ya gharika.

Wazao Wa Yafethi

2 Wana wa Yafethi walikuwa:
Gomeri, Magogu, Madai, Yavani, Tubali, Mesheki na Tirasi.
3 Wana wa Gomeri walikuwa:
Ashkenazi, Rifathi na Togarma.
4 Wana wa Yavani walikuwa:
Elisha, Tarshishi, Kitimu na Rodanimu.
5 (Kutokana na hawa mataifa ya Pwani yalienea katika nchi zao, kwa koo zao katika mataifa yao, kila moja kwa lugha yake.)

Wazao Wa Hamu

6 Wana wa Hamu walikuwa:
Kushi, Misraimu,* Putu na Kanaani.
7 Wana wa Kushi walikuwa:
Seba, Havila, Sabta, Raama na Sabteka.

---

* **10:6** Yaani Misri.

Wana wa Raama walikuwa:
Sheba na Dedani.

8 Kushi akamzaa Nimrodi, ambaye alikua
akawa mtu shujaa duniani.
9 Alikuwa mwindaji hodari mbele za BWANA.
Ndiyo sababu watu husema, “Kama Nimrodi,
hodari wa kuwinda mbele za BWANA.”
10 Vituo vyake vya kwanza katika ufalme wake
vilikuwa Babeli, Ereki, Akadi na Kalne katika
Shinari.
11 Kutoka nchi ile alikwenda Ashuru, ambako
alijenga Ninawi, Rehoboth-iri, Kala,
12 na Reseni, iliyo kati ya Ninawi na Kala; huo
ndio mji mkubwa.

13 Misraimu alikuwa baba wa:
Waludi, Waanami, Walehabi, Wanaftuhi,
14 Wapathrusi, Wakasluhi (hao ndio asili ya
Wafilisti), na Wakaftori.
15 Kanaani alikuwa baba wa:
Sidoni mzaliwa wake wa kwanza, Hethi,
16 Wayebusi, Waamori, Wagirgashi,
17 Wahivi, Waariki, Wasini,
18 Waarvadi, Wasemari na Wahamathi.

Baadaye koo za Wakanaani zilitawanyika,
19 na mipaka ya Kanaani ilienea kutoka Sidoni
kuelekea Gerari hadi Gaza, kisha kuelekea
Sodoma, Gomora, Adma na Seboimu, hadi ku-
fikia Lasha.
20 Hawa ni wana wa Hamu kwa koo zao na
lugha zao, katika nchi zao na mataifa yao.

Wazao Wa Shemu

21 Shemu ambaye ni ndugu mkubwa wa
Yafethi, kwake kulizaliwa wana pia. Shemu
alikuwa baba wa wana wote wa Eberi.

22 Wana wa Shemu walikuwa:
Elamu, Ashuru, Arfaksadi, Ludi na Aramu.
23 Wana wa Aramu walikuwa:
Usi, Huli, Getheri na Mesheki.
24 Arfaksadi alikuwa baba wa Shela,
naye Shela akamzaa Eberi.
25 Eberi akapata wana wawili:
Mmoja wao aliitwa Pelegi, kwa kuwa wakati
wake ndipo dunia iligawanyika; nduguye
aliitwa Yoktani.
26 Yoktani alikuwa baba wa:
Almodadi, Shelefu, Hasarmawethi, Yera,
27 Hadoramu, Uzali, Dikla,
28 Obali, Abimaeli, Sheba,
29 Ofiri, Havila na Yobabu. Hawa wote
walikuwa wana wa Yoktani.

30 Nchi waliyoishi ilienea toka Mesha kuelekea
Sefari kwenye nchi ya vilima iliyoko mashariki.
31 Hao ndio wana wa Shemu kwa koo zao na
lugha zao, katika nchi zao na mataifa yao.

32 Hizi ndizo koo za wana wa Noa, kufuatana
na vizazi vyao, katika mataifa yao. Kutokana
na hawa mataifa yalienea duniani kote baada ya
gharika.

11

Mnara Wa Babeli

1 Wakati huo dunia yote ilikuwa na lugha moja
na msemo mmoja.
2 Watu walipoelekea upande wa mashariki,
wakafika kwenye tambarare katika nchi ya Shi-
nari* nao wakaishi huko.
3 Wakasemezana wao kwa wao, “Njooni, tufy-
atue matofali na tuyachome vizuri kwa moto.”
Walitumia matofali badala ya mawe, na lami
kwa ajili ya kushikamanishia hayo matofali.
4 Ndipo wakasema, “Njooni, tujijengee mji
wenye mnara ambao utafika hadi mbinguni,
ili tujipatie jina tusije tukatawanyika usoni pa
dunia yote.”
5 Lakini BWANA akashuka ili auone mji na
mnara ambao wanadamu waliokuwa wanau-
jenga.
6 BWANA akasema, “Ikiwa kama taifa moja
wanaozungumza lugha moja wameanza kufanya
hili, basi hakuna lolote watakalopanga kufanya
ambalo halitawezekana kwao.
7 Njooni, tushuke tuvuruge lugha yao ili
wasielewane wao kwa wao.”
8 Hivyo BWANA akawatawanya kutoka mahali
pale kwenda katika dunia yote, nao wakaacha
kuujenga huo mji.
9 Ndiyo maana pakaitwa Babeli, kwa sababu
hapo ndipo BWANA alipoivuruga lugha ya dunia
nzima. Kutoka hapo BWANA akawatawanya
katika uso wa dunia yote.

Shemu Hadi Abramu
(1 Nyakati 1:24-27)

---

* **11:2** Shinari ndio Babeli.

10 Hivi ndivyo vizazi vya Shemu.

Miaka miwili baada ya gharika, Shemu
alipokuwa na miaka 100, akamzaa Arfaksadi.
11 Baada ya kumzaa Arfaksadi, Shemu aliishi
miaka 500, akazaa watoto wengine wa kiume na
wa kike.
12 Wakati Arfaksadi alipokuwa na miaka the-
lathini na mitano, akamzaa Shela.
13 Baada ya Arfaksadi kumzaa Shela, aliishi
miaka 403, akazaa watoto wengine wa kiume na
wa kike.
14 Shela alipokuwa na miaka thelathini,
akamzaa Eberi.
15 Shela baada ya kumzaa Eberi, aliishi miaka
403, akazaa watoto wengine wa kiume na wa
kike.
16 Eberi alipokuwa na miaka thelathini na
minne, akamzaa Pelegi.
17 Baada ya Eberi kumzaa Pelegi, aliishi miaka
430, akazaa watoto wengine wa kiume na wa
kike.
18 Pelegi alipokuwa na miaka thelathini,
akamzaa Reu.
19 Baada ya Pelegi kumzaa Reu, aliishi miaka
209, akazaa watoto wengine wa kiume na wa
kike.
20 Reu alipokuwa na miaka thelathini na mi-
wili, akamzaa Serugi.
21 Baada ya Reu kumzaa Serugi, aliishi miaka
207, akazaa watoto wengine wa kiume na wa
kike.
22 Serugi alipokuwa na miaka thelathini,
akamzaa Nahori.

23 Baada ya Serugi kumzaa Nahori, aliishi
miaka 200, akazaa watoto wengine wa kiume na
wa kike.
24 Nahori alipokuwa na miaka ishirini na tisa,
akamzaa Tera.
25 Baada ya Nahori kumzaa Tera, aliishi miaka
119, akazaa watoto wengine wa kiume na wa
kike.
26 Tera alipokuwa na miaka sabini, akamzaa
Abramu, Nahori na Harani.

Wazao Wa Tera

27 Hawa ndio wazao wa Tera.

Tera aliwazaa Abramu, Nahori na Harani.
Harani akamzaa Loti.
28 Tera alipokuwa bado hai, Harani akafa huko
Uru ya Wakaldayo, nchi alimozaliwa.
29 Abramu na Nahori walioa. Mke wa Abramu
aliitwa Sarai, na mke wa Nahori aliitwa Milka;
Milka na Iska walikuwa watoto wa Harani.
30 Sarai alikuwa tasa, hakuwa na watoto.
31 Tera akamchukua Abramu mwanawe, Loti
mwana wa Harani mwanawe, na Sarai mkwewe,
mke wa Abramu mwanawe, wakatoka kwa
pamoja katika Uru ya Wakaldayo kwenda nchi
ya Kanaani. Lakini walipofika Harani, wakaishi
huko.
32 Tera alikufa huko Harani akiwa na miaka
205.

12

Wito Wa Abramu

1 BWANA akawa amemwambia Abramu, “On-
doka kutoka nchi yako, uache jamii yako na

nyumba ya baba yako, uende hadi nchi ni-
takayokuonyesha.
2 “Mimi nitakufanya taifa kubwa
na nitakubariki,
Nitalikuza jina lako,
nawe utakuwa baraka.
3 Nitawabariki wale wanaokubariki,
na yeyote akulaaniye nitamlaani;
na kupitia kwako mataifa yote duniani
yatabarikiwa.”
4 Hivyo Abramu akaondoka kama BWANA
alivyokuwa amemwambia; naye Loti akaondoka
pamoja naye. Wakati Abramu alipoitwa aondoke
Harani, alikuwa na miaka sabini na mitano.
5 Abramu akamchukua Sarai mkewe pamoja
na Loti mwana wa ndugu yake, mali zote
walizokuwa nazo pamoja na watu aliokuwa
amewapata huko Harani, wakasafiri mpaka nchi
ya Kanaani, wakafika huko.
6 Abramu akasafiri katika nchi hiyo akafika
huko Shekemu, mahali penye mti wa mwaloni
ulioko More. Wakati huo Wakanaani walikuwa
wanaishi katika nchi hiyo.
7 BWANA akamtokea Abramu, akamwambia,
“Nitawapa uzao wako nchi hii.” Hivyo
hapa akamjengea madhabahu BWANA aliyekuwa
amemtokea.
8 Kutoka huko Abramu akasafiri kuelekea
kwenye vilima mashariki ya Betheli, naye
akapiga hema huko, Betheli ikiwa upande wa
magharibi na Ai upande wa mashariki. Huko
alimjengea BWANA madhabahu na akaliitia jina
la BWANA.

9 Kisha Abramu akasafiri kuelekea upande wa
Negebu.

Abramu Katika Nchi Ya Misri

10 Basi kulikuwako na njaa katika nchi, naye
Abramu akashuka kwenda Misri kukaa huko
kwa muda, kwa maana njaa ilikuwa kali.
11 Alipokuwa karibu kuingia Misri,
akamwambia Sarai mkewe, "Ninajua ya
kwamba wewe ni mwanamke mzuri wa sura.
12 Wakati Wamisri watakapokuona, watasema,
'Huyu ni mke wake.' Ndipo wataniua, lakini
wewe watakuacha hai.
13 Sema wewe ni dada yangu, ili nitendewe
mema kwa ajili yako, na maisha yangu yatahi-
fadhiwa kwa sababu yako."
14 Abramu alipoingia Misri, Wamisri wakam-
wona Sarai kuwa ni mwanamke mzuri sana wa
sura.
15 Maafisa wa Farao walipomwona, wakam-
sifia kwa Farao; ndipo Sarai akapelekwa kwa
nyumba ya mfalme.
16 Kwa ajili ya Sarai, Farao akamtendea
Abramu mema, naye Abramu akapata kondoo,
ng'ombe, punda, ngamia na watumishi wa ki-
ume na wa kike.
17 Lakini BWANA akamwadhibu Farao na
nyumba yake kwa maradhi ya kufisha kwa
sababu ya kumchukua Sarai, mke wa Abramu.
18 Ndipo Farao akamwita Abramu, aka-
muuliza, "Umenifanyia nini? Kwa nini hukuni-
ambia ni mke wako?
19 Kwa nini ulisema, 'Yeye ni dada yangu,' hata
nikamchukua kuwa mke wangu? Sasa basi, mke
wako huyu hapa. Mchukue uende zako!"

20 Kisha Farao akawapa watu wake amri
kuhusu Abramu, wakamsindikiza pamoja na
mke wake na kila alichokuwa nacho.

13

Abramu Na Loti Watengana

1 Hivyo Abramu akakwea kutoka Misri
kwenda Negebu, yeye na mkewe na kila kitu
alichokuwa nacho, pia Loti akaenda pamoja
naye.
2 Wakati huo Abramu alikuwa tajiri sana wa
mifugo, fedha na dhahabu.
3 Kutoka Negebu, akapita mahali hadi ma-
hali, hadi akafika Betheli, mahali hapo ambapo
mwanzoni alipiga hema lake kati ya Betheli na
Ai
4 hapo ambapo alikuwa amejenga madhabahu
ya kwanza. Huko Abramu akaliitia jina la
BWANA.
5 Basi Loti, ambaye alikuwa anafuatana na
Abramu, alikuwa pia na makundi ya mbuzi,
kondoo, ng'ombe na mahema.
6 Lakini nchi haikuwatosha kukaa pamoja kwa
ajili ya wingi wa mali zao.
7 Ukazuka ugomvi kati ya wachunga mifugo
wa Abramu na wale wa Loti. Wakati huo,
Wakanaani na Waperizi ndio waliokuwa wenyeji
wa nchi hiyo.
8 Hivyo Abramu akamwambia Loti, "Pasiwe na
ugomvi wowote kati yangu na wewe, wala kati
ya wachungaji wangu na wako, kwa kuwa sisi ni
ndugu.

9 Je, nchi yote haiko mbele yako? Tutengane. Kama ukielekea kushoto, nitakwenda
kulia; kama ukielekea kulia, mimi nitakwenda
kushoto.”
10 Loti akatazama akaona lile bonde lote la Yor-
dani kuwa lilikuwa na maji tele, kama bustani
ya BWANA, kama nchi ya Misri, kuelekea Soari.
(Hii ilikuwa kabla BWANA hajaharibu Sodoma na
Gomora.)
11 Hivyo Loti akajichagulia bonde lote la Yor-
dani, akaelekea upande wa mashariki. Watu hao
wawili wakatengana:
12 Abramu akaishi katika nchi ya Kanaani,
wakati Loti aliishi miongoni mwa miji ya lile
bonde na kupiga mahema yake karibu na
Sodoma.
13 Basi watu wa Sodoma walikuwa waovu,
wakifanya sana dhambi dhidi ya BWANA.
14 Baada ya Loti kuondoka BWANA
akamwambia Abramu, “Ukiwa hapo ulipo,
inua macho yako utazame kaskazini na kusini,
mashariki na magharibi.
15 Nchi yote unayoiona nitakupa wewe na uzao
wako hata milele.
16 Nitaufanya uzao wako uwe mwingi kama
mavumbi ya nchi, hivyo kama kuna yeyote
awezaye kuhesabu mavumbi, basi uzao wako
utahesabika.
17 Ondoka, tembea katika marefu na mapana
ya nchi, kwa maana ninakupa wewe.”
18 Basi Abramu akaondoa mahema yake,
akaenda kuishi karibu na mialoni ya Mamre
huko Hebroni, huko akamjengea BWANA mad-
habahu.

14

Abramu Amwokoa Loti

1 Wakati huu Amrafeli mfalme wa Shinari,
Arioko mfalme wa Elasari, Kedorlaoma mfalme
wa Elamu, na Tidali mfalme wa Goimu
2 kwa pamoja walikwenda kupigana vita dhidi
ya Bera mfalme wa Sodoma, Birsha mfalme wa
Gomora, Shinabu mfalme wa Adma, Shemeberi
mfalme wa Seboimu, na mfalme wa Bela (yaani
Soari).
3 Hawa wote waliotajwa mwishoni waliungan-
isha majeshi yao kutoka Bonde la Sidimu (yaani
Bahari ya Chumvi).
4 Walikuwa wametawaliwa na Mfalme Kedor-
laoma kwa miaka kumi na miwili, lakini mwaka
wa kumi na tatu waliasi.
5 Mnamo mwaka wa kumi na nne, Mfalme
Kedorlaoma na wafalme waliojiunga naye wa-
likwenda kupigana na kuwashinda Warefai
katika Ashtaroth-Kanaimu, Wazuzi katika Hamu,
Waemi katika Shawe-Kiriathaimu,
6 na Wahori katika nchi ya kilima cha Seiri,
hadi El-Parani karibu na jangwa.
7 Kisha wakarudi wakaenda En-Misfati (yaani
Kadeshi), wakashinda nchi yote ya Waamaleki,
pamoja na Waamori waliokuwa wakiishi
Hasason-Tamari.
8 Ndipo mfalme wa Sodoma, mfalme wa
Gomora, mfalme wa Adma, mfalme wa Seboimu,
na mfalme wa Bela (yaani Soari) wakatoka
kupanga majeshi yao kwenye Bonde la Sidimu
9 dhidi ya Kedorlaoma, mfalme wa Elamu,
Tidali mfalme wa Goimu, Amrafeli mfalme wa

Shinari, na Arioko mfalme wa Elasari, yaani
wafalme wanne dhidi ya wafalme watano.
10 Basi Bonde la Sidimu lilikuwa limejaa
mashimo ya lami, nao wafalme wa Sodoma
na wa Gomora walipokimbia, baadhi ya watu
walitumbukia huko na wengine wakakimbilia
vilimani.
11 Wale wafalme wanne wakateka mali yote
ya Sodoma na Gomora pamoja na vyakula vyao
vyote, kisha wakaenda zao.
12 Pia walimteka Loti mwana wa ndugu
yake Abramu pamoja na mali zake, kwa kuwa
alikuwa akiishi Sodoma.
13 Mtu mmoja aliyekuwa ametoroka akaja
kumpa Abramu Mwebrania taarifa. Wakati huu
Abramu alikuwa anaishi karibu na mialoni ya
Mamre Mwamori, aliyekuwa ndugu yake Eshkoli
na Aneri, ambao wote walikuwa wameungana
na Abramu.
14 Abramu alipopata habari kwamba jamaa
yake amechukuliwa mateka, akawaita watu 318
wa nyumbani mwake waliokuwa wamefunzwa
kupigana vita, wakawafuatilia hadi Dani.
15 Wakati wa usiku Abramu aliwagawa watu
wake katika vikosi ili awashambulie, na akawa-
fuatilia, akawafukuza hadi Hoba, kaskazini ya
Dameski.
16 Akarudisha mali zote, na akamrudisha Loti
jamaa yake na mali zake, pamoja na wanawake
na watu wengine.

17 Abramu aliporudi baada ya kumshinda
Mfalme Kedorlaoma na wale wafalme waliioji-
unga naye, mfalme wa Sodoma akatoka kwenda

kumlaki katika Bonde la Shawe (yaani Bonde la
Mfalme).
18 Ndipo Melkizedeki mfalme wa Salemu alipo-
leta mkate na divai. Alikuwa kuhani wa Mungu
Aliye Juu Sana.
19 Naye akambariki Abramu, akisema,
"Abarikiwe Abramu na Mungu Aliye Juu Sana,
Muumba wa mbingu na nchi.
20 Abarikiwe Mungu Aliye Juu Sana,
ambaye amewaweka adui zako mkononi
mwako."
Ndipo Abramu akampa Melkizedeki sehemu ya
kumi ya kila kitu.
21 Mfalme wa Sodoma akamwambia Abramu,
"Nipe hao watu na hizo mali uchukue wewe
mwenyewe."
22 Lakini Abramu akamwambia mfalme wa
Sodoma, "Nimeinua mkono wangu kwa BWANA,
Mungu Aliye Juu Sana, Muumba wa mbingu na
dunia, na nimeapa
23 kwamba sitapokea kitu chochote kilicho
chako, hata kama ni uzi au gidamu ya
kiatu, ili kamwe usije ukasema, 'Nimemtajirisha
Abramu.'
24 Sitapokea chochote, ila kile tu watu wangu
walichokula na sehemu ambayo ni fungu la watu
waliokwenda pamoja nami, ambao ni Aneri,
Eshkoli na Mamre. Wao na wapewe fungu lao."

15

Agano La Mungu Na Abramu

1 Baada ya jambo hili, neno la BWANA likamjia
Abramu katika maono:

“Usiogope, Abramu.
Mimi ni ngao yako,
na thawabu yako kubwa sana.”
2 Lakini Abramu akasema, “Ee BWANA
Mwenyezi, utanipa nini na mimi sina hata
mtoto na atakayerithi nyumba yangu ni huyu
Eliezeri Mdameski?”
3 Abramu akasema, “Hukunipa watoto, hivyo
mtumishi katika nyumba yangu ndiye atakuwa
mrithi wangu.”
4 Ndipo neno la BWANA lilipomjia: “Mtu
huyu hatakuwa mrithi wako, bali mwana
atakayetoka katika viuno vyako mwenyewe
ndiye atakayekuwa mrithi wako.”
5 Akamtoa nje na kusema, “Tazama
juu kuelekea mbinguni na uhesabu nyota,
kama hakika utaweza kuzihesabu.” Ndipo
akamwambia, “Hivyo ndivyo uzao wako
utakavyokuwa.”
6 Abramu akamwamini BWANA, naye kwake
hili likahesabiwa kuwa haki.
7 Pia akamwambia, “Mimi ndimi BWANA,
niliyekutoa toka Uru ya Wakaldayo nikupe nchi
hii uimiliki.”
8 Lakini Abramu akasema, “Ee BWANA
Mwenyezi, nitawezaje kujua kwamba nitapata
kuimiliki?”
9 Ndipo BWANA akamwambia, “Niletee
mtamba wa ng’ombe, mbuzi na kondoo dume,
kila mmoja wa miaka mitatu, pamoja na hua na
kinda la njiwa.”
10 Abramu akamletea hivi vyote, akampasua
kila mnyama vipande viwili, akavipanga kila

kimoja kuelekea mwenzake, lakini hata hivyo
ndege, hakuwapasua vipande viwili.
11 Kisha ndege walao nyama wakatua juu ya
mizoga, lakini Abramu akawafukuza.
12 Wakati jua lilipokuwa linatua, Abramu
akashikwa na usingizi mzito, giza nene na la
kutisha likaja juu yake.
13 Kisha BWANA akamwambia, “Ujue hakika
kwamba wazao wako watakuwa wageni kwenye
nchi ambayo si yao, nao watafanywa watumwa
na kuteswa kwa miaka mia nne.
14 Lakini nitaliadhibu taifa lile watakalolitu-
mikia kama watumwa, na baadaye watatoka
huko na mali nyingi.
15 Wewe, hata hivyo utakwenda kwa baba zako
kwa amani na kuzikwa katika uzee mwema.
16 Katika kizazi cha nne wazao wako watarudi
hapa, kwa maana dhambi ya Waamori bado
haijafikia kipimo kilichojaa.”
17 Wakati jua lilipokuwa limezama na giza
limeingia, tanuru la moshi na mwali wa moto
unaowaka vikatokea na kupita kati ya vile
vipande vya nyama.
18 Siku hiyo BWANA akafanya Agano na
Abramu, na kumwambia, “Nitawapa wazao
wako nchi hii, kuanzia Kijito cha Misri* hadi mto
ule mkubwa, Frati,
19 yaani nchi ya Wakeni, Wakenizi, Wakad-
moni,
20 Wahiti, Waperizi, Warefai,

---

* **15:18** Kijito cha Misri hapa ina maana Wadi-el-Arish kwenye mpaka wa kusini wa Yuda.

21 Waamori, Wakanaani, Wagirgashi na
Wayebusi.”

16

Hagari Na Ishmaeli

1 Basi Sarai, mkewe Abramu, alikuwa hajamza-
lia watoto. Lakini alikuwa na mtumishi wa kike
Mmisri jina lake Hagari,
2 hivyo Sarai akamwambia Abramu, “BWANA
amenizuilia kupata watoto. Nenda, ukakutane
kimwili na mtumishi wangu wa kike, huenda
nitaweza kupata watoto kupitia kwake.”

Abramu akakubaliana na lile Sarai alilosema.
3 Hivyo baada ya Abramu kuishi katika nchi
ya Kanaani miaka kumi, Sarai akamchukua
mtumishi wake wa kike wa Kimisri, Hagari na
kumpa mumewe awe mke wake.
4 Akakutana kimwili na Hagari, naye akapata
mimba.

Hagari alipojua kuwa ana mimba, alianza
kumdharau Sarai.
5 Ndipo Sarai akamwambia Abramu, “Unawa-
jibika na manyanyaso ninayoyapata. Nilimweka
mtumishi wangu mikononi mwako, sasa kwa
vile anajua kwamba ana mimba, ananidharau
mimi. BWANA na aamue kati yako na mimi.”

6 Abramu akamwambia, “Mtumishi wako yuko
mikononi mwako. Mtendee lolote unalofikiri ni
bora zaidi.” Ndipo Sarai akamtesa Hagari, hivyo
akamtoroka.

7 Malaika wa BWANA akamkuta Hagari karibu
na chemchemi huko jangwani; ilikuwa chem-
chemi ile iliyokuwa kando ya barabara iendayo
Shuri.
8 Malaika akamwambia, “Hagari, mtumishi wa
Sarai, umetokea wapi, na unakwenda wapi?”
Akamjibu, “Ninamkimbia bibi yangu Sarai.”
9 Ndipo malaika wa BWANA akamwambia,
“Rudi kwa bibi yako ukajishushe chini yake.”
10 Malaika akaendelea akasema, “Nitazidisha
wazao wako, hivi kwamba watakuwa wengi mno
wasiohesabika.”
11 Pia malaika wa BWANA akamwambia:
“Wewe sasa una mimba
nawe utamzaa mwana.
Utamwita jina lake Ishmaeli,*
kwa sababu BWANA amesikia juu ya huzuni
yako.
12 Atakuwa punda-mwitu katikati ya wanadamu,
mkono wake utakuwa dhidi ya kila mtu
na mkono wa kila mtu dhidi yake,
naye ataishi kwa uhasama
na ndugu zake wote.”
13 Hagari akampa BWANA aliyezungumza naye
jina hili: “Wewe ndiwe Mungu unionaye mimi,”
kwa maana alisema, “Sasa nimemwona yeye
anayeniona mimi.”
14 Ndiyo sababu kisima kile kikaitwa Beer-
Lahai-Roi,† ambacho bado kipo huko hata leo
kati ya Kadeshi na Beredi.

---

* **16:11** Ishmaeli maana yake Mungu husikia. † **16:14** Beer-La-hai-Roi maana yake Yeye Aliye Hai Anionaye Mimi.

15 Hivyo Hagari akamzalia Abramu mwana,
naye Abramu akamwita huyo mwana Hagari
aliyemzalia, Ishmaeli.
16 Abramu alikuwa na umri wa miaka the-
manini na sita wakati Hagari alipomzalia Ish-
maeli.

17

Agano La Tohara

1 Abramu alipokuwa na miaka tisini na tisa,
BWANA akamtokea akamwambia, "Mimi ndimi
Mungu Mwenyezi;* enenda mbele zangu na
uishi kwa unyofu.
2 Nami nitafanya Agano langu kati yangu na
wewe, nami nitakuzidisha sana sana."
3 Abramu akaanguka kifudifudi, naye Mungu
akamwambia,
4 "Kwa upande wangu, hili ndilo Agano langu
na wewe: Wewe utakuwa baba wa mataifa
mengi.
5 Jina lako hutaitwa tena Abramu, bali jina lako
litakuwa Abrahamu,† kwa maana nimekufanya
wewe baba wa mataifa mengi.
6 Nitakufanya uwe na uzao mwingi sana,
kwako yatatoka mataifa nao wafalme watatoka
kwako.
7 Nitalithibitisha Agano langu kama Agano la
milele kati yangu na wewe na wazao wako baada
yako na vizazi vijavyo niwe Mungu wako na
Mungu wa wazao wako.

---

* **17:1** Mungu Mwenyezi hapa ni jina la Kiebrania, El-Shaddai (yaani Mungu Mwenye utoshelevu wote). † **17:5** Abrahamu maana yake Baba wa watu wengi.

8 Nchi yote ya Kanaani, unakoishi sasa kama
mgeni, nitakupa kuwa milki yako milele, na uzao
wako, nami nitakuwa Mungu wao."

9 Ndipo Mungu akamwambia Abrahamu, "Kwa
upande wako, lazima ushike Agano langu, wewe
na wazao wako kwa ajili ya vizazi vijavyo.
10 Hili ni Agano langu na wewe pamoja na
wazao wako baada yako, Agano mtakalolishika:
Kila mwanaume miongoni mwenu atatahiriwa.
11 Mtafanyiwa tohara na hii itakuwa ni alama
ya Agano kati yangu na ninyi.
12 Kwa vizazi vijavyo, kila mwanaume mion-
goni mwenu mwenye siku nane ni lazima
atahiriwe, pamoja na watakaozaliwa nyumbani
mwako au walionunuliwa kwa fedha kutoka
kwa mgeni, wale ambao sio watoto wako.
13 Awe amezaliwa nyumbani mwako au ame-
nunuliwa kwa fedha yako, ni lazima watahiriwe.
Agano langu katika mwili wako litakuwa ni
Agano la milele.
14 Kila mwanaume asiyetahiriwa, ambaye ha-
japata tohara ya mwilini, atatengwa na watu
wake, amelivunja Agano langu."

15 Pia BWANA akamwambia Abrahamu, "Kwa
upande wa Sarai mkeo, hutamwita tena Sarai
bali jina lake litakuwa Sara.
16 Nitambariki na hakika nitakupatia mwana
kwake. Nitambariki na kwamba atakuwa mama
wa mataifa, wafalme wa mataifa watatoka
kwake."

17 Abrahamu akaanguka kifudifudi, akacheka
na kusema moyoni mwake, "Je, mtu wa miaka

mia moja aweza kuzaa mwana? Je, Sara atazaa
mtoto katika umri wa miaka tisini?”
18 Abrahamu akamwambia Mungu, “Laiti Ish-
maeli naye angeshiriki baraka yako!”

19 Ndipo Mungu akasema, “Ndiyo, lakini mkeo
Sara atakuzalia wewe mwana, nawe utamwita
jina lake Isaki.‡ Nitalithibitisha Agano langu
naye kama Agano la milele kwa ajili yake na
wazao wake baada yake.
20 Kwa upande wa Ishmaeli, nimekusikia:
hakika nitambariki, nitamfanya awe na uzao
mwingi na nitaongeza sana idadi yake. Atakuwa
baba wa watawala kumi na wawili, nami nitam-
fanya awe taifa kubwa.
21 Lakini Agano langu nitalithibitisha kwa
Isaki, ambaye Sara atakuzalia mwaka ujao ma-
jira kama haya.”
22 Wakati alipomaliza kuzungumza na Abra-
hamu, Mungu akapanda juu akaondoka kwa
Abrahamu.

23 Siku ile ile, Abrahamu akamchukua Ish-
maeli mwanawe na wote waliozaliwa nyumbani
mwake pamoja na walionunuliwa kwa fedha
zake, kila mwanaume wa nyumbani mwake,
akawatahiri, kama Mungu alivyomwagiza.
24 Abrahamu alikuwa na umri wa miaka tisini
na tisa alipotahiriwa,
25 naye Ishmaeli mwanawe alitahiriwa akiwa
na umri wa miaka kumi na mitatu.
26 Abrahamu na Ishmaeli mwanawe wali-
tahiriwa siku ile ile,

‡ **17:19** Isaki maana yake Kucheka.

27 Kila mwanaume nyumbani mwa Abrahamu,
pamoja na wote waliozaliwa nyumbani mwake
au aliyenunuliwa kwa fedha kutoka kwa mgeni,
alitahiriwa pamoja naye.

18

Wageni Watatu

1 BWANA akamtokea Abrahamu karibu na
mialoni ya Mamre wakati alipokuwa ameketi
kwenye ingilio la hema lake wakati wa adhuhuri.
2 Abrahamu akainua macho akaona watu
watatu wamesimama karibu naye. Alipowaona,
aliharakisha kutoka kwenye ingilio la hema lake
kuwalaki na kuwasujudia hadi nchi.
3 Akasema, "Kama nimepata kibali machoni
penu, ee bwana wangu, usimpite mtumishi
wako.
4 Acha yaletwe maji kidogo, kisha ninyi nyote
mnawe miguu yenu na mpumzike chini ya mti
huu.
5 Niruhusuni niwapatie chakula kidogo mle, ili
mpate nguvu mwendelee na safari yenu, kwa
kuwa mmekuja kwa mtumishi wenu."

Nao wakamjibu, "Vema sana, fanya kama
unavyosema."

6 Hivyo Abrahamu akaharakisha akaingia he-
mani kwa Sara, akamwambia, "Chukua vipimo
vitatu vya unga laini haraka, ukande na uoke
mikate."
7 Kisha Abrahamu akakimbia kwenda kwenye
kundi, akachagua ndama mzuri, laini na akampa
mtumishi, ambaye aliharakisha kumtayarisha.

8 Kisha akaleta jibini, maziwa na nyama ya
yule ndama iliyoandaliwa, akaviweka mbele ya
wageni. Walipokuwa wakila, alisimama karibu
nao chini ya mti.
9 Wakamuuliza, “Yuko wapi Sara mkeo?”
Akasema, “Yuko huko, ndani ya hema.”
10 Kisha BWANA akasema, “Hakika nitakurudia
tena majira kama haya mwakani na Sara mkeo
atakuwa ana mwana.”
Sara alikuwa akiwasikiliza kwenye ingilio la
hema, lililokuwa nyuma yake.
11 Abrahamu na Sara walikuwa wazee tena
waliosogea miaka, naye Sara alikuwa amekoma
katika desturi ya wanawake.
12 Hivyo Sara akacheka kimoyomoyo
alipokuwa akiwaza, “Baada ya mimi kuwa
mkongwe hivi na bwana wangu amezeeka, je,
nitaweza kufurahia jambo hili?”
13 Ndipo BWANA akamwambia Abrahamu,
“Kwa nini Sara amecheka na kusema, ‘Kweli
nitazaa mtoto nami sasa ni mzee?’
14 Je, kuna jambo lolote gumu lisilowezekana
kwa BWANA? Nitakurudia mwakani majira kama
haya, naye Sara atakuwa na mwana.”
15 Sara akaogopa kwa kuwa alidanganya na
kusema, “Mimi sikucheka.”
Lakini Bwana akasema, “Ndiyo, ulicheka!”

Abrahamu Aiombea Sodoma

16 Wakati watu hao waliposimama ili waon-
doke, walielekeza nyuso zao Sodoma, Abrahamu
akawatoa kitambo kidogo ili awasindikize.
17 Ndipo BWANA akasema, “Je, nimfiche Abra-
hamu jambo ninalokusudia kufanya?

18 Hakika Abrahamu atakuwa taifa kubwa na
lenye nguvu, kupitia kwake mataifa yote ya
dunia yatabarikiwa.
19 Kwa maana nimemchagua yeye, ili awaon-
goze watoto wake na jamaa yake kufuata njia ya
BWANA, kwa kuwa waadilifu na kutenda haki, ili
BWANA atimize ahadi yake kwa Abrahamu."

20 Basi BWANA akasema, "Kilio dhidi ya
Sodoma na Gomora ni kikubwa sana na dhambi
yao inasikitisha sana,
21 kwamba nitashuka nione kama waliyoya-
tenda ni mabaya kiasi cha kilio kilichonifikia.
Kama sivyo, nitajua."

22 Basi wale watu wakageuka wakaenda
kuelekea Sodoma, lakini Abrahamu akabaki
amesimama mbele za BWANA.
23 Ndipo Abrahamu akamsogelea akasema:
"Je, utawaangamiza wenye haki na waovu?
24 Je, ikiwa watakuwepo watu wenye haki
hamsini katika mji huo, hivi kweli utauangamiza
na wala hutauacha kwa ajili ya hao watu ham-
sini wenye haki waliomo ndani yake?
25 Hilo na liwe mbali nawe, kufanya jambo
kama hilo, kuwaua wenye haki pamoja na
waovu, kuwatendea wenye haki sawasawa na
waovu. Iwe mbali nawe! Je, Mwamuzi wa dunia
yote hatafanya lililo sawa?"

26 BWANA akasema, "Kama nikipata watu ham-
sini wenye haki katika mji wa Sodoma, ni-
tausamehe huo mji wote kwa ajili yao."

27 Kisha Abrahamu akasema tena: "Sasa kwa
kuwa nimekuwa na ujasiri wa kuzungumza na

Bwana, ingawa mimi si kitu bali ni mavumbi na majivu;
28 je, kama hesabu ya wenye haki imepungua watano katika hamsini, utauangamiza huo mji wote kwa ajili ya hao watano waliopungua?”

Bwana akamwambia, “Kama nikiwakuta huko watu arobaini na watano, sitauangamiza.”

29 Abrahamu akazungumza naye kwa mara nyingine, “Je, kama huko watapatikana watu arobaini tu?”

Akamjibu, “Kwa ajili ya hao arobaini, sitauangamiza.”

30 Ndipo akasema, “Bwana na asikasirike, lakini niruhusu nizungumze. Je, kama huko watakuwepo thelathini tu?”

Akajibu, “Sitapaangamiza ikiwa nitawakuta huko watu thelathini.”
31 Abrahamu akasema, “Sasa kwa kuwa nimekuwa na ujasiri sana kuzungumza na Bwana, je, kama wakipatikana huko watu ishirini tu?”

Bwana akajibu, “Kwa ajili ya hao ishirini, sitauangamiza.”

32 Abrahamu akasema, “Bwana na asikasirike, lakini niruhusu nizungumze tena mara moja tu. Itakuwaje kama watapatikana huko watu kumi tu?”

Bwana akajibu, “Kwa ajili ya hao kumi, sitauangamiza.”

33 BWANA alipomaliza kuzungumza na Abrahamu, akaondoka, naye Abrahamu akarudi nyumbani kwake.

19

Kuangamizwa Kwa Sodoma Na Gomora

1 Malaika wale wawili wakafika Sodoma
wakati wa jioni, naye Loti alikuwa ameketi
kwenye lango la mji. Wakati alipowaona, alion-
doka kwenda kuwalaki na kuwasujudia hadi
chini.
2 Akasema, “Bwana zangu, tafadhali karibuni
kwenye nyumba ya mtumishi wenu. Mnaweza
kunawa miguu na kulala hapa kisha asubuhi na
mapema mwendelee na safari yenu.”
Wakamjibu, “La hasha, tutalala hapa nje
uwanjani.”
3 Lakini akasisitiza kwa nguvu kwamba
waingie pamoja naye nyumbani kwake.
Akawaandalia chakula, mikate isiyotiwa chachu,
nao wakala.
4 Kabla hawajaenda kulala, watu wote kutoka
kila sehemu ya mji wa Sodoma, vijana kwa
wazee, waliizunguka nyumba.
5 Wakamwita Loti wakisema, “Wako wapi wale
watu ambao walikuja kwako jioni hii? Watoe nje
kwetu ili tuweze kuwalawiti.”
6 Loti akatoka nje kuonana nao, akaufunga
mlango nyuma yake,
7 akasema, “La hasha, rafiki zangu. Msifanye
jambo hili ovu.
8 Tazama, ninao binti wawili ambao kamwe
hawajakutana kimwili na mwanaume. Acha
niwatoe nje kwenu, nanyi mnaweza kuwafanyia
lolote mnalotaka. Lakini msiwafanyie chochote
watu hawa, kwa sababu wako kwenye ulinzi
chini ya dari langu.”

9 Wakamjibu, “Tuondokee mbali.” Wakaendelea kusema, “Huyu mtu alikuja hapa kama mgeni na sasa anataka kuwa mwamuzi wetu! Tutakutenda vibaya kuliko wao.” Waliendelea kumlazimisha Loti na kusonga mbele ili kuvunja mlango.
10 Lakini watu wale waliokuwa ndani wakanyoosha mkono wakamvuta Loti ndani ya nyumba na kufunga mlango.
11 Kisha wakawapiga kwa upofu wale watu waliokuwa mlangoni mwa ile nyumba, vijana kwa wazee, hivyo hawakuweza kuupata mlango.
12 Wale watu wawili wakamwambia Loti, “Una mtu mwingine yeyote hapa, wakwe zako, wana au binti, ama yeyote mwingine aliye wako katika mji huu? Waondoe hapa,
13 kwa sababu tunapaangamiza mahali hapa. Kilio kwa BWANA dhidi ya watu wa hapa ni kikubwa kiasi kwamba ametutuma kupaangamiza.”
14 Kwa hiyo Loti alitoka ili kuzungumza na wakwe zake, waliokuwa wamewaposa binti zake. Akawaambia, “Fanyeni haraka kuondoka mahali hapa, kwa kuwa BWANA yu karibu kuangamiza mji huu!” Lakini wakwe zake walifikiri kwamba alikuwa akitania.
15 Kunako mapambazuko, malaika wakamhimiza Loti, wakamwambia, “Fanya haraka! Mchukue mke wako na binti zako wawili walioko hapa, la sivyo utaangamizwa wakati mji utakapoadhibiwa.”
16 Alipositasita, wale watu wakamshika mkono wake na mikono ya mke wake na binti zake

wawili na kuwaongoza salama nje ya mji, kwa
kuwa BWANA alikuwa na huruma kwao.
17 Mara walipokwisha kuwatoa nje, mmoja
wao akawaambia, “Mkimbie kwa usalama
wenu! Msitazame nyuma, wala msisimame
popote katika nchi tambarare! Kimbilieni mili-
mani, ama sivyo mtaangamizwa!”
18 Lakini Loti akawajibu, “La hasha, bwana
zangu, tafadhalini!
19 Mtumishi wenu amepata kibali mbele
ya macho yenu, nanyi mmeonyesha wema
mkubwa kwangu kwa kuokoa maisha yangu.
Lakini siwezi kukimbilia milimani, janga hili
litanikumba, nami nitakufa.
20 Tazama, hapa kuna mji karibu wa kukim-
bilia, nao ni mdogo. Niruhusuni nikimbilie
humo, ni mdogo sana, ama sivyo? Ndipo maisha
yangu yatasalimika.”
21 Akamwambia, “Vema sana, nitalikubali hili
ombi pia, sitauangamiza mji ulioutaja.
22 Lakini ukimbilie huko haraka, kwa sababu
sitaweza kufanya lolote mpaka ufike huko.”
(Ndiyo maana mji huo ukaitwa Soari.*)
23 Wakati Loti alipofika Soari, jua lilikuwa
limechomoza katika nchi.
24 Ndipo BWANA akanyesha moto wa kiberiti
uliotoka mbinguni kwa BWANA juu ya Sodoma
na Gomora.
25 Hivyo akaiteketeza miji ile na eneo lote la
tambarare, pamoja na wote waliokuwa wanaishi
katika miji, hata pia mimea yote katika nchi.

---

* **19:22** Soari maana yake Mdogo.

26 Lakini mke wa Loti akatazama nyuma, hivyo
akawa nguzo ya chumvi.
27 Asubuhi na mapema siku iliyofuata, Abra-
hamu akaamka na kurudi mahali pale aliposi-
mama mbele za BWANA.
28 Akatazama upande wa Sodoma na Gomora,
kuelekea nchi yote ya tambarare, akaona moshi
mzito ukipanda kutoka kwenye nchi, kama
moshi utokao kwenye tanuru.
29 Kwa hiyo Mungu alipoiangamiza miji ya
tambarare alimkumbuka Abrahamu, akamtoa
Loti kutoka kwenye lile janga lililoharibu miji ile
ambamo Loti alikuwa ameishi.

Loti Na Binti Zake

30 Loti na binti zake wawili waliondoka Soari
na kufanya makao yao kule milimani, kwa
maana aliogopa kukaa Soari. Yeye na binti zake
wawili waliishi katika pango.
31 Siku moja binti mkubwa akamwambia
yule mdogo, “Baba yetu ni mzee na hakuna
mwanaume mahali hapa atakayekutana na sisi
kimwili, kama ilivyo desturi ya mahali pote
duniani.
32 Tumnyweshe baba yetu mvinyo kisha tuku-
tane naye kimwili ili tuhifadhi uzao wetu kupitia
baba yetu.”
33 Usiku ule walimnywesha baba yao mvinyo,
alipolewa binti yake mkubwa akaingia na kuku-
tana naye kimwili. Baba yao hakujua wakati
binti yake alipoingia kulala naye wala alipotoka.
34 Siku iliyofuata binti mkubwa akamwambia
yule mdogo, “Usiku uliopita mimi nilikutana
kimwili na baba yangu. Tumnyweshe divai tena,

usiku huu nawe ukutane naye kimwili ili tuweze
kuhifadhi uzao wetu kupitia baba yetu.”
35 Kwa hiyo wakamnywesha baba yao mvinyo
tena usiku ule, naye binti yake mdogo akaingia,
akakutana naye kimwili. Kwa mara nyingine
baba yao hakujua binti yake alipolala naye wala
alipoondoka.
36 Hivyo binti wawili wa Loti wakapata mimba
kwa baba yao.
37 Binti mkubwa akamzaa mwana, akamwita
jina lake Moabu; ndio baba wa Wamoabu hata
leo.
38 Binti mdogo naye pia akamzaa mwana, naye
akamwita Benami; ndiye baba wa Waamoni hata
leo.

20

Abrahamu Na Abimeleki

1 Basi Abrahamu akaendelea mbele kutoka
huko hadi nchi ya Negebu na akaishi kati ya
Kadeshi na Shuri. Kwa muda mfupi alikaa
Gerari kama mgeni,
2 huko Abrahamu akasema kuhusu Sara
mkewe, “Huyu ni dada yangu.” Kisha Abimeleki
mfalme wa Gerari akatuma Sara aletwe, naye
akamchukua.
3 Lakini Mungu akamjia Abimeleki katika
ndoto wakati wa usiku na kumwambia, “Wewe
ni kama mfu kwa sababu ya huyu mwanamke
uliyemchukua; yeye ni mke wa mtu.”
4 Wakati huo Abimeleki alikuwa bado hajam-
sogelea, kwa hiyo akasema, “Je, Bwana utali-
haribu taifa lisilo na hatia?

5 Hakusema kwangu, ‘Huyu ni dada yangu,’
naye Sara pia hakusema, ‘Huyu ni kaka yangu’?
Nimefanya haya kwa dhamiri njema na mikono
safi.”
6 Kisha Mungu akamwambia katika ndoto,
“Ndiyo, najua ya kwamba umefanya haya kwa
dhamiri safi, kwa hiyo nimekuzuia usinitende
dhambi. Ndiyo sababu sikukuacha umguse.
7 Sasa umrudishe huyo mke wa mtu, kwa
maana ni nabii, naye atakuombea nawe utaishi.
Lakini kama hutamrudisha, ujue kwa hakika
kuwa wewe na watu wako wote mtakufa.”
8 Kesho yake asubuhi na mapema Abimeleki
akawaita maafisa wake wote, na baada ya
kuwaambia yote yaliyotokea, waliogopa sana.
9 Kisha Abimeleki akamwita Abrahamu
na kumwambia, “Wewe umetufanyia nini?
Nimekukosea nini hata ukaleta hatia kubwa
namna hii juu yangu na ufalme wangu?
Umenifanyia mambo ambayo hayakupasa
kufanyika.”
10 Abimeleki akamuuliza Abrahamu, “Ulikuwa
na kusudi gani kufanya hivi?”
11 Abrahamu akajibu, “Niliwaza kwamba,
‘Hakika hakuna hofu ya Mungu mahali hapa,
nao wataniua kwa sababu ya mke wangu.’
12 Pamoja na hayo, ni kweli kwamba yeye
ni dada yangu, binti wa baba yangu ingawa si
mtoto wa mama yangu; basi akawa mke wangu.
13 Wakati BWANA aliponifanya nisafiri mbali na
nyumbani mwa baba yangu, nilimwambia, ‘Hivi
ndivyo utakavyoonyesha pendo lako kwangu:

Kila mahali tutakapokwenda, kuhusu mimi
sema, “Huyu ni kaka yangu.” ’ ”
14 Kisha Abimeleki akatwaa kondoo na
ng’ombe, na watumwa wa kiume na wa kike
akampa Abrahamu, akamrudisha Sara kwa
mumewe.
15 Abimeleki akasema, “Nchi yangu iko mbele
yako, ishi popote unapotaka.”
16 Akamwambia Sara, “Ninampa kaka yako
shekeli elfu moja za fedha. Hii ni kufidia kosa
lililofanyika dhidi yako mbele ya wote walio
pamoja nawe; haki yako imethibitishwa kabisa.”
17 Kisha Abrahamu akamwomba Mungu, naye
Mungu akamponya Abimeleki, mke wake, na wa-
tumwa wake wa kike kwamba waweze kupata
watoto tena,
18 kwa kuwa BWANA alikuwa ameyafunga ma-
tumbo ya wote katika nyumba ya Abimeleki kwa
sababu ya Sara, mke wa Abrahamu.

21

Kuzaliwa Kwa Isaki

1 Wakati huu BWANA akamrehemu Sara kama
alivyokuwa amesema, naye BWANA akamtendea
Sara kile alichokuwa ameahidi.
2 Sara akapata mimba, akamzalia Abrahamu
mwana katika uzee wake, majira yale ya Mungu
aliomwahidi.
3 Abrahamu akamwita Isaki yule mwana am-
baye Sara alimzalia.
4 Isaki alipokuwa na umri wa siku nane,
Abrahamu akamtahiri, kama Mungu alivyomwa-
muru.

5 Abrahamu alikuwa na miaka 100 wakati Isaki
mwanawe alipozaliwa.
6 Sara akasema, “Mungu ameniletea kicheko,
kila mmoja atakayesikia jambo hili atacheka
pamoja nami.”
7 Akaongeza kusema, “Nani angemwambia
Abrahamu kuwa Sara angenyonyesha watoto?
Tena nimemzalia mwana katika uzee wake.”

Hagari Na Ishmaeli Wafukuzwa

8 Mtoto akakua, akaachishwa kunyonya. Siku
hiyo Isaki alipoachishwa kunyonya, Abrahamu
alifanya sherehe kubwa.
9 Lakini Sara aliona kuwa mwana ambaye
Hagari, Mmisri, aliyemzalia Abrahamu alikuwa
anadhihaki,
10 Sara akamwambia Abrahamu, “Mwon-
doe mwanamke huyo mtumwa pamoja na
mwanawe, kwa kuwa mwana wa mwanamke
mtumwa kamwe hatarithi pamoja na mwanangu
Isaki.”
11 Jambo hili lilimhuzunisha sana Abrahamu
kwa sababu lilimhusu mwanawe.
12 Lakini Mungu akamwambia, “Usihuzunike
hivyo kwa sababu ya kijana na mtumishi wako
wa kike. Sikiliza lolote Sara analokuambia, kwa
sababu uzao wako utahesabiwa kupitia kwake
Isaki.
13 Nitamfanya huyu mwana wa mtumishi
wako wa kike kuwa taifa pia, kwa sababu naye
ni uzao wako.”
14 Kesho yake asubuhi na mapema, Abra-
hamu akachukua chakula na kiriba cha maji,
akampa Hagari. Akaviweka mabegani mwa

Hagari, akamwondoa pamoja na kijana. Hagari
akashika njia, akatangatanga katika jangwa la
Beer-Sheba.
15 Maji yalipokwisha kwenye kiriba,
akamwacha kijana chini ya mojawapo ya
vichaka.
16 Kisha akajiendea zake akaketi karibu, um-
bali wa kutupa mshale, akawaza, "Siwezi
kumwangalia kijana akifa." Ikawa alipokuwa
ameketi pale karibu, akaanza kulia kwa huzuni.
17 Mungu akamsikia kijana akilia, malaika wa
Mungu akamwita Hagari kutoka mbinguni na
kumwambia, "Kuna nini Hagari? Usiogope,
Mungu amesikia kijana analia akiwa amelala
pale.
18 Mwinue kijana na umshike mkono, kwa
maana nitamfanya kuwa taifa kubwa."
19 Ndipo Mungu akamfumbua Hagari macho
yake naye akaona kisima cha maji. Hivyo
akaenda akajaza kiriba maji na kumpa kijana
anywe.
20 Mungu akawa pamoja na huyu kijana
alipokuwa akiendelea kukua. Aliishi jangwani
na akawa mpiga upinde.
21 Alipokuwa akiishi katika Jangwa la Parani,
mama yake akampatia mke kutoka Misri.

Mapatano Katika Beer-Sheba

22 Wakati huo Abimeleki na Fikoli mkuu
wa majeshi yake wakamwambia Abrahamu,
"Mungu yu pamoja nawe katika kila kitu una-
chofanya.
23 Sasa niapie hapa mbele za Mungu kwamba
hutanitenda hila mimi, watoto wangu wala

wazao wangu. Nitendee mimi na nchi ambayo unaishi kama mgeni wema ule ule ambao nimekutendea.”

24 Abrahamu akasema, “Ninaapa hivyo.”

25 Ndipo Abrahamu akalalamika kwa Abimeleki kuhusu kisima cha maji ambacho watumishi wa Abimeleki walikuwa wamekinyang’anya.

26 Lakini Abimeleki akasema, “Sijui ni nani ambaye amefanya hili. Hukuniambia, leo tu ndipo ninasikia habari zake.”

27 Hivyo Abrahamu akaleta kondoo na ng’ombe, akampa Abimeleki, nao watu hawa wawili wakafanya mapatano.

28 Abrahamu akatenga kondoo wa kike saba kutoka kwenye kundi,

29 Abimeleki akamuuliza Abrahamu, “Ni nini maana ya hawa kondoo wa kike saba uliowatenga peke yao?”

30 Abrahamu akamjibu, “Upokee hawa kondoo wa kike saba kutoka mkononi mwangu kama ushahidi kuwa nilichimba kisima hiki.”

31 Hivyo mahali pale pakaitwa Beer-Sheba, kwa sababu watu wawili waliapiana hapo.

32 Baada ya mapatano kufanyika huko Beer-Sheba, Abimeleki na Fikoli mkuu wa majeshi yake wakarudi katika nchi ya Wafilisti.

33 Abrahamu akapanda mti wa mkwaju huko Beer-Sheba, na hapo akaliitia jina la BWANA, Mungu wa milele.

34 Naye Abrahamu akakaa katika nchi ya Wafilisti kwa muda mrefu.

22

Kujua Uthabiti Wa Abrahamu

1 Baadaye Mungu akamjaribu Abrahamu.
Akamwambia, “Abrahamu!”
Abrahamu akajibu, “Mimi hapa.”
2 Kisha Mungu akamwambia, “Umchukue
mwanao, mwana wako wa pekee, Isaki umpen-
daye, uende katika nchi ya Moria. Mtoe huko
kama sadaka ya kuteketezwa juu ya mlima
mmojawapo nitakaokuambia.”
3 Abrahamu akaamka asubuhi na mapema
siku iliyofuata, akamtayarisha punda wake.
Akawachukua watumishi wake wawili pamoja
na Isaki mwanawe. Baada ya kuchanja kuni za
kutosha kwa ajili ya hiyo sadaka ya kuteketezwa,
akaondoka kuelekea mahali Mungu alipokuwa
amemwambia.
4 Siku ya tatu Abrahamu akainua macho,
akapaona mahali pale kwa mbali.
5 Akawaambia watumishi wake, “Kaeni hapa
pamoja na punda, wakati mimi na kijana tu-
nakwenda kule. Tutakwenda kuabudu na kisha
tutawarudia.”
6 Abrahamu akachukua kuni kwa ajili ya
sadaka ya kuteketezwa, akamtwika Isaki
mwanawe, yeye mwenyewe akachukua moto
na kisu. Walipokuwa wakienda pamoja,
7 Isaki akanena akamwambia Abrahamu baba
yake, “Baba yangu!”
Abrahamu akaitika, “Mimi hapa, mwanangu.”
Isaki akasema, “Moto na kuni zipo, Je, yuko
wapi mwana-kondoo kwa ajili ya sadaka ya
kuteketezwa?”

8 Abrahamu akajibu, “Mwanangu, Mungu
mwenyewe atajipatia mwana-kondoo kwa ajili
ya hiyo sadaka ya kuteketezwa.” Nao hawa
wawili wakaendelea mbele pamoja.
9 Walipofika mahali pale alipokuwa ameam-
biwa na Mungu, Abrahamu akajenga mad-
habahu hapo, akaziweka kuni juu yake. Akam-
funga Isaki mwanawe na akamlaza kwenye
madhabahu, juu ya zile kuni.
10 Kisha akanyoosha mkono wake na
akachukua kisu ili amchinje mwanawe.
11 Lakini malaika wa BWANA akamwita kutoka
mbinguni, akamwambia, “Abrahamu! Abra-
hamu!”
Akajibu, “Mimi hapa.”
12 Akamwambia, “Usimdhuru kijana, wala
usimtendee jambo lolote. Sasa ninajua kwamba
unamcha Mungu, kwa sababu hukunizuilia
mwanao, mwana wako wa pekee.”
13 Abrahamu akainua macho yake, akaona
kondoo dume amenaswa pembe zake nyuma
yake katika kichaka. Akaenda akamchukua
huyo kondoo dume, akamtoa awe sadaka ya
kuteketezwa badala ya mwanawe.
14 Abrahamu akapaita mahali pale Yehova-
Yire.* Mpaka siku ya leo inasemekana, “Katika
mlima wa BWANA itapatikana.”
15 Basi malaika wa BWANA akamwita Abra-
hamu kutoka mbinguni mara ya pili,
16 akasema, “Ninaapa kwa nafsi yangu, asema
BWANA, kwamba kwa sababu umefanya jambo

* **22:14** Yehova-Yire maana yake BWANA atatupa.

hili na hukunizuilia mwanao, mwana wako wa
pekee,
17 hakika nitakubariki, na nitauzidisha uzao
wako kama nyota za angani na kama mchanga
ulioko pwani. Wazao wako watamiliki miji ya
adui zao,
18 na kupitia uzao wako mataifa yote duniani
yatabarikiwa, kwa sababu umenitii."
19 Ndipo Abrahamu akawarudia watumishi
wake, wakaondoka wakaenda wote pamoja
mpaka Beer-Sheba. Abrahamu akaishi huko
Beer-Sheba.

Wana Wa Nahori

20 Baada ya muda, Abrahamu akaambiwa,
"Milka pia amepata watoto, amemzalia ndugu
yako Nahori wana:
21 Usi mzaliwa wake wa kwanza, Buzi
nduguye, Kemueli (baba wa Aramu),
22 Kesedi, Hazo, Pildashi, Yidlafu na Bethueli."
23 Bethueli akamzaa Rebeka. Milka alimzalia
Nahori nduguye Abrahamu hao wana wanane.
24 Suria wake Nahori aliyeitwa Reuma pia
alikuwa na wana: Teba, Gahamu, Tahashi na
Maaka.

23

Kifo Cha Sara

1 Sara aliishi akawa na umri wa miaka mia na
ishirini na saba.
2 Sara akafa huko Kiriath-Arba (yaani Hebroni)
katika nchi ya Kanaani, Abrahamu akamwom-
bolezea na kumlilia Sara.

3 Ndipo Abrahamu akainuka kutoka pale
penye maiti ya mke wake. Akazungumza na
Wahiti, akasema,
4 “Mimi ni mpitaji na mgeni miongoni mwenu.
Niuzieni sehemu ya ardhi yenu ili niweze
kumzika maiti wangu.”

5 Wahiti wakamjibu Abrahamu,
6 “Bwana, tusikilize. Wewe ni mtawala mkuu
sana miongoni mwetu. Zika maiti wako katika
kaburi unalolipenda kati ya makaburi yetu.
Hakuna mtu wa kwetu atakayekuzuia kaburi
lake ili kuzika maiti wako.”

7 Abrahamu akainuka na akasujudu mbele ya
wenyeji wa nchi, yaani Wahiti.
8 Akawaambia, “Kama mnaniruhusu kumzika
maiti wangu, basi nisikilizeni mkamsihi Efroni
mwana wa Sohari kwa niaba yangu
9 ili aniuzie pango la Makpela, lililo mali yake,
nalo liko mwisho wa shamba lake. Mwambieni
aniuzie kwa bei kamili atakayosema ili liwe
mahali pangu pa kuzikia miongoni mwenu.”

10 Efroni Mhiti alikuwa ameketi miongoni
mwa watu wake, akamjibu Abrahamu mbele ya
Wahiti wote waliokuwepo katika lango la mji.
11 “La hasha, bwana wangu, nisikilize, nakupa
shamba, pia nakupa pango lililomo ndani yake.
Nakupa mbele ya watu wangu. Uzike maiti
wako.”

12 Abrahamu akasujudu tena, mbele ya
wenyeji wa nchi,
13 akamwambia Efroni wale watu wakiwa
wanasikia, “Tafadhali nisikilize. Nitakulipa

fedha za hilo shamba. Kubali kuzipokea ili
niweze kumzika maiti wangu.”
14 Efroni akamjibu Abrahamu,
15 “Nisikilize, bwana wangu, thamani ya ardhi
hiyo ni shekeli 400 za fedha,* lakini hiyo ni nini
kati yako na mimi? Mzike maiti wako.”
16 Abrahamu akakubali masharti ya Efroni,
akampimia ile fedha aliyotaja masikioni mwa
Wahiti: Shekeli 400 za fedha kulingana na vi-
wango vya uzito vilivyokuwa vikitumika wakati
huo na wafanyabiashara.
17 Hivyo shamba la Efroni huko Makpela
karibu na Mamre, yaani shamba pamoja na
pango lililokuwamo, nayo miti yote iliyokuwamo
ndani ya mipaka ya shamba hilo, vilikabidhiwa,
18 kwa Abrahamu kuwa mali yake mbele ya
Wahiti wote waliokuwa wamekuja kwenye lango
la mji.
19 Baada ya hayo Abrahamu akamzika Sara
mkewe kwenye pango ndani ya shamba la
Makpela karibu na Mamre (huko Hebroni)
katika nchi ya Kanaani.
20 Hivyo Wahiti wakamkabidhi Abrahamu
shamba pamoja na pango lililokuwa humo kuwa
mahali pa kuzikia.

24

Isaki Na Rebeka

1 Wakati huu Abrahamu alikuwa mzee
mwenye miaka mingi, naye BWANA alikuwa
amembariki katika kila njia.

---

* **23:15** Shekeli 400 za fedha ni sawa na kilo 4.5.

2 Akamwambia mtumishi wake mkuu wa vitu
vyote katika nyumba yake, yule aliyekuwa msi-
mamizi wa vitu vyote alivyokuwa navyo, “Weka
mkono wako chini ya paja langu,
3 Ninataka uape kwa BWANA, Mungu
wa mbingu na Mungu wa nchi, kwamba
hutamtwalia mwanangu mke kutoka binti za
Wakanaani, ambao ninaishi miongoni mwao,
4 bali utakwenda katika nchi yangu na jamaa
zangu umpatie Isaki mwanangu mke.”
5 Yule mtumishi akamuuliza, “Je, kama huyo
mwanamke atakataa kuja nami katika nchi hii?
Je, nimpeleke mwanao katika hiyo nchi uliy-
otoka?”
6 Abrahamu akasema, “Hakikisha kwamba
hutamrudisha mwanangu huko.
7 BWANA, Mungu wa mbingu, aliyenitoa nyum-
bani kwa baba yangu na nchi yangu niliy-
ozaliwa na aliyesema nami na akaniahidi kwa
kiapo, akisema, ‘Nitawapa watoto wako nchi hii,’
atatuma malaika wake akutangulie ili umpatie
mwanangu mke kutoka huko.
8 Kama huyo mwanamke asipokubali kufu-
atana nawe, basi utafunguliwa kutoka kiapo
nilichokuapisha. Ila usimrudishe mwanangu
huko.”
9 Basi yule mtumishi akaweka mkono wake
chini ya paja la bwana wake Abrahamu
akamwapia kuhusu shauri hili.
10 Ndipo huyo mtumishi akachukua ngamia
kumi miongoni mwa ngamia za bwana wake,
akaondoka, akiwa amechukua aina zote za vitu
vizuri kutoka kwa bwana wake. Akaelekea

Aramu-Naharaimu* na kushika njia kwenda mji
wa Nahori.
11 Akawapigisha ngamia magoti karibu na
kisima cha maji nje ya mji, ilikuwa inaelekea
jioni, wakati ambapo wanawake wanakuja
kuteka maji.
12 Kisha akaomba, "Ee BWANA, Mungu wa
bwana wangu Abrahamu, nipatie ushindi leo,
uonyeshe huruma kwa bwana wangu Abra-
hamu.
13 Tazama, nimesimama karibu na kisima hiki
cha maji, nao binti za watu wa mji huu wanakuja
kuteka maji.
14 Basi na iwe hivi, nitakapomwambia binti
mmojawapo, 'Tafadhali tua mtungi wako ni-
pate kunywa maji,' naye akisema, 'Kunywa,
nitawanywesha na ngamia wako pia.' Basi na
awe ndiye uliyemchagua kwa ajili ya mtumishi
wako Isaki. Kwa hili nitajua umemhurumia
bwana wangu."
15 Ikawa kabla hajamaliza kuomba, Rebeka
akatokea akiwa na mtungi begani mwake.
Alikuwa binti wa Bethueli. Bethueli alikuwa
mwana wa Milka aliyekuwa mke wa Nahori
ndugu wa Abrahamu.
16 Huyu msichana alikuwa mzuri sana wa
sura, bikira, ambaye hakuna mtu aliyekuwa
amekutana naye kimwili. Aliteremka kisimani,
akajaza mtungi wake akapanda juu.
17 Ndipo yule mtumishi akaharakisha kuku-
tana naye akamwambia, "Tafadhali nipe maji
kidogo katika mtungi wako."

---

* **24:10** Yaani Mesopotamia ya Kaskazini-Magharibi.

18 Yule msichana akasema, “Kunywa, bwana
wangu.” Akashusha kwa haraka mtungi
mkononi mwake na akampa, akanywa.
19 Baada ya kumpa yule mtumishi yale
maji, akamwambia, “Nitateka maji kwa ajili ya
ngamia zako pia mpaka wote watosheke.”
20 Akafanya haraka kumimina maji kwenye
birika ya kunyweshea wanyama, akakimbia
kisimani kuteka maji mengine na akateka ya
kuwatosha ngamia wake wote.
21 Pasipo kusema neno, yule mtumishi
akamtazama kwa makini aone kama BWANA
ameifanikisha safari yake, au la.
22 Ikawa ngamia walipokwisha kunywa wote,
yule mtumishi akampa huyo msichana pete ya
puani ya dhahabu yenye uzito wa beka moja† na
bangili mbili za dhahabu zenye uzito wa shekeli
kumi.‡
23 Kisha akamuuliza, “Wewe ni binti wa
nani? Tafadhali uniambie, je, kuna nafasi katika
nyumba ya baba yako tutakapoweza kulala?”
24 Yule msichana akamjibu, “Mimi ni binti wa
Bethueli, mwana wa Milka aliyemzalia Nahori.”
25 Akaendelea kusema, “Kwetu kuna majani
mengi na malisho, tena kuna nafasi kwa ajili
yenu kulala.”
26 Yule mtumishi akasujudu na kumwabudu
BWANA,
27 akisema, “Atukuzwe BWANA, Mungu wa
bwana wangu Abrahamu, ambaye hakuondoa
wema na uaminifu wake kwa bwana wangu.

† **24:22** Beka moja ya dhahabu ni sawa na gramu 5.5. ‡ **24:22** Shekeli 10 za dhahabu ni sawa na gramu 110.

Mimi nami, BWANA ameniongoza safarini akanifikisha nyumbani kwa jamaa za bwana wangu.”

28 Yule msichana akakimbia akawaeleza watu
wa nyumbani mwa mama yake kuhusu mambo
haya.
29 Rebeka alikuwa na kaka aliyeitwa Labani,
huyo akaharakisha kukutana na yule mtumishi
kule kisimani.
30 Mara alipoiona ile pete puani, na bangili
mikononi mwa dada yake na kusikia yale ma-
neno Rebeka aliyoambiwa na huyo mtumishi,
alimwendea huyo mtumishi, akamkuta amesi-
mama karibu na ngamia wake pale karibu na
kisima.
31 Akamwambia, “Karibu nyumbani wewe
uliyebarikiwa na BWANA, kwa nini unasimama
huko nje? Mimi nimekuandalia nyumba na
mahali kwa ajili ya ngamia.”

32 Hivyo yule mtumishi akaenda nyumbani,
mizigo ikaondolewa juu ya ngamia. Majani na
malisho yakaletwa kwa ajili ya ngamia na maji
kwa ajili yake na watu wake ili kunawa miguu.
33 Ndipo chakula kikaandaliwa kwa ajili yake,
lakini akasema, “Sitakula mpaka niwe nime-
waambia yale niliyo nayo ya kusema.”

Labani akasema, “Basi tuambie.”

34 Hivyo akasema, “Mimi ni mtumishi wa
Abrahamu.
35 BWANA amembariki sana bwana wangu,
amekuwa tajiri. Amempa kondoo na ng’ombe,
fedha na dhahabu, watumishi wa kiume na wa
kike, ngamia na punda.

36 Sara mkewe bwana wangu amemzalia
mwana katika uzee wake, naye amempa kila kitu
alichokuwa nacho.
37 Naye bwana wangu ameniapisha na
akasema, ‘Kamwe usimtwalie mwanangu mke
katika binti za Wakanaani, ambao ninaishi
katika nchi yao,
38 ila uende mpaka kwa jamaa ya baba
yangu na ukoo wangu mwenyewe, ukamtwalie
mwanangu mke huko.’
39 “Kisha nikamuuliza bwana wangu, ‘Je, kama
huyo mwanamke hatakubali kurudi nami?’
40 “Akanijibu, ‘BWANA ambaye nimetembea
mbele zake, atatuma malaika wake pamoja
nawe, na kuifanikisha safari yako, ili uweze
kupata mke kwa ajili ya mwanangu katika ukoo
wangu na kutoka jamaa ya baba yangu.
41 Kisha, utakapokwenda kwenye ukoo wangu,
utakuwa umefunguliwa kutoka kiapo changu
hata kama wakikataa kukupa huyo binti,
utakuwa umefunguliwa kutoka kiapo changu.’
42 “Nilipokuja kisimani leo nilisema, ‘Ee
BWANA, Mungu wa bwana wangu Abrahamu,
ikikupendeza, naomba uifanikishe safari niliyoi-
jia.
43 Tazama, ninasimama kando ya kisima hiki,
kama mwanamwali akija kuteka maji nami
nikimwambia, tafadhali niruhusu ninywe maji
kidogo kutoka kwenye mtungi wako,
44 naye kama akiniambia, “Kunywa, nami
nitateka maji kwa ajili ya ngamia wako pia,” basi
huyo awe ndiye mke ambaye BWANA amemchag-
ulia mwana wa bwana wangu.’

45 “Kabla sijamaliza kuomba moyoni mwangu,
Rebeka akatokea, amebeba mtungi begani
mwake. Akashuka kisimani akateka maji, nami
nikamwambia, ‘Tafadhali nipe maji ninywe.’

46 “Akafanya haraka kushusha mtungi wake
begani na kusema, ‘Kunywa na nitawanywesha
ngamia wako pia,’ basi nikanywa, akawanywe-
sha na ngamia pia.

47 “Nikamuuliza, ‘Wewe ni binti wa nani?’

“Akasema, ‘Mimi ni binti wa Bethueli, mwana
wa Nahori, Milka aliyemzalia.’

“Ndipo nilipotia pete puani mwake na bangili
mikononi mwake,
48 nikasujudu na nikamwabudu BWANA.
Nikamtukuza BWANA, Mungu wa bwana wangu
Abrahamu, aliyeniongoza katika njia sahihi ili
nimtwalie mwana na bwana wangu mke katika
jamaa zake.
49 Ikiwa mtaonyesha wema na uaminifu kwa
bwana wangu, mniambie, la sivyo, mniambie, ili
niweze kujua njia ya kugeukia.”

50 Labani na Bethueli wakajibu, “Jambo hili
limetoka kwa BWANA, hatuwezi kukuambia
jambo lolote baya au jema.
51 Rebeka yuko hapa, mchukue na uende, awe
mke wa mwana wa bwana wako, sawasawa na
BWANA alivyoongoza.”

52 Ikawa huyo mtumishi wa Abrahamu ali-
posikia waliyosema, alisujudu mpaka nchi mbele
za BWANA.
53 Ndipo huyo mtumishi akatoa vitu vilivyoten-
genezwa kwa dhahabu na kwa fedha pamoja na

mavazi, akampa Rebeka, pia akawapa zawadi za
thamani kubwa nduguye na mamaye.
54 Kisha yeye na wale watu waliokuwa pamoja
naye wakala, wakanywa na kulala palepale.
Walipoamka asubuhi, yule mtumishi,
akasema, “Nipeni ruhusa nirudi kwa bwana
wangu.”
55 Lakini ndugu yake Rebeka pamoja na mama
yake wakajibu, “Acha binti akae kwetu siku
kumi au zaidi, ndipo mwondoke.”
56 Lakini yule mtumishi akawaambia,
“Msinicheleweshe, kwa kuwa BWANA
amefanikisha safari yangu, nipeni ruhusa nirudi
kwa bwana wangu.”
57 Ndipo wakasema, “Acha tumwite huyo binti
tumuulize, tusikie atakavyosema.”
58 Kwa hiyo wakamwita Rebeka na kumuuliza,
“Je, utakwenda na mtu huyu?”
Akasema, “Nitakwenda.”
59 Hivyo wakamwaga ndugu yao Rebeka aon-
doke, pamoja na mjakazi wake, mtumishi wa
Abrahamu na watu wake.
60 Wakambariki Rebeka, wakamwambia,
“Ndugu yetu, uwe wewe kumi elfu,
mara elfu nyingi,
nao wazao wako wamiliki
malango ya adui zao.”
61 Rebeka na vijakazi wake wakajiandaa,
wakapanda ngamia zao wakafuatana na yule
mtu. Hivyo yule mtumishi akamchukua Rebeka
akaondoka.
62 Basi Isaki alikuwa ametoka Beer-Lahai-Roi,
kwa kuwa alikuwa anaishi nchi ya Negebu.

63 Isaki akatoka kwenda shambani kutafakari
wakati wa jioni, alipoinua macho yake, akaona
ngamia wanakuja.
64 Rebeka pia akainua macho akamwona Isaki.
Akashuka kutoka kwenye ngamia wake
65 na akamuuliza yule mtumishi, “Ni nani mtu
yule aliye kule shambani anayekuja kutulaki?”
Yule mtumishi akajibu, “Huyu ndiye bwana
wangu.” Hivyo Rebeka akachukua shela yake
akajifunika.
66 Kisha yule mtumishi akamweleza Isaki
mambo yote aliyoyatenda.
67 Ndipo Isaki akamwingiza Rebeka katika
hema la Sara mama yake, Isaki akamchukua Re-
beka, hivyo akawa mke wake. Isaki akampenda,
akafarijika baada ya kifo cha mama yake.

25

Kifo Cha Abrahamu

1 Abrahamu alioa mke mwingine, ambaye jina
lake aliitwa Ketura.
2 Huyu alimzalia Zimrani, Yokshani, Medani,
Midiani, Ishbaki na Shua.
3 Yokshani alikuwa baba wa Sheba na Dedani,
wazao wa Dedani walikuwa Waashuri, Wale-
tushi na Waleumi.
4 Wana wa Midiani walikuwa Efa, Eferi,
Hanoki, Abida na Eldaa. Hawa wote walikuwa
uzao wa Ketura.
5 Abrahamu akamwachia Isaki kila kitu ali-
chokuwa nacho.
6 Lakini Abrahamu alipokuwa bado hai,
akawapa watoto wa masuria wake zawadi, kisha

akawaondoa waende kuishi pande za mashariki
mbali na mwanawe Isaki.
7 Kwa jumla, Abrahamu aliishi miaka 175.
8 Ndipo Abrahamu akapumua pumzi ya
mwisho na akafa akiwa mwenye umri mzuri,
mzee aliyeshiba siku, naye akakusanywa pamoja
na watu wake.
9 Watoto wake Isaki na Ishmaeli wakamzika
katika pango la Makpela karibu na Mamre,
katika shamba lililokuwa la Efroni mwana wa
Sohari Mhiti,
10 Shamba ambalo Abrahamu alilinunua kwa
Wahiti. Hapo ndipo Abrahamu alipozikwa
pamoja na mkewe Sara.
11 Baada ya kifo cha Abrahamu, Mungu akam-
bariki mwanawe Isaki, ambaye baadaye aliishi
karibu na Beer-Lahai-Roi.

Wana Wa Ishmaeli

12 Hivi ndivyo vizazi vya Ishmaeli mtoto wa
Abrahamu, ambaye mjakazi wake Sara, Hagari
Mmisri, alimzalia Abrahamu.

13 Haya ndiyo majina ya wana wa Ishmaeli,
yaliyoorodheshwa kulingana na jinsi walivy-
ozaliwa: Mzaliwa wa kwanza wa Ishmaeli ni
Nebayothi, akafuatia Kedari, Adbeeli, Mibsamu,
14 Mishma, Duma, Masa,
15 Hadadi, Tema, Yeturi, Nafishi na Kedema.
16 Hawa walikuwa wana wa Ishmaeli na haya
ni majina ya viongozi wa makabila kumi na
mawili kulingana na makao yao na kambi zao.
17 Kwa jumla Ishmaeli aliishi miaka 137. Aka-
pumua pumzi ya mwisho, akafa, naye akaku-
sanywa pamoja na watu wake.

18 Wazao wa Ishmaeli waliishi kuanzia nchi ya
Havila hadi Shuri, karibu na mpaka wa Misri,
unapoelekea Ashuru. Hao waliishi kwa uhasama
na ndugu zao wote.

Yakobo Na Esau

19 Hivi ndivyo vizazi vya Isaki mwana wa
Abrahamu.

Abrahamu akamzaa Isaki,
20 Isaki alikuwa na umri wa miaka arobaini
alipomwoa Rebeka binti Bethueli Mwaramu ku-
toka Padan-Aramu, nduguye Labani Mwaramu.
21 Isaki akamwomba BWANA kwa ajili ya mke
wake, kwa sababu alikuwa tasa. BWANA akajibu
maombi yake na Rebeka mkewe akapata mimba.
22 Watoto wakashindana tumboni mwake,
akasema, "Kwa nini haya yanatokea kwangu?"
Kwa hiyo akaenda kumuuliza BWANA.
23 BWANA akamjibu,

"Mataifa mawili yamo tumboni mwako,
na mataifa hayo mawili
kutoka ndani yako watatenganishwa.
Mmoja atakuwa na nguvu zaidi kuliko mwingine,
na yule mkubwa atamtumikia yule mdogo."

24 Wakati wake wa kujifungua ulipotimia, wa-
likuwepo mapacha wa kiume tumboni mwake.
25 Wa kwanza kuzaliwa alikuwa mwekundu,
mwili wake wote ulikuwa kama mtu aliyevaa
vazi lenye nywele; wakamwita jina lake Esau.*

---

* **25:25** Esau maana yake Mwenye nywele nyingi.

26 Baadaye, ndugu yake akatoka, mkono wake
ukiwa umemshika Esau kisigino; akaitwa jina
lake Yakobo.† Isaki alikuwa mwenye miaka sitini
Rebeka alipowazaa.

27 Watoto wakakua, naye Esau akakuwa mwin-
daji hodari, mtu wa mbugani, wakati Yakobo
alikuwa mtu mtulivu, mwenye kukaa nyumbani.
28 Isaki, ambaye alikuwa anapendelea zaidi
nyama za porini, alimpenda Esau, bali Rebeka
alimpenda Yakobo.

29 Siku moja Yakobo alipika mchuzi wa dengu,
Esau akarudi kutoka porini akiwa na njaa kali.
30 Esau akamwambia Yakobo, “Haraka, nipe
huo mchuzi mwekundu! Nina njaa kali sana!”
(Hii ndiyo sababu pia aliitwa Edomu.)‡

31 Yakobo akamjibu, “Niuzie kwanza haki yako
ya mzaliwa wa kwanza.”

32 Esau akasema, “Tazama, mimi niko karibu
ya kufa, itanifaa nini haki ya mzaliwa wa
kwanza?”
33 Yakobo akamwambia, “Niapie kwanza.”
Hivyo Esau akamwapia, akamuuzia Yakobo haki
yake ya kuzaliwa.

34 Ndipo Yakobo akampa Esau mkate na ule
mchuzi wa dengu. Akala na kunywa, kisha
akainuka akaenda zake.

Kwa hiyo Esau alidharau haki yake ya mzaliwa
wa kwanza.

---

† **25:26** Yakobo maana yake Ashikaye kisigino, au Atwaaye mahali pa mwingine, au Mdanganyaji, au Mwenye hila, au Mlaghai, au Mjanja. ‡ **25:30** Edomu maana yake Mwekundu.

26

Isaki Na Abimeleki

1 Basi njaa kubwa ikawa katika nchi hiyo,
kuliko ile njaa iliyotangulia iliyotokea wakati
wa Abrahamu. Isaki akamwendea Abimeleki
mfalme wa Wafilisti huko Gerari.
2 BWANA akamtokea Isaki, akamwambia,
"Usiende Misri, bali ukae katika nchi ni-
takayokuambia.
3 Kaa katika nchi hii kwa kitambo, mimi
nitakuwa pamoja na wewe na nitakubariki. Kwa
maana nitakupa wewe na uzao wako nchi hizi
zote na nitatimiza kiapo nilichomwapia Abra-
hamu baba yako.
4 Nitafanya wazao wako kuwa wengi kama
nyota za angani, nami nitawapa nchi hizi
zote na kutokana na uzao wako mataifa yote
yatabarikiwa,
5 kwa sababu Abrahamu alinitii mimi
akatunza kanuni zangu na maagizo yangu,
amri zangu pamoja na sheria zangu."
6 Hivyo Isaki akaishi huko Gerari.

7 Watu wa mahali pale walipomuuliza habari
za mke wake, akasema, "Huyu ni dada yangu,"
kwa sababu aliogopa kusema, "Huyu ni mke
wangu." Alifikiri, "Watu wa mahali pale
wataweza kumuua kwa sababu ya Rebeka, kwa
kuwa alikuwa mzuri wa sura."
8 Wakati Isaki alipokuwa amekaa huko siku
nyingi, Abimeleki mfalme wa Wafilisti akachun-
gulia dirishani, akaona jinsi Isaki alivyomkum-
batia Rebeka mke wake.

9 Abimeleki akamwita Isaki akamwambia,
“Hakika huyu ni mke wako! Mbona uliniambia,
‘Huyu ni dada yangu?’ ”

Isaki akamjibu, “Kwa sababu nilifikiri
ningeweza kuuawa kwa sababu yake.”

10 Ndipo Abimeleki akamjibu, “Ni nini hiki uli-
chotufanyia? Ingewezekana mtu yeyote akawa
amekutana kimwili na mke wako, nawe ungeleta
hatia juu yetu.”

11 Hivyo Abimeleki akatoa amri kwa watu
wote, akisema, “Yeyote atakayemnyanyasa mtu
huyu au mkewe hakika atauawa.”

12 Isaki akapanda mazao katika nchi hiyo, kwa
mwaka huo huo, akavuna mara mia, kwa sababu
BWANA alimbariki.
13 Isaki akawa tajiri, mali zake zikaendelea
kuongezeka mpaka akawa tajiri sana.
14 Akawa na mifugo ya kondoo na ng’ombe, na
watumishi wengi sana, kiasi kwamba Wafilisti
wakamwonea wivu.
15 Kwa hiyo visima vyote vilivyochimbwa na
watumishi wakati wa Abrahamu baba yake,
Wafilisti wakavifukia, wakavijaza udongo.

16 Ndipo Abimeleki akamwambia Isaki, “On-
doka kwetu, kwa maana umetuzidi nguvu sana.”

17 Basi Isaki akatoka huko akajenga kambi
katika Bonde la Gerari, akaishi huko.
18 Ndipo Isaki akavichimbua tena vile visima
vya maji ambavyo vilichimbwa siku zile za Abra-
hamu baba yake, ambavyo Wafilisti walivifukia
baada ya kufa Abrahamu, akavipa majina yale
yale ambayo baba yake alikuwa amevipa.

19 Watumishi wa Isaki wakachimba katika lile
bonde wakagundua huko kisima chenye maji
safi.
20 Lakini wachungaji wa Gerari wakagombana
na wachungaji wa Isaki wakisema, “Maji haya
ni yetu!” Ndipo akakiita kile kisima Eseki,* kwa
sababu waligombana naye.
21 Kisha wakachimba kisima kingine, lakini
hata hicho pia wakakigombania, akakiita Sitna.†
22 Akaondoka huko, akachimba kisima
kingine, wala hakuna yeyote aliyekigombania.
Akakiita Rehobothi,‡ akisema, “Sasa BWANA
ametufanyia nafasi, nasi tutastawi katika nchi.”
23 Kutoka pale akaenda Beer-Sheba.
24 Usiku ule BWANA akamtokea, akamwambia,
“Mimi ndimi Mungu wa Abrahamu baba yako.
Usiogope, kwa maana mimi niko pamoja nawe,
nitakubariki na kuongeza idadi ya wazao wako
kwa ajili ya Abrahamu mtumishi wangu.”
25 Isaki akajenga madhabahu huko, akaliitia
jina la BWANA. Akapiga hema lake huko, nao
watumishi wake wakachimba kisima.
26 Wakati huo, Abimeleki alikuwa amemjia
kutoka Gerari, akifuatana na Ahuzathi mshauri
wake, pamoja na Fikoli jemadari wa majeshi
yake.
27 Isaki akawauliza, “Mbona mmekuja kwangu
na ninyi mlinichukia na kunifukuza?”
28 Wakamjibu, “Tuliona wazi kuwa BWANA
alikuwa pamoja nawe, kwa hiyo tukasema, ‘In-

---

* **26:20** Eseki maana yake ni Ugomvi. † **26:21** Sitna maana yake Upinzani. ‡ **26:22** Rehobothi maana yake ni Mungu ametufanyia nafasi.

abidi kuwe na kiapo cha mapatano kati yetu,
kati yetu na wewe. Na tufanye mkataba pamoja
nawe
29 kwamba hutatudhuru, kama jinsi nasi
hatukuwanyanyasa bali tuliwatendea mema
wakati wote na kuwaondoa kwetu kwa amani.
Tena sasa umebarikiwa na BWANA.' "
30 Basi Isaki akawaandalia karamu, nao
wakala na kunywa.
31 Kesho yake asubuhi na mapema,
wakaapizana wao kwa wao. Kisha Isaki
akawaruhusu waende zao, wakamwacha Isaki
kwa amani.
32 Siku hiyo watumishi wa Isaki wakaja
wakampa habari kuhusu kisima walichokuwa
wamekichimba, wakamwambia, "Tumepata
maji!"
33 Naye akakiita Shiba,§ mpaka leo mji huo
unaitwa Beer-Sheba.*
34 Esau alipokuwa na umri wa miaka arobaini,
akamwoa Yudithi binti Beeri Mhiti, kisha akam-
woa Basemathi binti Eloni Mhiti.
35 Hawa walikuwa chanzo cha huzuni ya Isaki
na Rebeka.

27

Yakobo Anaipata Baraka Ya Isaki

1 Isaki alipokuwa mzee na macho yake
yalipokuwa yamekosa nguvu asiweze kuona

§ **26:33** Shiba kwa Kiebrania maana yake ni Saba. * **26:33** Beer-Sheba maana yake ni Kisima cha wale saba, yaani wale kondoo saba ambao Abrahamu aliwatoa kama ushahidi kati yake na Abimeleki.

tena, akamwita Esau mwanawe mkubwa,
akamwambia, “Mwanangu.”

Akajibu, “Mimi hapa.”

2 Isaki akasema, “Mimi sasa ni mzee na sijui
siku ya kifo changu.
3 Sasa basi, chukua silaha zako, podo na
upinde, uende nyikani, ukawinde nyama pori
kwa ajili yangu.
4 Uniandalie aina ya chakula kitamu nikipen-
dacho uniletee nile, ili niweze kukubariki kabla
sijafa.”

5 Basi Rebeka alikuwa akisikiliza Isaki
alipokuwa akizungumza na mwanawe Esau.
Esau alipoondoka kwenda nyikani kuwinda
nyama pori na kuleta,
6 Rebeka akamwambia Yakobo mwanawe,
“Tazama, nimemsikia baba yako akimwambia
ndugu yako Esau,
7 ‘Niletee mawindo, kisha ukaniandalie
chakula kitamu nile, ili niweze kukubariki
mbele za BWANA kabla sijafa.’
8 Sasa, mwanangu, nisikilize kwa makini na
ufanye yale ninayokuambia:
9 Nenda sasa katika kundi ukaniletee wana-
mbuzi wawili wazuri, ili niandalie chakula ki-
tamu kwa ajili ya baba yako, kama vile anavy-
openda.
10 Kisha umpelekee baba yako ale, ili apate
kukubariki kabla hajafa.”

11 Yakobo akamwambia Rebeka mama yake,
“Lakini ndugu yangu Esau ana nywele mwilini,
mimi nina ngozi nyororo.

12 Itakuwaje kama baba yangu akinigusa?
Itaonekana kwake kama niliyemfanyia ujanja na
kuleta laana juu yangu badala ya baraka."

13 Mama yake akamwambia, "Mwanangu,
laana na iwe juu yangu. Fanya tu ninalokuam-
bia, nenda ukaniletee hao wana-mbuzi."

14 Kwa hiyo alikwenda akawaleta, akampa
mama yake, akaandaa chakula kitamu, kama
vile alivyopenda baba yake.
15 Kisha Rebeka akachukua nguo nzuri za
Esau mwanawe wa kwanza, alizokuwa nazo
nyumbani, akamvika Yakobo mwanawe mdogo.
16 Pia akamfunika mikononi na sehemu laini
ya shingo kwa ngozi za mbuzi.
17 Hatimaye akampa Yakobo hicho chakula
kitamu pamoja na mkate aliouoka.

18 Akamwendea baba yake akasema, "Baba
yangu."

Akajibu, "Naam, mwanangu, wewe ni nani?"

19 Yakobo akamwambia baba yake, "Mimi ni
Esau mzaliwa wako wa kwanza. Nimefanya
kama ulivyoniambia. Tafadhali uketi, ule se-
hemu ya mawindo yangu ili uweze kunibariki."

20 Isaki akamuuliza mwanawe. "Umepataje
haraka namna hii, mwanangu?"

Akajibu, "BWANA Mungu wako amenifanik-
isha."
21 Kisha Isaki akamwambia Yakobo,
"Mwanangu tafadhali sogea karibu nami ili
nikupapase, nione kama hakika ndiwe Esau
mwanangu, au la."

22 Yakobo akasogea karibu na baba yake Isaki,
ambaye alimpapasa na kusema, “Sauti ni ya
Yakobo, bali mikono ni ya Esau.”
23 Hakumtambua, kwa sababu mikono yake
ilikuwa na nywele kama ya ndugu yake Esau,
kwa hiyo akambariki.
24 Akamuuliza, “Hivi kweli wewe ni
mwanangu Esau?”
Akajibu, “Mimi ndiye.”
25 Kisha akasema, “Mwanangu, niletee sehemu
ya mawindo yako nile, ili nipate kukubariki.”
Yakobo akamletea naye akala, akamletea na
divai akanywa.
26 Kisha Isaki baba yake akamwambia, “Njoo
hapa, mwanangu, unibusu.”
27 Kwa hiyo akamwendea akambusu. Isaki
aliposikia harufu ya nguo zake, akambariki,
akasema,
“Aha, harufu ya mwanangu
ni kama harufu ya shamba
ambalo BWANA amelibariki.
28 Mungu na akupe umande kutoka mbinguni
na utajiri wa duniani:
wingi wa nafaka na divai mpya.
29 Mataifa na yakutumikie
na mataifa yakusujudie.
Uwe bwana juu ya ndugu zako,
na wana wa mama yako wakusujudie.
Walaaniwe wale wakulaanio,
nao wale wakubarikio wabarikiwe.”
30 Baada ya Isaki kumaliza kumbariki na baada
tu ya Yakobo kuondoka kwa baba yake, ndugu
yake Esau akaingia kutoka mawindoni.

31 Naye pia akaandaa chakula kitamu akam-
letea baba yake. Kisha akamwambia, “Baba
yangu, keti ule sehemu ya mawindo yangu, ili
upate kunibariki.”
32 Isaki baba yake akamuuliza, “Wewe ni
nani?”
Akajibu, “Mimi ni mwanao, mzaliwa wako wa
kwanza, Esau.”
33 Isaki akatetemeka kwa nguvu sana,
akasema, “Alikuwa nani basi, ambaye aliwinda
mawindo akaniletea? Nilikula kabla tu hujaja
na nikambariki, naye hakika atabarikiwa!”
34 Esau aliposikia maneno haya ya baba
yake, akalia sauti kubwa na ya uchungu, na
kumwambia baba yake, “Nibariki mimi, mimi
pia, baba yangu!”
35 Lakini akasema, “Ndugu yako amekuja kwa
udanganyifu na akachukua baraka yako.”
36 Esau akasema, “Si ndiyo sababu anaitwa
Yakobo? Amenidanganya mara hizi mbili:
Alichukua haki yangu ya kuzaliwa na sasa
amechukua baraka yangu!” Kisha akauliza,
“Hukubakiza hata baraka moja kwa ajili yangu?”
37 Isaki akamjibu Esau, “Nimemfanya yeye
kuwa bwana juu yako, pia nimewafanya ndugu
zako wote kuwa watumishi wake, nimemtege-
meza kwa nafaka na divai mpya. Sasa nitaweza
kukufanyia nini, mwanangu?”
38 Esau akamwambia baba yake, “Je, baba
yangu una baraka moja tu? Unibariki mimi
pia, baba yangu!” Kisha Esau akalia kwa sauti
kubwa.
39 Baba yake Isaki akamjibu, akamwambia,

“Makao yako yatakuwa
mbali na utajiri wa dunia,
mbali na umande wa mbinguni juu.
40 Utaishi kwa upanga,
nawe utamtumikia ndugu yako,
lakini wakati utakapokuwa umejikomboa,
utatupa nira yake
kutoka shingoni mwako.”

Yakobo Anakimbilia Kwa Labani

41 Esau akawa na kinyongo dhidi ya Yakobo
kwa ajili ya baraka ambazo baba yake alikuwa
amembariki. Akasema moyoni mwake, “Siku
za kuomboleza kwa ajili ya baba yangu
zimekaribia, ndipo nitamuua ndugu yangu
Yakobo.”
42 Rebeka alipokwisha kuambiwa yale
aliyoyasema Esau mwanawe mkubwa, alimwita
Yakobo mwanawe mdogo, akamwambia,
“Ndugu yako Esau anajifariji kwa wazo la
kukuua.
43 Sasa basi, mwanangu, fanya nisemalo: Kim-
bilia haraka kwa Labani ndugu yangu kule
Harani.
44 Ukae naye kwa muda mpaka ghadhabu ya
ndugu yako itulie.
45 Wakati ndugu yako atakapokuwa hana
hasira nawe tena na amesahau uliyomtendea, ni-
takupelekea ujumbe urudi. Kwa nini niwapoteze
wote wawili kwa siku moja?”
46 Kisha Rebeka akamwambia Isaki,
“Nimechukia kuishi kwa sababu ya hawa
wanawake wa Kihiti. Ikiwa Yakobo ataoa
mke miongoni mwa wanawake wa nchi hii,

wanawake wa Kihiti kama hawa, sitakuwa na faida kuendelea kuishi.”

28

1 Basi Isaki akamwita Yakobo, akambariki na akamwamuru, akisema, “Usioe mwanamke wa Kikanaani.
2 Nenda mara moja mpaka Padan-Aramu, kwenye nyumba ya Bethueli baba wa mama yako. Uchukue mke kati ya binti za Labani ambaye ni ndugu wa mama yako.
3 Mungu Mwenyezi* na akubariki uwe na uzao uongezeke idadi yako upate kuwa jamii kubwa ya watu.
4 Na akupe wewe na uzao wako baraka aliyopewa Abrahamu, upate kumiliki nchi unayoishi sasa kama mgeni, nchi ambayo Mungu alimpa Abrahamu.”
5 Kisha Isaki akamuaga Yakobo, naye akaenda Padan-Aramu, kwa Labani mwana wa Bethueli Mwaramu, ndugu wa Rebeka, aliyekuwa mama wa Yakobo na Esau.
6 Sasa Esau akajua kuwa Isaki amembariki Yakobo na kumtuma kwenda Padan-Aramu ili achukue mke huko na kwamba alipombariki alimwamuru akisema, “Usioe mke katika binti za Wakanaani,”
7 tena kwamba Yakobo amewatii baba yake na mama yake naye amekwenda Padan-Aramu.
8 Esau akatambua jinsi ambavyo baba yake Isaki anavyowachukia binti za Wakanaani.

---

* **28:3** Mungu Mwenyezi hapa ni jina la Kiebrania, El-Shaddai (yaani Mungu Mwenye utoshelevu wote).

9 Ndipo Esau akaenda kwa Ishmaeli, akamwoa
Mahalati, ndugu wa Nebayothi na binti wa
Ishmaeli mwana wa Abrahamu, kuongezea wale
wake wengine aliokuwa nao.

Ndoto Ya Yakobo Huko Betheli

10 Yakobo akatoka Beer-Sheba kwenda Harani.
11 Alipofika mahali fulani, akalala hapo kwa
sababu jua lilikuwa limetua. Akachukua jiwe
moja la mahali pale, akaliweka chini ya kichwa
chake akajinyoosha akalala usingizi.
12 Akaota ndoto ambayo aliona ngazi imesi-
mamishwa juu ya ardhi, ncha yake ikiwa ime-
fika mbinguni na malaika wa Mungu wakawa
wakipanda na kushuka juu yake.
13 Juu yake alisimama BWANA, akasema, "Mimi
ni BWANA, Mungu wa baba yako Abrahamu na
Mungu wa Isaki. Nchi ambayo umelala juu yake,
nitakupa wewe na uzao wako.
14 Uzao wako utakuwa kama mavumbi ya
nchi, nawe utaenea upande wa magharibi
na mashariki, kaskazini na kusini. Kupitia
wewe na uzao wako mataifa yote ya duniani
yatabarikiwa.
15 Niko pamoja nawe nami nitakulinda
kila uendako na nitakurudisha katika nchi
hii. Sitakuacha mpaka nitakapofanya hayo
niliyokuahidi."
16 Yakobo alipoamka kutoka usingizini,
akawaza, "Hakika BWANA yuko mahali hapa,
wala mimi sikujua."
17 Kwa hiyo akaogopa, akasema, "Mahali hapa
panatisha kama nini! Bila shaka hapa ndipo

nyumba ya Mungu ilipo, hili ni lango la mbinguni.”
18 Asubuhi yake na mapema, Yakobo
akalichukua lile jiwe alililoliweka chini ya
kichwa chake, akalisimamisha kama nguzo
na kumimina mafuta juu yake.
19 Mahali pale akapaita Betheli,† ingawa mji
ule hapo kwanza uliitwa Luzu.
20 Kisha Yakobo akaweka nadhiri, akisema,
“Kama Mungu akiwa pamoja nami na kunilinda
katika safari niendayo, akinipa chakula nile na
nguo nivae
21 na nirudi salama nyumbani kwa baba
yangu, hapo ndipo BWANA atakuwa Mungu
wangu,
22 nalo jiwe hili nililolisimamisha kama
nguzo litakuwa nyumba ya Mungu na katika
yote utakayonipa nitakutolea wewe sehemu ya
kumi.”

29

Yakobo Awasili Padan-Aramu

1 Kisha Yakobo akaendelea na safari yake na
akafika kwenye nchi za mataifa ya mashariki.
2 Huko akaona kisima katika shamba, pamoja
na makundi matatu ya kondoo yamelala
karibu na kisima hicho kwa sababu walikuwa
wanakunywa maji kutoka kwenye kisimani
hicho. Jiwe lililokuwa mdomoni mwa kisima
lilikuwa kubwa.
3 Wakati kondoo wanapokuwa wameku-
sanyika hapo, wachungaji huvingirisha jiwe

† **28:19** Betheli maana yake Nyumba ya Mungu.

hilo kutoka kwenye mdomo wa kisima na
kunywesha kondoo. Kisha hulirudisha jiwe
mahali pake juu ya mdomo wa kisima.
4 Yakobo aliwauliza wachungaji, “Ndugu
zangu, ninyi mmetoka wapi?”
Wakamjibu, “Tumetoka Harani.”
5 Aliwaambia, “Je, mnamjua Labani, mjukuu
wa Nahori?”
Wakamjibu, “Ndiyo, tunamfahamu.”
6 Kisha Yakobo akawauliza, “Je, yeye ni mz-
ima?”
Wakasema, “Ndiyo, ni mzima, na hapa yuaja
Raheli binti yake akiwa na kondoo.”
7 Akasema, “Tazama, jua bado liko juu, si
wakati wa kukusanya mifugo. Nywesheni kon-
doo na mwarudishe malishoni.”
8 Walijibu, “Haiwezekani, mpaka kondoo wote
wakusanyike na jiwe liwe limevingirishwa ku-
toka mdomo wa kisima. Ndipo tutanywesha
kondoo.”
9 Alipokuwa akizungumza nao, Raheli akaja
pamoja na kondoo wa baba yake, kwa maana
alikuwa mchunga kondoo.
10 Yakobo alipomwona Raheli binti Labani,
ndugu wa mama yake, pamoja na kondoo wa
Labani, alikwenda na kulivingirisha jiwe kutoka
mdomoni mwa kisima na kuwanywesha kondoo
wa mjomba wake.
11 Kisha Yakobo akambusu Raheli na akaanza
kulia kwa sauti.
12 Yakobo alikuwa amemwambia Raheli kuwa
yeye alikuwa jamaa ya baba yake, na kwamba
ni mwana wa Rebeka. Basi Raheli alikimbia na
kumweleza baba yake.

13 Mara Labani aliposikia habari kuhusu
Yakobo, mwana wa ndugu yake, aliharakisha
kwenda kumlaki. Akamkumbatia na kumbusu,
halafu akamleta nyumbani kwake, kisha Yakobo
akamwambia mambo yote.
14 Ndipo Labani akamwambia, “Wewe ni
nyama yangu na damu yangu mwenyewe.”

Yakobo Awaoa Lea Na Raheli

Baada ya Yakobo kukaa kwa Labani mwezi
mzima,
15 Labani akamwambia, “Kwa vile wewe ni
jamaa yangu, ndiyo sababu unifanyie kazi bila
ujira? Niambie ujira wako utakuwa nini.”
16 Labani alikuwa na binti wawili, binti
mkubwa aliitwa Lea na binti mdogo aliitwa
Raheli.
17 Lea alikuwa na macho dhaifu, lakini Raheli
alikuwa na umbo la kupendeza na mzuri wa
sura.
18 Yakobo akampenda Raheli, akamwambia
Labani, “Nitakutumikia kwa miaka saba kwa
ajili ya kumpata Raheli binti yako mdogo.”
19 Labani akasema, “Ni bora zaidi nikupe
Raheli kuliko kumpa mtu mwingine yeyote. Kaa
pamoja na mimi hapa.”
20 Kwa hiyo Yakobo akatumika miaka saba ili
kumpata Raheli, lakini ilionekana kwake kama
siku chache tu kwa sababu ya upendo wake kwa
Raheli.
21 Ndipo Yakobo akamwambia Labani, “Nipe
mke wangu. Muda wangu umekamilika, nami
nataka nikutane naye kimwili.”
22 Basi Labani akaalika watu wote wa mahali
pale na akafanya karamu.

23 Lakini ilipofika jioni, akamchukua Lea binti
yake akampa Yakobo, naye Yakobo akakutana
naye kimwili.
24 Naye Labani akamtoa Zilpa, mtumishi wake
wa kike, kuwa mtumishi wa Lea, binti yake.
25 Kesho yake asubuhi, Yakobo akagundua
kuwa amepewa Lea! Basi Yakobo akamwambia
Labani, "Ni jambo gani hili ulilonitendea? Ni-
likutumikia kwa ajili ya Raheli, sivyo? Kwa nini
umenidanganya?"
26 Labani akajibu, "Si desturi yetu kumwoza
binti mdogo kabla ya kumwoza binti mkubwa.
27 Maliza juma la arusi ya binti huyu, kisha
pia nitakupa huyu binti mdogo, kwa kutumika
miaka mingine saba."
28 Naye Yakobo akafanya hivyo. Akamaliza
juma na Lea, kisha Labani akampa Raheli binti
yake kuwa mke wake.
29 Labani akamtoa Bilha mtumishi wake wa
kike kwa Raheli ili kuwa mtumishi wake.
30 Pia Yakobo akakutana na Raheli kimwili,
naye akampenda Raheli zaidi kuliko Lea. Yakobo
akamtumikia Labani kwa miaka mingine saba.

Wana Wa Yakobo

31 BWANA alipoona kwamba Lea hapendwi,
akampa watoto, lakini Raheli alikuwa tasa.
32 Lea akapata mimba akazaa mwana.
Akamwita Reubeni,* kwa maana alisema, "Ni
kwa sababu BWANA ameona huzuni yangu.
Hakika mume wangu sasa atanipenda."

---

* **29:32** Reubeni maana yake Ona mwana, yaani Yehova ameangalia taabu yangu.

33 Akapata tena mimba, naye alipozaa mwana,
akasema, “Kwa sababu BWANA alisikia kwamba
sipendwi, amenipa tena huyu mwana.” Kwa
hiyo akamwita Simeoni.†
34 Akapata tena mimba, naye alipozaa mwana,
akasema, “Sasa afadhali mume wangu ataam-
batana na mimi, kwa sababu nimemzalia wana
watatu.” Kwa hiyo akamwita Lawi.‡
35 Akapata tena mimba, naye alipozaa mwana,
akasema, “Wakati huu nitamsifu BWANA.” Kwa
hiyo akamwita Yuda.§ Kisha akaacha kuzaa
watoto.

30

1 Raheli alipoona hamzalii Yakobo watoto,
akamwonea ndugu yake wivu. Hivyo
akamwambia Yakobo, “Nipe watoto, la sivyo
nitakufa!”
2 Yakobo akamkasirikia, akamwambia, “Je,
mimi ni badala ya Mungu, ambaye amekuzuia
usizae watoto?”
3 Ndipo Raheli akamwambia, “Hapa yupo
Bilha, mtumishi wangu wa kike. Kutana naye
kimwili ili aweze kunizalia watoto na kwa kupi-
tia yeye mimi pia niweze kuwa na uzao.”
4 Hivyo Raheli akampa Yakobo Bilha awe mke
wake. Yakobo akakutana naye kimwili,
5 Bilha akapata mimba, naye akamzalia
Yakobo mwana.

---

† **29:33** Simeoni maana yake Anasikia, yaani sasa ataungana nami kama Raheli. ‡ **29:34** Lawi maana yake Nimeunganishwa, yaani na mume wangu. § **29:35** Yuda maana yake Sifa, yaani Nitamsifu Yehova.

6 Ndipo Raheli akasema, “Mungu amenipa haki
yangu, amesikiliza maombi yangu na kunipa
mwana.” Kwa sababu hiyo akamwita Dani.*
7 Bilha mtumishi wa kike wa Raheli akapata
mimba tena, akamzalia Yakobo mwana wa pili.
8 Ndipo Raheli akasema, “Nilikuwa na
mashindano makubwa na ndugu yangu, nami
nimeshinda.” Kwa hiyo akamwita Naftali.†
9 Lea alipoona kuwa amekoma kuzaa watoto,
alimchukua mtumishi wake wa kike Zilpa, naye
akampa Yakobo awe mke wake.
10 Mtumishi wa Lea yaani Zilpa, akamzalia
Yakobo mwana.
11 Ndipo Lea akasema, “Hii ni bahati nzuri
aje!” Kwa hiyo akamwita Gadi.
12 Mtumishi wa kike wa Lea akamzalia Yakobo
mwana wa pili.
13 Ndipo Lea aliposema, “Jinsi gani nilivyo na
furaha! Wanawake wataniita furaha.” Kwa hiyo
akamwita Asheri.‡
14 Wakati wa kuvuna ngano, Reubeni akaenda
shambani akakuta tunguja, ambazo alizileta kwa
Lea mama yake. Raheli akamwambia Lea,
“Tafadhali nakuomba unipe baadhi ya tunguja
za mwanao.”
15 Lakini Lea akamwambia, “Haikukutosha
kumtwaa mume wangu? Je, utachukua na
tunguja za mwanangu pia?”

---

* **30:6** Dani maana yake Anahukumu, yaani Mungu amenipa haki yangu. † **30:8** Naftali maana yake Nimeshindana nami nimeshinda. ‡ **30:13** Asheri maana yake Nimefurahi, yaani Mungu amenifurahisha.

Raheli akasema, “Vema sana! Yakobo atakutana nawe kimwili leo usiku, kwa malipo ya tunguja za mwanao.”
16 Kwa hiyo Yakobo alipokuja kutoka shambani jioni ile, Lea akaenda kumlaki, akamwambia, “Lazima ukutane nami kimwili. Nimekukodisha kwa tunguja za mwanangu.” Kwa hiyo akakutana naye kimwili usiku ule.
17 Mungu akamsikiliza Lea, naye akapata mimba akamzalia Yakobo mwana wa tano.
18 Ndipo Lea akasema, “Mungu amenizawadia kwa kumpa mume wangu mtumishi wangu wa kike.” Kwa hiyo akamwita Isakari.§
19 Lea akapata mimba tena akamzalia Yakobo mwana wa sita.
20 Ndipo Lea aliposema, “Mungu amenizawadia kwa zawadi ya thamani sana. Wakati huu mume wangu ataniheshimu kwa sababu nimemzalia wana sita.” Kwa hiyo akamwita Zabuloni.*
21 Baadaye akamzaa mtoto wa kike akamwita Dina.†
22 Ndipo Mungu akamkumbuka Raheli, akasikia maombi yake na akafungua tumbo lake.
23 Akapata mimba na akamzaa mwana na kusema, “Mungu ameniondolea aibu yangu.”
24 Akamwita Yosefu‡ na kusema, “BWANA na anipe mwana mwingine.”

---

§ **30:18** Isakari maana yake Zawadi, yaani Mungu amenizawadia. * **30:20** Zabuloni maana yake Heshima. † **30:21** Dina maana yake Tetea haki, yaani Mungu amenitetea katika mashindano yangu. ‡ **30:24** Yosefu maana yake Yeye na aongeze, yaani Mungu na aniongezee.

Makundi Ya Yakobo Yaongezeka

25 Baada ya Raheli kumzaa Yosefu, Yakobo
akamwambia Labani, “Nipe ruhusa nirudi
katika nchi yangu.
26 Nipe wake zangu na watoto, ambao nimetu-
mika kuwapata, nami niende zangu. Unajua ni
kazi kiasi gani ambayo nimekufanyia.”
27 Lakini Labani akamwambia, “Ikiwa
nimepata kibali machoni pako, tafadhali ukae.
Nimegundua kwa njia ya uaguzi kwamba BWANA
amenibariki kwa sababu yako.”
28 Akaongeza kumwambia, “Taja ujira wako
nami nitakulipa.”
29 Yakobo akamwambia, “Unajua jinsi
ambavyo nimekutumikia na jinsi ambavyo
wanyama wako walivyolishwa vizuri chini ya
uangalizi wangu.
30 Kidogo ulichokuwa nacho kabla sijaja kime-
ongezeka sana, naye BWANA amekubariki popote
nilipokuwa. Lakini sasa, ni lini nitashughulikia
mambo ya nyumba yangu mwenyewe?”
31 Labani akamuuliza, “Nikupe nini?”
Yakobo akamjibu, “Usinipe chochote lakini
kama utanifanyia jambo hili moja, nitaendelea
kuchunga na kuyaangalia makundi yako.
32 Niruhusu nipite katika makundi yako
yote leo niondoe humo kila kondoo mwenye
mabakabaka au madoadoa, kila mwana-kondoo
mweusi na kila mbuzi mwenye madoadoa au
mabakabaka. Hawa watakuwa ujira wangu.
33 Uadilifu wangu utanishuhudia siku zijazo,
kila utakapochunguza ujira ambao umenilipa
mimi. Mbuzi yeyote wangu ambaye hana

mabakabaka wala madoadoa, au mwana-kondoo
ambaye si mweusi, atahesabika ameibwa.”

34 Labani akasema, “Ninakubali na iwe kama
ulivyosema.”
35 Siku ile ile Yakobo akawaondoa beberu wote
waliokuwa na mistari au madoadoa na mbuzi
wake wote waliokuwa na mistari au madoadoa
(wote waliokuwa na alama nyeupe juu yao) na
wana-kondoo weusi wote, akawaweka chini ya
uangalizi wa wanawe.
36 Kisha Labani akamwacha Yakobo kwa
mwendo wa safari ya siku tatu kati yake na
Yakobo, wakati Yakobo akiendelea kuchunga lile
kundi la Labani lililobaki.

37 Hata hivyo, Yakobo, akachukua fito mbichi
zilizokatwa wakati huo huo za miti ya mlubna,
mlozi na mwaramoni akazibambua ili mistari
myeupe ionekane katika fito hizo.
38 Kisha akaweka fito alizozibambua kwenye
mabirika yote ya kunyweshea mifugo, ili ziwe
mbele ya makundi walipokuja kunywa maji.
Wanyama walipokuja kunywa maji, hali wakiwa
wanahitaji mbegu,
39 wakapandwa hizo fito zikiwa mbele yao.
Wanyama waliopata mimba mbele ya hizo fito
walizaa wanyama wenye mistari, madoadoa na
mabakabaka.
40 Yakobo akawatenga wadogo wa kundi peke
yao, lakini akazielekeza nyuso za hao waliobaki
kwenye wale wenye mistari na weusi waliokuwa
mali ya Labani. Hivyo akatenga makundi
yake mwenyewe, na wala hakuwachanganya na
wanyama wa Labani.

41 Kila mara wanyama wenye nguvu walipo-
hitaji mbegu, Yakobo aliweka zile fito kwenye
mabirika mbele ya hao wanyama, ili wapandwe
karibu na hizo fito,
42 lakini ikiwa wanyama walikuwa wadhaifu
hakuziweka hizo fito. Hivyo wanyama wadhaifu
wakawa wa Labani, na wanyama wenye nguvu
wakawa wa Yakobo.
43 Kwa njia hii Yakobo akastawi sana, tena
akawa na makundi makubwa, watumishi wa
kike na wa kiume na ngamia na punda.

31

Yakobo Akimbia Kutoka Kwa Labani

1 Yakobo akawasikia wana wa Labani
wakisema, "Yakobo amechukua kila kitu
kilichokuwa cha baba yetu naye amepata utajiri
huu wote kutokana na vile vilivyokuwa mali ya
baba yetu."
2 Yakobo akatambua kwamba moyo wa Labani
kwake haukuwa kama ulivyokuwa mwanzo.
3 Ndipo BWANA akamwambia Yakobo, "Rudi
katika nchi ya baba zako na kwa watu wako,
nami nitakuwa pamoja nawe."
4 Hivyo Yakobo akatuma ujumbe kwa Raheli
na Lea waje machungani yalikokuwa makundi
yake.
5 Akawaambia, "Naona moyo wa baba yenu
kwangu sivyo kama ulivyokuwa mwanzoni,
lakini Mungu wa baba yangu amekuwa pamoja
nami.
6 Mnajua kwamba nimemtumikia baba yenu
kwa nguvu zangu zote,

7 hata hivyo baba yenu amenidanganya kwa
kubadilisha ujira wangu mara kumi. Hata hivyo,
Mungu hakumruhusu kunidhuru.
8 Kama alisema, ‘Wenye madoadoa watakuwa
ujira wako,’ basi makundi yote yalizaa wenye
madoadoa, kama alisema, ‘Wenye mistari
watakuwa ujira wako,’ basi makundi yote
yalizaa wenye mistari.
9 Hivyo Mungu amechukua mifugo ya baba
yenu na amenipa mimi.

10 “Wakati fulani majira ya kuzaliana niliota
ndoto ambayo niliinua macho na kuona kwamba
wale mabeberu waliokuwa wakipanda kundi
walikuwa wa mistari, madoadoa na mabak-
abaka.
11 Malaika wa Mungu akaniambia katika
ndoto, ‘Yakobo.’ Nikamjibu, ‘Mimi hapa.’
12 Akasema, ‘Inua macho yako uone wale
mabeberu wote wanaopanda kundi wana mis-
tari, madoadoa au mabakabaka, kwa maana
nimeona yale yote ambayo Labani amekuwa
akikutendea.
13 Mimi ndiye Mungu wa Betheli, ulikomiminia
ile nguzo mafuta na pale mahali uliponiwekea
nadhiri. Sasa ondoka katika nchi hii mara moja
urudi katika nchi uliyozaliwa.’ ”

14 Ndipo Raheli na Lea wakajibu, “Je bado tu
tunalo fungu lolote katika urithi wa nyumba ya
baba yetu?
15 Je, yeye hatuhesabu sisi kama wageni? Sio
kwamba ametuuza tu, bali ametumia hata na
vile vilivyolipwa kwa ajili yetu.

16 Hakika utajiri wote ambao Mungu
ameuchukua kutoka kwa baba yetu ni mali
yetu na watoto wetu. Hivyo fanya lolote lile
Mungu alilokuambia.”
17 Ndipo Yakobo akawapandisha watoto wake
na wake zake juu ya ngamia,
18 naye akawaswaga wanyama wote mbele
yake pamoja na vitu vyote alivyokuwa
amechuma huko Padan-Aramu kwenda kwa
baba yake Isaki katika nchi ya Kanaani.
19 Labani alipokuwa amekwenda kukata kon-
doo wake manyoya, Raheli aliiba miungu ya
nyumba ya baba yake.
20 Zaidi ya hayo, Yakobo alimdanganya La-
bani Mwaramu kwa kutokumwambia kwamba
anakimbia.
21 Hivyo akakimbia pamoja na vitu vy-
ote alivyokuwa navyo na kuvuka Mto Frati
akaelekea nchi ya vilima katika Gileadi.

Labani Amfuatilia Yakobo

22 Siku ya tatu Labani akaambiwa kwamba
Yakobo amekimbia.
23 Akiwachukua jamaa zake, akamfuatia
Yakobo kwa siku saba na kumkuta kwenye
nchi ya vilima katika Gileadi.
24 Ndipo Mungu akamjia Labani Mwaramu
katika ndoto usiku na kumwambia, “Jihadhari
usiseme neno lolote kwa Yakobo, liwe zuri au
baya.”
25 Yakobo alikuwa amepiga hema lake katika
nchi ya vilima katika Gileadi wakati Labani
alipomkuta, Labani na jamaa yake wakapiga
kambi huko pia.

26 Ndipo Labani akamwambia Yakobo, “Umefanya nini? Umenidanganya na umewachukua binti zangu kama mateka katika vita.
27 Kwa nini ulikimbia kwa siri na kunidanganya? Kwa nini hukuniambia ili nikuage kwa furaha na nyimbo za matari na vinubi?
28 Hata hukuniruhusu niwabusu wajukuu zangu na kuwaaga binti zangu. Umefanya kitu cha kipumbavu.
29 Nina uwezo wa kukudhuru, lakini usiku uliopita Mungu wa baba yako alisema nami, akaniambia, ‘Jihadhari, usiseme neno lolote kwa Yakobo liwe zuri au baya.’
30 Sasa umeondoka kwa sababu umetamani kurudi nyumbani kwa baba yako. Lakini kwa nini umeiba miungu yangu?”
31 Yakobo akamjibu Labani, “Niliogopa, kwa sababu nilifikiri ungeweza kuninyang’anya binti zako kwa nguvu.
32 Lakini kama ukimkuta yeyote aliye na miungu yako, hataishi. Mbele ya jamaa yetu, angalia mwenyewe uone kama kuna chochote chako hapa nilicho nacho, kama kipo, kichukue.” Basi Yakobo hakujua kwamba Raheli alikuwa ameiba hiyo miungu.
33 Kwa hiyo Labani akaingia ndani ya hema la Yakobo na ndani ya hema la Lea na ndani ya hema la watumishi wawili wa kike, lakini hakukuta chochote. Baadaye alipotoka katika hema la Lea, akaingia hema la Raheli.
34 Basi Raheli ndiye alikuwa amechukua ile miungu ya nyumbani kwao na kuiweka katika matandiko ya ngamia na kukalia. Labani

akatafuta kila mahali kwenye hema lakini hakupata chochote.

35 Raheli akamwambia baba yake, “Usikasirike, bwana wangu kwa kuwa siwezi kusimama ukiwepo, niko katika hedhi.” Labani akatafuta lakini hakuweza kuipata miungu ya nyumbani kwake.

36 Yakobo akakasirika na kumshutumu Labani, akisema, “Uhalifu wangu ni nini?” Akamuuliza Labani, “Ni dhambi gani niliyofanya hata unaniwinda?

37 Sasa kwa kuwa umepekua vitu vyangu vyote umepata nini kilicho cha nyumbani mwako? Kiweke hapa mbele ya jamaa yako na yangu, nao waamue kati yetu sisi wawili.

38 “Mpaka sasa nimekuwa pamoja nawe miaka ishirini. Kondoo wako na mbuzi wako hawajaharibu mimba, wala sijala kondoo dume kutoka makundi yako.

39 Sikukuletea mfugo aliyeraruliwa na wanyama pori, nilibeba hasara mimi mwenyewe. Tena ulinidai malipo kwa chochote kilichoibwa mchana au usiku.

40 Hii ndiyo iliyokuwa hali yangu: Niliumia kwa joto la mchana na baridi usiku, pia usingizi ulinipa.

41 Ilikuwa hivi kwa miaka ile ishirini niliyokuwa nyumbani kwako. Nilikutumikia miaka ile kumi na minne kwa ajili ya binti zako wawili, miaka sita kwa ajili ya makundi yako, nawe ulibadilisha ujira wangu mara kumi.

42 Kama Mungu wa baba yangu, Mungu wa Abrahamu na Hofu ya Isaki, hakuwa pamoja

nami, hakika ungenifukuza mikono mitupu.
Lakini Mungu ameona taabu yangu na kazi
ngumu ya mikono yangu, naye usiku uliopita
amekukemea."
43 Labani akamjibu Yakobo, "Wanawake hawa
ni binti zangu, watoto hawa ni watoto wangu
na makundi haya ni makundi yangu. Vyote
unavyoviona ni vyangu. Lakini hata hivyo ni-
naweza kufanya nini kuhusu hawa binti zangu,
au kuhusu watoto waliowazaa?
44 Njoo sasa na tufanye agano, wewe na mimi,
na liwe kama shahidi kati yetu."
45 Hivyo Yakobo akachukua jiwe, akalisi-
mamisha kama nguzo.
46 Akawaambia jamaa yake, "Kusanyeni
mawe." Hivyo wakachukua mawe na
kuyakusanya yakawa lundo, wakala chakula
hapo karibu na hilo lundo.
47 Labani akaliita Yegar-Sahadutha* na Yakobo
akaliita Galeedi.†
48 Labani akasema, "Lundo hili ni shahidi
kati yako na mimi leo." Ndiyo maana likaitwa
Galeedi.
49 Pia liliitwa Mispa,‡ kwa sababu alisema,
"BWANA na aweke ulinzi kati yako na mimi
wakati kila mmoja akiwa mbali na mwingine.
50 Kama ukiwatenda mabaya binti zangu au
ukioa wake wengine zaidi ya binti zangu, hata
ingawa hakuna hata mmoja aliye pamoja nasi,

---

* **31:47** Yegar-Sahadutha maana yake ni Lundo la ushahidi kwa Kiaramu. † **31:47** Galeedi maana yake ni Lundo la ushahidi kwa Kiebrania. ‡ **31:49** Mispa maana yake Mnara wa ulinzi.

kumbuka kwamba Mungu ni shahidi kati yako
na mimi.”
51 Pia Labani akamwambia Yakobo, “Hili ndilo
lundo, na hii ndiyo nguzo niliyoisimamisha kati
yako na mimi.
52 Lundo hili ni shahidi na nguzo hii ni shahidi,
kwamba sitavuka lundo hili kuja upande wako
kukudhuru, nawe kwamba hutavuka lundo hili
na nguzo hii kuja upande wangu kunidhuru.
53 Mungu wa Abrahamu na Mungu wa Nahori,
Mungu wa baba zao, aamue kati yetu.”
Hivyo Yakobo akaapa kwa jina la Hofu ya baba
yake Isaki.
54 Yakobo akatoa dhabihu juu ya kilima na
akawaalika jamaa zake kula chakula. Baada ya
kula, wakalala huko.
55 Kesho yake asubuhi na mapema, La-
bani akawabusu wajukuu zake, binti zake na
kuwabariki. Kisha akaondoka, akarudi nyum-
bani.

32

Yakobo Ajiandaa Kukutana Na Esau

1 Yakobo pia akaondoka akaenda zake, nao
malaika wa Mungu wakakutana naye.
2 Yakobo alipowaona, akasema, “Hii ni kambi
ya Mungu!” Kwa hiyo akapaita mahali pale
Mahanaimu.*
3 Yakobo akatuma wajumbe kumtangulia kwa
Esau ndugu yake huko Seiri, katika nchi ya
Edomu.

* **32:2** Mahanaimu maana yake Kambi mbili.

4 Akawaagiza akisema: “Hili ndilo
mtakalomwambia bwana wangu Esau:
‘Mtumishi wako Yakobo anasema, nimekuwa
nikiishi pamoja na Labani na nimekuwako huko
mpaka sasa.
5 Ninao ng’ombe na punda, kondoo na mbuzi,
watumishi wa kiume na wa kike. Sasa ninatuma
ujumbe huu kwa bwana wangu, ili nipate kibali
machoni pako.’ ”
6 Wajumbe waliporudi kwa Yakobo,
wakamwambia, “Tulikwenda kuonana na
ndugu yako Esau, naye sasa anakuja kukulaki
akifuatana na wanaume 400.”
7 Kwa hofu kuu na huzuni, Yakobo aka-
gawanya watu aliokuwa nao katika makundi
mawili, pia akagawanya makundi ya kondoo na
mbuzi, na vilevile ng’ombe na ngamia.
8 Yakobo alifikiri, “Kama Esau akija na
kushambulia kundi moja, kundi lililobaki
litaweza likanusurika.”
9 Ndipo Yakobo akaomba, “Ee Mungu wa baba
yangu Abrahamu, Mungu wa baba yangu Isaki,
Ee BWANA, ambaye uliniambia, ‘Rudi katika nchi
yako na jamaa yako, nami nitakufanya ustawi,’
10 mimi sistahili fadhili na uaminifu wako wote
ulionitendea mimi mtumishi wako. Nilikuwa na
fimbo tu mkononi mwangu nilipovuka mto huu
wa Yordani, lakini sasa ninayo makundi mawili.
11 Nakuomba, uniokoe na mkono wa ndugu
yangu Esau, kwa maana ninaogopa kuwa
atakuja kunishambulia, pia mama pamoja na
watoto wao.
12 Lakini umeshasema, ‘Hakika nitakufanya
ustawi na kuufanya uzao wako kuwa mwingi

kama mchanga wa baharini ambao hauwezi
kuhesabika!' "
13 Akalala pale usiku ule, miongoni mwa vitu
alivyokuwa navyo, akachagua zawadi kwa ajili
ya Esau ndugu yake:
14 Mbuzi waume ishirini na mbuzi wake 200,
kondoo dume ishirini na kondoo wake 200.
15 Ngamia wake thelathini pamoja na ndama
zao, ng'ombe wake arobaini na mafahali kumi,
punda wake ishirini na punda waume kumi.
16 Akaviweka chini ya uangalizi wa watumishi
wake, kila kundi peke yake na kuwaambia, "Ni-
tangulieni na kuacha nafasi kati ya makundi."
17 Akamwagiza yule aliyetangulia kuwa,
"Ndugu yangu Esau atakapokutana nawe na
kukuuliza, 'Wewe ni wa nani? Unakwenda
wapi? Wanyama hawa wote mbele yako ni mali
ya nani?'
18 Ndipo utakaposema, 'Ni mali ya mtumishi
wako Yakobo. Ni zawadi ambazo zimetumwa
kwa bwana wangu Esau, naye anakuja nyuma
yetu.' "
19 Akamwagiza pia yule mtumishi wa kundi
la pili, la tatu na yale mengine yote yaliyofuata
akiwaambia, "Mtamwambia Esau maneno hayo
hayo mtakapokutana naye.
20 Hakikisheni mmesema, 'Mtumishi wako
Yakobo anakuja nyuma yetu.' " Kwa kuwa
alifikiri, "Nitaweza kumtuliza kwa zawadi
hizi ninazotanguliza, hatimaye, nitakapomwona,
huenda atanikubali."
21 Kwa hiyo zawadi za Yakobo zilitangulia
mbele yake, lakini yeye mwenyewe alilala kam-
bini usiku ule.

Yakobo Ashindana Mweleka Na Mungu

22 Usiku ule Yakobo akaamka akawachukua
wake zake wawili, watumishi wake wawili wa
kike na wanawe kumi na mmoja na akavuka
kivuko cha Yaboki.
23 Baada ya kuwavusha ng'ambo ya kijito,
alivusha pia mali zake zote.
24 Kwa hiyo Yakobo akaachwa peke yake na
mtu mmoja akashikana naye mweleka mpaka
mapambazuko.
25 Yule mtu alipoona kuwa hawezi kumshinda,
aligusa kiungio cha nyonga ya Yakobo kwa
hiyo nyonga yake ikateguka wakati alipokuwa
akishikana mweleka na yule mtu.
26 Ndipo yule mtu akasema, "Niache niende,
kwa kuwa ni mapambazuko."
Lakini Yakobo akajibu, "Sitakuacha uende
usiponibariki."
27 Yule mtu akamuuliza, "Jina lako nani?"
Akajibu, "Yakobo."
28 Ndipo yule mtu akasema, "Jina lako hali-
takuwa tena Yakobo, bali Israeli,† kwa sababu
umeshindana na Mungu na watu pia, nawe
umeshinda."
29 Yakobo akasema, "Tafadhali niambie jina
lako."
Lakini akajibu, "Kwa nini kuniuliza Jina
langu?" Ndipo akambariki huko.
30 Kwa hiyo Yakobo akapaita mahali pale
Penieli,‡ akasema, "Ni kwa sababu nimemwona

† **32:28** Israeli maana yake Yeye ashindanaye na Mungu.
‡ **32:30** Penieli maana yake Uso wa Mungu, ambalo ni sawa na Penueli kwa Kiebrania.

Mungu uso kwa uso na bado maisha yangu
yameokoka.”
31 Jua lilikuwa linachomoza Yakobo alipoon-
doka Penueli, naye alikuwa akichechemea kwa
sababu ya nyonga yake.
32 Kwa hiyo mpaka leo Waisraeli hawali
mshipa ulioungana na kiungio cha nyonga,
kwa sababu kiungio cha nyonga ya Yakobo
kiliteguliwa karibu na mshipa huo.

33

Yakobo Akutana Na Esau

1 Yakobo akainua macho akamwona Esau akija
na watu wake 400, kwa hiyo akawagawanya
watoto kati ya Lea, Raheli na wale watumishi
wake wawili wa kike.
2 Akawaweka wale watumishi wa kike na wa-
toto wao mbele, Lea na watoto wake wakafuata,
Raheli na Yosefu wakaja nyuma.
3 Yeye mwenyewe akatangulia mbele na kusu-
judu mara saba alipomkaribia ndugu yake.
4 Lakini Esau akamkimbilia Yakobo kumlaki
na kumkumbatia, akamwangukia shingoni na
kumbusu. Nao wakalia.
5 Esau akainua macho akawaona wale
wanawake na watoto. Akauliza, “Hawa
uliofuatana nao ni nani?”
Yakobo akamjibu, “Ni watoto ambao Mungu
amempa mtumishi wako kwa neema.”
6 Kisha wale watumishi wa kike na watoto wao
wakakaribia na kusujudu.
7 Kisha Lea na watoto wake wakaja na kusu-
judu. Mwisho wa wote wakaja Yosefu na Raheli,
nao pia wakasujudu.

8 Esau akauliza, “Una maana gani kuhusu
makundi hayo yote niliyokutana nayo?”

Akasema, “Ni ili kupata kibali machoni pako,
bwana wangu.”

9 Lakini Esau akamwambia, “Ndugu yangu,
tayari nina wingi wa mali. Ulivyo navyo viwe
vyako mwenyewe.”

10 Yakobo akasema, “La hasha! Tafadhali,
kama nimepata kibali machoni pako, upokee
zawadi hii kutoka kwangu. Kwa maana kuuona
uso wako, ni kama kuuona uso wa Mungu, kwa
kuwa umenipokea kwa takabali kubwa.
11 Tafadhali ukubali zawadi iliyoletwa kwako,
kwa kuwa Mungu amenineemesha na ninavyo
vyote ninavyohitaji.” Kwa sababu Yakobo alisisi-
tiza, Esau akapokea.

12 Ndipo Esau akasema, “Na tuendelee na
safari, nitakuwa pamoja nawe.”

13 Lakini Yakobo akamwambia, “Bwana wangu
unajua kwamba watoto ni wachanga na kwamba
ni lazima nitunze hawa kondoo wake na
ng’ombe wanaonyonyesha. Wakipelekwa kwa
haraka hata kama ni kwa siku moja tu, wanyama
wote watakufa.
14 Hivyo bwana wangu umtangulie mtumishi
wako, wakati mimi nikija polepole kwa mwendo
wa makundi yaliyo mbele yangu na mwendo wa
watoto, mpaka nifike kwa bwana wangu huko
Seiri.”

15 Esau akamwambia, “Basi na niwaache
baadhi ya watu wangu pamoja nawe.”

Yakobo akauliza, “Lakini kwa nini ufanye
hivyo, niache tu nipate kibali machoni pa bwana
wangu.”
16 Hivyo siku hiyo Esau akashika njia akarudi
Seiri.
17 Pamoja na hayo, Yakobo akaenda Sukothi,*
mahali alipojijengea makazi kwa ajili yake na
mabanda kwa ajili ya mifugo yake. Hii ndiyo
sababu sehemu ile inaitwa Sukothi.
18 Baada ya Yakobo kutoka Padan-Aramu,
alifika salama katika mji wa Shekemu huko
Kanaani na kuweka kambi yake karibu na mji.
19 Akanunua kiwanja kutoka kwa wana wa
Hamori, baba wa Shekemu, kwa bei ya vipande
mia vya fedha, ambapo alipiga hema lake.
20 Pale akajenga madhabahu na kupaita El-
Elohe-Israeli.†

34

Dina Na Washekemu

1 Basi Dina, binti wa Yakobo aliyezaliwa na
Lea, akatoka nje kuwatembelea wanawake wa
nchi ile.
2 Ikawa Shekemu mwana wa Hamori Mhivi,
mtawala wa eneo lile alipomwona, akamchukua
na kumnajisi.
3 Moyo wake ukavutwa sana kwa Dina
binti Yakobo, akampenda huyu msichana na
akazungumza naye kwa kumbembeleza.

---

* **33:17** Sukothi maana yake Vibanda. † **33:20** El-Elohe-Israeli maana yake Mungu, Mungu wa Israeli au Mwenye Nguvu ni Mungu wa Israeli.

4 Shekemu akamwambia baba yake Hamori,
“Nipatie msichana huyu awe mke wangu.”
5 Yakobo aliposikia kwamba binti yake Dina
amenajisiwa, wanawe walikuwa mashambani
wakichunga mifugo yake, kwa hiyo akalinya-
mazia jambo hilo mpaka waliporudi nyumbani.
6 Kisha Hamori baba yake Shekemu akaenda
kuzungumza na Yakobo.
7 Basi wana wa Yakobo walikuwa wamerudi
kutoka mashambani mara tu waliposikia kili-
chotokea. Walikuwa wamejawa na huzuni na
ghadhabu, kwa sababu Shekemu alikuwa ame-
fanya jambo la aibu katika Israeli kwa kuku-
tana kimwili na binti wa Yakobo, kitu ambacho
hakingepasa kufanyika.
8 Lakini Hamori akawaambia, “Moyo wa
mwanangu Shekemu umeelekea kwa binti yenu.
Tafadhali mpeni awe mke wake.
9 Oaneni na sisi, tupeni binti zenu, nanyi
mchukue binti zetu.
10 Mwaweza kuishi katikati yetu, nchi ni wazi
kwenu. Ishini ndani yake, fanyeni biashara
humu na mjipatie mali.”
11 Kisha Shekemu akamwambia baba yake
Dina pamoja na ndugu zake, “Na nipate kibali
machoni penu, nami nitawapa chochote mtaka-
chosema.
12 Niambieni kiasi cha mahari na zawadi
nitakayoileta, hata iwe kubwa kiasi gani, nami
nitawalipa chochote mtakachodai. Nipeni tu
huyu msichana awe mke wangu.”
13 Kwa sababu ndugu yao Dina alikuwa ame-
najisiwa, wana wa Yakobo wakajibu kwa udan-

ganyifu walipozungumza na Shekemu pamoja
na baba yake Hamori.
14 Wakawaambia, “Hatuwezi kufanya jambo
kama hili, hatuwezi kumtoa dada yetu kwa
mtu ambaye hakutahiriwa. Hiyo itakuwa aibu
kwetu.
15 Tutakuruhusu kwa sharti moja tu, kwamba
mtakuwa kama sisi kwa kuwatahiri wanaume
wenu wote.
16 Kisha tutawapa binti zetu na sisi
tutawachukua binti zenu. Tutaishi kwenu na
tutakuwa watu wamoja nanyi.
17 Lakini mkikataa kutahiriwa, tutamchukua
ndugu yetu na kuondoka.”

18 Pendekezo lao likawa jema kwa Hamori na
Shekemu mwanawe.
19 Kijana mdogo, ambaye alikuwa ame-
heshimiwa kati ya wote walioishi nyumbani
mwa baba yake, hakupoteza muda kufanya
waliyoyasema, kwa sababu alikuwa amepen-
dezwa sana na binti Yakobo.
20 Kwa hiyo Hamori na Shekemu mwanawe
walikwenda kwenye lango la mji kuzungumza
na wenzao wa mjini.
21 Wakasema, “Hawa watu ni marafiki kwetu,
tuwaruhusu waishi katika nchi yetu na kufanya
biashara ndani yake, nchi ina nafasi tele kwa ajili
yao. Tunaweza kuoa binti zao. Nao wanaweza
kuoa binti zetu.
22 Lakini watu hao watakuwa tayari kukubali
kuishi nasi kama watu wamoja nao kwa sharti
kwamba wanaume wetu watahiriwe, kama wao.
23 Je, si mifugo yao, mali zao na wanyama wao
wengine wote watakuwa wetu? Basi na tuwape

kibali, nao wataishi miongoni mwetu.”

24 Wanaume wote waliotoka nje ya lango
la mji walikubaliana na Hamori na Shekemu
mwanawe na kila mwanaume katika mji ule
akatahiriwa.

25 Baada ya siku tatu, wakati wote wakiwa
wangali katika maumivu, wana wawili wa
Yakobo, yaani Simeoni na Lawi, ndugu zake
Dina, wakachukua panga zao na kuvamia
mji ambao haukutazamia vita, wakaua kila
mwanaume.
26 Wakawaua Hamori na Shekemu mwanawe
kwa upanga kisha wakamchukua Dina kutoka
nyumba ya Shekemu na kuondoka.
27 Wana wa Yakobo walipita juu ya maiti katika
kuteka nyara mji ule ambamo dada yao alikuwa
amenajisiwa.
28 Wakachukua kondoo na mbuzi, ng’ombe,
punda na kila kitu kilichokuwa chao ndani ya
mji ule na mashambani.
29 Walichukua utajiri wao wote pamoja na
wanawake na watoto wao, wakachukua nyara
kila kitu ndani ya nyumba zao.

30 Kisha Yakobo akawaambia Simeoni na Lawi,
“Mmeleta taabu kwangu kwa kunifanya ninuke
kama uvundo kwa Wakanaani na Waperizi,
watu waishio katika nchi hii. Sisi ni wachache,
kama wakiunganisha nguvu zao dhidi yangu
na kunishambulia, mimi na nyumba yangu tu-
taangamizwa.”

31 Lakini wakamjibu, “Je, ilikuwa vyema kum-
tendea dada yetu kama kahaba?”

35

Yakobo Arudi Betheli

1 Kisha Mungu akamwambia Yakobo, “Panda
uende Betheli ukakae huko na ukamjengee
Mungu madhabahu huko, Yeye aliyekutokea
ulipokuwa unamkimbia Esau ndugu yako.”
2 Hivyo Yakobo akawaambia watu wa nyum-
bani mwake pamoja na wote waliokuwa naye,
“Iondoeni miungu ya kigeni ile iliyoko katikati
yenu, jitakaseni na mkabadilishe nguo zenu.
3 Kisha njooni, twende Betheli, mahali ni-
takapomjengea Mungu madhabahu, aliyenijibu
katika siku ya shida yangu, ambaye amekuwa
pamoja nami popote nilipokwenda.”
4 Kwa hiyo wakampa Yakobo miungu yote
ya kigeni waliyokuwa nayo, pamoja na pete
zilizokuwa masikioni mwao. Yakobo akavizika
chini ya mti wa mwaloni huko Shekemu.
5 Kisha wakaondoka, na hofu ya Mungu ikawa-
pata miji yote iliyowazunguka. Kwa hiyo hakuna
aliyewafuatia wana wa Yakobo.
6 Yakobo na watu wote waliokuwa pamoja
naye wakafika Luzu (ndio Betheli), katika nchi
ya Kanaani.
7 Huko akajenga madhabahu na akapaita ma-
hali pale El-Betheli,* kwa sababu mahali pale
ndipo Mungu alipojifunua kwake alipokuwa
akimkimbia ndugu yake.
8 Wakati huu Debora, mlezi wa Rebeka, akafa
na akazikwa chini ya mti wa mwaloni ulioko

* **35:7** El-Betheli maana yake Mungu wa Betheli.

chini ya Betheli. Kwa hiyo pakaitwa Alon-
Bakuthi.†
9 Baada ya Yakobo kurudi kutoka Padan-
Aramu, Mungu alimtokea tena na kumbariki.
10 Mungu akamwambia, “Jina lako ni Yakobo,
lakini hutaitwa tena Yakobo, jina lako utakuwa
Israeli.” Kwa hiyo akamwita Israeli.
11 Mungu akamwambia, “Mimi ndimi Mungu
Mwenyezi,‡ ukazae na kuongezeka. Taifa na
jamii ya mataifa itatoka kwako, nao wafalme
watatoka viunoni mwako.
12 Nchi niliyowapa Abrahamu na Isaki nakupa
wewe pia, nami nitawapa wazao wako baada
yako.”
13 Kisha Mungu akapanda juu kutoka kwake
mahali pale alipozungumza naye.
14 Yakobo akasimamisha nguzo ya jiwe mahali
pale Mungu alipozungumza naye, akamimina
sadaka ya kinywaji juu yake, pia akamimina
mafuta juu yake.
15 Yakobo akapaita mahali pale Mungu
alipozungumza naye Betheli.§

Vifo Vya Raheli Na Isaki

16 Kisha wakaondoka Betheli. Walipokuwa
umbali fulani kabla ya kufika Efrathi, Raheli
akaanza kusikia uchungu na alipata shida kuu.

---

† **35:8** Alon-Bakuthi maana yake Mwaloni wa Kilio. ‡ **35:11** Mungu Mwenyezi hapa ni jina la Kiebrania, El-Shaddai (yaani Mungu Mwenye utoshelevu wote). § **35:15** Betheli maana yake Nyumba ya Mungu.

17 Alipokuwa katika shida hii katika kuji-
fungua, mkunga akamwambia, “Usiogope, kwa
sababu umempata mwana mwingine.”
18 Hapo alipopumua pumzi yake ya mwisho,
kwa maana alikuwa akifa, akamwita mwanawe
Benoni.* Lakini babaye akamwita Benyamini.†
19 Kwa hiyo Raheli akafa, akazikwa kando ya
njia iendayo Efrathi (ndio Bethlehemu).
20 Juu ya kaburi lake, Yakobo akasimamisha
nguzo, ambayo mpaka leo inatambulisha kaburi
la Raheli.
21 Israeli akaendelea tena na safari yake na
kupiga hema mbele mnara wa Ederi.
22 Wakati Israeli alipokuwa akiishi katika nchi
ile, Reubeni mwanawe alikutana kimwili na
suria wa baba yake aitwaye Bilha, naye Israeli
akasikia jambo hili.

Yakobo alikuwa na wana kumi na wawili:
23 Wana wa Lea walikuwa:
Reubeni mzaliwa wa kwanza wa Yakobo,
Simeoni, Lawi, Yuda, Isakari na Zabuloni.
24 Wana wa Raheli walikuwa:
Yosefu na Benyamini.
25 Wana waliozaliwa na Bilha mtumishi wa
kike wa Raheli walikuwa:
Dani na Naftali.
26 Wana waliozaliwa na Zilpa mtumishi wa
kike wa Lea walikuwa:
Gadi na Asheri.
Hawa walikuwa wana wa Yakobo, waliozaliwa
kwake akiwa Padan-Aramu.

---

* **35:18** Benoni maana yake Mwana wa huzuni yangu. † **35:18** Benyamini maana yake Mwana wa mkono wangu wa kuume.

27 Yakobo akarudi nyumbani kwa baba yake
Isaki huko Mamre, karibu na Kiriath-Arba (yaani
Hebroni), ambapo walikuwa wameishi Abra-
hamu na Isaki.
28 Isaki aliishi miaka 180.
29 Kisha Isaki akapumua pumzi yake ya
mwisho akafa, akakusanywa pamoja na watu
wake akiwa mzee wa miaka mingi. Nao wanawe
Esau na Yakobo wakamzika.

36

Wazao Wa Esau
(1 Nyakati 1:34-42)

1 Hivi ndivyo vizazi vya Esau (yaani Edomu).
2 Esau akaoa wake kutoka miongoni mwa
wanawake wa Kanaani: Ada binti wa Eloni
Mhiti, Oholibama binti wa Ana, mjukuu wa
kike wa Sibeoni Mhivi,
3 pia akaoa Basemathi binti wa Ishmaeli,
dada yake Nebayothi.
4 Ada akamzalia Esau Elifazi, Basemathi
akamzaa Reueli,
5 Oholibama akamzaa Yeushi, Yalamu na
Kora. Hawa ndio wana wa Esau waliozaliwa
kwake huko Kanaani.
6 Esau akawachukua wake zake, watoto
wake wa kiume na wa kike na wote wa nyum-
bani mwake, mifugo yake pamoja na wanyama
wake wengine wote na mali yake yote ambayo
alikuwa ameipata akiwa Kanaani, akahamia
katika nchi iliyo mbali na Yakobo ndugu yake.
7 Mali zao zilikuwa nyingi sana kiasi
kwamba haikuwa rahisi wao kuishi pamoja, nchi

waliyokuwa wakiishi isingewatosha wote kwa
ajili ya mifugo yao.
8 Kwa hiyo Esau (ambaye ni Edomu) aliishi
katika nchi ya kilima huko Seiri.

9 Hawa ndio wazao wa Esau, baba wa Wae-
domu, katika nchi ya kilima cha Seiri.

10 Haya ndiyo majina ya wana wa Esau:
Elifazi, mwana wa Esau ambaye mkewe
Ada alimzalia; na Reueli, mwana wa Esau
ambaye mkewe Basemathi alimzalia.
11 Wana wa Elifazi ni:
Temani, Omari, Sefo, Gatamu na Kenazi.
12 Elifazi mwana wa Esau alikuwa pia na
suria aliyeitwa Timna, ambaye alimzalia
Amaleki. Hawa ndio waliokuwa wajukuu
wa Ada mke wa Esau.
13 Wana wa Reueli ni:
Nahathi, Zera, Shama na Miza. Hawa ndio
waliokuwa wajukuu wa Basemathi mkewe
Esau.
14 Wana wa Oholibama binti Ana,
mkewe Esau, aliyekuwa mjukuu wa
Sibeoni, aliomzalia Esau ni:
Yeushi, Yalamu na Kora.

15 Hawa ndio waliokuwa wakuu miongoni
mwa wazao wa Esau:
Wakuu wa wana wa Elifazi, mzaliwa wa
kwanza wa Esau ni:
Temani, Omari, Sefo, Kenazi,
16 Kora, Gatamu na Amaleki. Hawa ndio
waliokuwa wakuu waliotoka kwa Elifazi huko
Edomu, waliokuwa wajukuu wa kiume wa Ada.

17 Wakuu wa wana wa Reueli, mwana wa Esau ni:
Nahathi, Zera, Shama na Miza. Hawa ndio wakuu waliotoka kwa Reueli huko Edomu, waliokuwa wajukuu wa kiume wa Basemathi mkewe Esau.
18 Wakuu wa wana wa Esau ambao mkewe Oholibama alimzalia ni:
Yeushi, Yalamu na Kora. Hawa ndio wakuu waliotoka kwa mke wa Esau, Oholibama binti Ana.
19 Hawa ndio waliokuwa wana wa Esau (ndiye Edomu), na hawa ndio waliokuwa wakuu wao.

20 Hawa ndio walikuwa wana wa Seiri, Mhori, waliokuwa wakiishi katika nchi ile:
Lotani, Shobali, Sibeoni, Ana,
21 Dishoni, Eseri na Dishani. Hawa ndio wana wa Seiri huko Edomu waliokuwa wakuu kwa Wahori.
22 Wana wa Lotani walikuwa:
Hori na Homamu. Timna alikuwa dada yake Lotani.
23 Wana wa Shobali walikuwa:
Alvani, Manahathi, Ebali, Shefo na Onamu.
24 Wana wa Sibeoni walikuwa:
Aiya na Ana. Huyu Ana ndiye aligundua chemchemi ya maji moto jangwani alipokuwa akichunga punda za Sibeoni baba yake.
25 Watoto wa Ana walikuwa:
Dishoni na Oholibama binti wa Ana.
26 Wana wa Dishoni walikuwa:
Hemdani, Eshbani, Ithrani na Kerani.
27 Wana wa Eseri walikuwa:
Bilhani, Zaavani na Akani.

28 Wana wa Dishani walikuwa:
Usi na Arani.
29 Hawa ndio waliokuwa wakuu wa Wahori:
Lotani, Shobali, Sibeoni, Ana,
30 Dishoni, Eseri na Dishani. Hawa ndio walikuwa wakuu wa Wahori, kufuatana na makundi yao, katika nchi ya Seiri.

Watawala Wa Edomu
(1 Nyakati 1:43-54)

31 Wafuatao ni wafalme waliotawala Edomu kabla ya mfalme yeyote wa Israeli kutawala:
32 Bela mwana wa Beori alikuwa mfalme wa Edomu. Mji wake uliitwa Dinhaba.
33 Bela alipofariki, Yobabu mwana wa Zera kutoka Bosra akawa mfalme baada yake.
34 Yobabu alipofariki, Hushamu kutoka nchi ya Watemani akawa mfalme baada yake.
35 Hushamu alipofariki, Hadadi mwana wa Bedadi, aliyeshinda Midiani katika nchi ya Moabu, akawa mfalme baada yake. Mji wake uliitwa Avithi.
36 Hadadi alipofariki, Samla kutoka Masreka akawa mfalme baada yake.
37 Samla alipofariki, Shauli kutoka Rehobothi ng’ambo ya Mto Frati akawa mfalme baada yake.
38 Shauli alipofariki, Baal-Hanani mwana wa Akbori akawa mfalme baada yake.
39 Baal-Hanani mwana wa Akbori alipofariki, Hadadi akawa mfalme baada yake. Mji wake uliitwa Pau, na mkewe aliitwa Mehetabeli binti Matredi, binti Me-Zahabu.

40 Hawa ndio wakuu waliotokana na Esau, kwa
majina, kufuatana na koo zao na nchi zao:
Timna, Alva, Yethethi,
41 Oholibama, Ela, Pinoni,
42 Kenazi, Temani, Mibsari,
43 Magdieli na Iramu. Hawa ndio walikuwa
wakuu wa Edomu, kufuatana na makazi yao
katika nchi waliyoimiliki.
Huyu ndiye alikuwa Esau, baba wa Waedomu.

37

Ndoto Za Yosefu

1 Yakobo akaishi Kanaani katika nchi ambayo
baba yake alikuwa ameishi.

2 Zifuatazo ni habari za Yakobo.

Yosefu, kijana wa miaka kumi na saba,
alikuwa akichunga makundi ya kondoo na
mbuzi pamoja na ndugu zake wa mama
wengine, yaani wana wa Bilha na wana wa Zilpa
wake za baba yake, naye akawa akimletea baba
yake taarifa mbaya kuhusu hao ndugu zake.
3 Basi, Israeli akampenda Yosefu kuliko yeyote
miongoni mwa kaka zake, kwani ni mwanawe
wa uzeeni, akamshonea joho lililorembwa vizuri
sana.
4 Ndugu zake walipoona kwamba baba yao
anampenda Yosefu kuliko yeyote mwingine
miongoni mwao, walimchukia na hawakusema
naye neno lolote jema.
5 Yosefu akaota ndoto, naye alipowaeleza
ndugu zake, wakamchukia zaidi.

6 Akawaambia, “Sikilizeni ndoto niliyoota:
7 Tulikuwa tukifunga miganda ya nafaka
shambani, ghafula mganda wangu ukasimama
wima, wakati miganda yenu ikiuzunguka na
kuuinamia.”
8 Ndugu zake wakamwambia, “Wewe
unakusudia kututawala? Hivi kweli wewe
utatutawala sisi?” Wakaongeza kumchukia
zaidi kwa sababu ya ndoto yake pamoja na yale
aliyowaambia.
9 Kisha akaota ndoto nyingine, akawaambia
ndugu zake akisema, “Sikilizeni, nimeota ndoto
nyingine, wakati huu jua, mwezi na nyota kumi
na moja zilikuwa zinanisujudia.”
10 Alipomwambia baba yake pamoja na ndugu
zake, baba yake akamkemea akisema, “Ni ndoto
gani hii uliyoota? Hivi kweli mama yako na mimi
na ndugu zako tutakuja kukusujudia wewe hadi
nchi?”
11 Ndugu zake wakamwonea wivu, lakini baba
yake akaliweka jambo hilo moyoni.

Yosefu Auzwa Na Ndugu Zake

12 Basi, ndugu zake walikuwa wamekwenda
kuchunga makundi ya baba yao karibu na
Shekemu,
13 naye Israeli akamwambia Yosefu, “Kama
ujuavyo, ndugu zako wanachunga makundi
huko karibu na Shekemu. Njoo, nitakutuma
kwao.”
Yosefu akajibu, “Vema sana, niko tayari.”
14 Kwa hiyo akamwambia, “Nenda uone kama
mambo yote ni salama kwa ndugu zako na

makundi, kisha uniletee habari.” Ndipo akam-
tuma Yosefu kutoka Bonde la Hebroni.
Yosefu alipofika Shekemu,
15 mtu mmoja akamkuta akizungukazunguka
mashambani na akamuuliza, “Unatafuta nini?”
16 Akajibu, “Ninawatafuta ndugu zangu. Un-
aweza kuniambia wanachunga wapi makundi
yao?”
17 Yule mtu akajibu, “Wamehama hapa. Nil-
isikia wakisema, ‘Twende Dothani.’ ”
Kwa hiyo Yosefu akawafuatilia ndugu zake na
kuwakuta karibu na Dothani.
18 Ndugu zake walipomwona akiwa mbali,
kabla hajawafikia, wakapanga shauri baya la
kumuua.
19 Wakaambiana, “Yule mwota ndoto anakuja!
20 Njooni sasa, tumuue na kumtupa katika
shimo mojawapo na tuseme kwamba mnyama
mkali amemrarua. Kisha tutaona matokeo ya
ndoto zake.”
21 Reubeni aliposikia jambo hili, akajaribu
kumwokoa kutoka mikononi mwao akasema,
“Tusiutoe uhai wake.
22 Tusimwage damu yoyote. Mtupeni katika
shimo lililoko hapa jangwani, lakini msimguse.”
Reubeni alisema hivyo ili amwokoe kutoka
mikononi mwao, kisha amrudishe nyumbani
kwa baba yake.
23 Kwa hiyo Yosefu alipowafikia ndugu zake,
walimvua lile joho lake, lile joho lililorembwa
vizuri alilokuwa amevaa.
24 Kisha wakamchukua wakamtupa katika
shimo. Wakati huo shimo lilikuwa tupu, ha-
likuwa na maji ndani yake.

25 Walipokaa ili wale chakula chao, wakainua
macho wakaona msafara wa Waishmaeli uk-
ija kutoka Gileadi. Ngamia wao walikuwa
wamepakizwa mizigo ya vikolezo, uvumba na
manemane, nao walikuwa njiani kuvipeleka
Misri.
26 Yuda akawaambia ndugu zake, “Tutafaidi
nini ikiwa tutamuua ndugu yetu na kuificha
damu yake?
27 Njooni, tumuuze kwa hawa Waishmaeli.
Tusimguse, kwa kuwa hata hivyo yeye ni ndugu
yetu, nyama yetu na damu yetu wenyewe.”
Ndugu zake wakakubali.
28 Kwa hiyo wale wafanyabiashara Wamidiani
walipofika pale, ndugu zake wakamtoa Yosefu
kutoka kwenye lile shimo, na kumuuza kwa
shekeli ishirini* za fedha kwa wale Waishmaeli,
ambao walimpeleka Misri.
29 Reubeni aliporudi kutazama kwenye lile
shimo na kuona kwamba Yosefu hayupo, ali-
rarua nguo zake.
30 Akawarudia ndugu zake na kusema, “Kijana
hayuko mle! Nielekee wapi sasa?”
31 Kisha wakalichukua lile joho la Yosefu,
wakachinja mbuzi na kulichovya katika damu.
32 Wakalichukua lile joho lililorembwa vizuri
na kulipeleka kwa baba yao na kusema, “Tume-
liokota hili joho. Uchunguze uone kama ni la
mwanao.”
33 Baba yao akalitambua akasema, “Hili ni
joho la mwanangu! Mnyama mkali amemrarua.
Hakika Yosefu ameraruliwa vipande vipande.”

---

* **37:28** Shekeli 20 ni sawa na gramu 200.

34 Kisha Yakobo akararua nguo zake, akavaa
nguo ya gunia na kumwombolezea mwanawe
kwa siku nyingi.
35 Wanawe wote na binti zake wakaja kum-
fariji, lakini hakukubali kufarijiwa. Akasema,
"Hapana, nitamwombolezea mwanangu mpaka
nimfikie kaburini." Kwa hiyo baba yake akaen-
delea kumlilia.
36 Wakati ule ule, Wamidiani wakamuuza
Yosefu huko Misri kwa Potifa, mmojawapo wa
maafisa wa Farao, aliyekuwa mkuu wa ulinzi.

38

Yuda Na Tamari

1 Wakati ule, Yuda akawaacha ndugu zake,
akaenda kuishi na Hira Mwadulami.
2 Huko Yuda akakutana na binti wa Kikanaani
aitwaye Shua, akamwoa na akakutana naye
kimwili,
3 akapata mimba, akamzaa mwana, ambaye
alimwita Eri.
4 Akapata mimba tena, akamzaa mwana na
kumwita Onani.
5 Akamzaa mwana mwingine tena, akamwita
Shela. Huyu alimzalia mahali paitwapo Kezibu.
6 Yuda akampatia Eri, mzaliwa wake wa
kwanza, mke aitwaye Tamari.
7 Lakini Eri, mzaliwa wa kwanza wa Yuda,
alikuwa mwovu machoni pa BWANA, kwa hiyo
BWANA akamuua.
8 Kisha Yuda akamwambia Onani, "Kutana
kimwili na mke wa ndugu yako, na utimize
wajibu wako kwake kama mke wa ndugu yako,
ili umpatie ndugu yako uzao."

9 Lakini Onani alijua kwamba uzao
haungekuwa wake, kwa hiyo kila alipokutana
kimwili na mke wa ndugu yake, alimwaga chini
mbegu za kiume ili asimpatie ndugu yake uzao.
10 Alichofanya kilikuwa kiovu machoni pa
BWANA, hivyo, pia BWANA akamuua Onani.

11 Kisha Yuda akamwambia Tamari mkwewe,
"Ishi kama mjane nyumbani mwa baba yako
mpaka mwanangu Shela atakapokua." Kwa
maana alifikiri, "Angeweza kufa pia kama ndugu
zake." Kwa hiyo Tamari alikwenda kuishi nyum-
bani kwa baba yake.

12 Baada ya muda mrefu mke wa Yuda binti wa
Shua akafariki. Baada ya msiba, Yuda alikwenda
Timna, kwa watu waliokuwa wakikata kondoo
wake manyoya, naye alifuatana na rafiki yake
Hira Mwadulami.

13 Tamari alipoambiwa, "Baba mkwe wako
yuko njiani kwenda Timna kukata kondoo wake
manyoya,"
14 alivua mavazi yake ya ujane, akajifu-
nika kwa shela ili asifahamike, akaketi kwenye
mlango wa Enaimu, ambao upo njiani kuelekea
Timna. Akafanya hivyo kwa sababu aliona
kwamba, ingawa Shela amekua, lakini alikuwa
hajakabidhiwa kwake kuwa mkewe.

15 Yuda alipomwona alifikiri ni kahaba, kwa
sababu alikuwa amefunika uso wake.
16 Pasipo kutambua kwamba alikuwa
mkwe wake, akamwendea kando ya njia na
kumwambia, "Njoo sasa, nikutane na wewe
kimwili."

Yule mkwewe akamuuliza, “Utanipa nini
nikikutana nawe kimwili?”
17 Akamwambia, “Nitakutumia mwana-mbuzi
kutoka kundi langu.”
Akamuuliza, “Utanipa kitu chochote kama
amana mpaka utakapompeleka?”
18 Akamuuliza, “Nikupe amana gani?”
Akamjibu, “Pete yako na kamba yake pamoja
na fimbo iliyo mkononi mwako.” Kwa hiyo
akampa vitu hivyo kisha akakutana naye
kimwili, naye akapata mimba yake.
19 Tamari akaondoka, akavua shela yake
akavaa tena nguo zake za ujane.
20 Wakati ule ule, Yuda akamtuma rafiki
yake Mwadulami apeleke yule mwana-mbuzi
ili arudishiwe amana yake kutoka kwa yule
mwanamke, lakini yule rafiki yake hakumkuta
yule mwanamke.
21 Akawauliza watu wanaoishi mahali pale,
“Yuko wapi yule kahaba wa mahali pa kuabudia
miungu aliyekuwa kando ya barabara hapa
Enaimu?”
Wakamjibu, “Hajawahi kuwepo mwanamke
yeyote kahaba wa mahali pa kuabudia miungu
hapa.”
22 Kwa hiyo akamrudia Yuda na kumwambia,
“Sikumpata. Zaidi ya hayo, watu wanaoishi
mahali pale walisema ‘Hapakuwahi kuwepo
mwanamke yeyote kahaba wa mahali pa kuabu-
dia miungu hapa.’ ”
23 Kisha Yuda akasema, “Mwache avichukue
vitu hivyo, ama sivyo tutakuwa kichekesho.

Hata hivyo, nilimpelekea mwana-mbuzi, lakini
hukumkuta.”
24 Baada ya miezi mitatu Yuda akaambiwa,
“Tamari mkweo ana hatia ya kuwa kahaba, na
matokeo yake ana mimba.”
Yuda akasema, “Mtoeni nje na achomwe moto
hadi afe!”
25 Alipokuwa akitolewa nje, akatuma ujumbe
kwa baba mkwe wake kusema, “Nina mimba
ya mtu mwenye vitu hivi.” Akaongeza kusema,
“Angalia kama utatambua kwamba pete hii na
kamba yake pamoja na fimbo hii ni vya nani.”
26 Yuda akavitambua na kusema, “Yeye ana
haki kuliko mimi, kwa kuwa sikumkabidhi kwa
mwanangu Shela ili awe mkewe.” Tangu hapo
hakukutana naye kimwili tena.
27 Wakati ulipofika wa kujifungua, kukawa na
wana mapacha tumboni mwake.
28 Alipokuwa akijifungua, mmoja akatoa
mkono wake nje, kwa hiyo mkunga akachukua
uzi mwekundu na kuufunga mkononi mwa yule
mtoto, akasema, “Huyu ametoka kwanza.”
29 Lakini alipourudisha mkono wake ndugu
yake akaanza kutoka, naye akasema, “Hivi ndi-
vyo ulivyotoka kwa nguvu!” Akaitwa Peresi.
30 Kisha ndugu yake, aliyekuwa na uzi
mwekundu mkononi, akatoka, naye akaitwa
Zera.

39

Yosefu Na Mke Wa Potifa

1 Wakati huu Yosefu alikuwa amechukuliwa
mpaka Misri. Mmisri aliyeitwa Potifa aliyekuwa

mmojawapo wa maafisa wa Farao, mkuu wa
ulinzi, akamnunua Yosefu kutoka kwa Waish-
maeli waliomleta Misri.
2 BWANA alikuwa pamoja na Yosefu, naye
akastawi, Yosefu akaishi nyumbani kwa bwana
wake Mmisri.
3 Potifa alipoona kuwa BWANA alikuwa pamoja
na Yosefu na kwamba BWANA alimfanikisha kwa
kila kitu alichokifanya,
4 Yosefu alipata kibali machoni pa Potifa,
akamfanya mhudumu wake. Potifa akamweka
kuwa msimamizi wa nyumba yake, naye akamk-
abidhi kuwa mwangalizi wa kila kitu alichokuwa
nacho.
5 Kuanzia wakati huo Potifa alipomweka
Yosefu kuwa msimamizi wa nyumba na mali
zake zote alizokuwa nazo, BWANA aliibariki
nyumba ya Mmisri huyo kwa sababu ya Yosefu.
Baraka ya BWANA ilikuwa juu ya kila kitu ali-
chokuwa nacho Potifa, nyumbani na shambani.
6 Kwa hiyo Potifa akamwachia Yosefu uan-
galizi wa kila kitu alichokuwa nacho, Yosefu
alipokuwa katika uongozi, Potifa hakuwa na
sababu ya kujishughulisha na kitu chochote
isipokuwa chakula alichokula.
Yosefu alikuwa mwenye umbo zuri na sura ya
kuvutia;
7 baada ya kitambo mke wa Potifa akamta-
mani Yosefu, akamwambia, “Njoo, ukutane nami
kimwili!”
8 Lakini Yosefu akakataa. Akamwambia
yule mwanamke, “Mimi nikiwa katika uongozi,
bwana wangu hahusiki na kitu chochote katika
nyumba hii, kila kitu alicho nacho amenikabidhi.

9 Hapa nyumbani hakuna aliye mkuu kuliko
mimi. Bwana wangu hakunizuilia kitu chochote
isipokuwa wewe, kwa kuwa wewe ni mke wake.
Nitawezaje basi kufanya uovu huu na kutenda
dhambi dhidi ya Mungu?”
10 Ingawa yule mwanamke aliendelea
kumshawishi Yosefu siku baada ya siku, Yosefu
alikataa kukutana naye kimwili wala kukaa
karibu naye.
11 Siku moja Yosefu akaingia ndani ya
nyumba kufanya kazi zake, wala hapakuwepo
na mfanyakazi yeyote ndani ya nyumba.
12 Mke wa Potifa akashika vazi Yosefu
alilokuwa amevaa, akamwambia, “Njoo tuku-
tane kimwili!” Lakini Yosefu akaacha vazi lake
mkononi mwa huyo mwanamke, akatoka nje ya
nyumba akikimbia.
13 Yule mwanamke alipoona kwamba Yosefu
amemwachia vazi lake mkononi na kukimbilia
nje ya nyumba,
14 akawaita watumishi wake wa nyumbani,
akawaambia, “Tazameni! Huyu Mwebrania
ameletwa hapa kutudhihaki! Aliingia hapa
ndani ili akutane nami kimwili, lakini nikapiga
kelele.
15 Aliposikia kelele za kuomba msaada,
akaacha vazi lake kando yangu akakimbilia
nje.”
16 Yule mwanamke akaliweka lile vazi karibu
naye mpaka Potifa aliporudi nyumbani.
17 Ndipo akamweleza kisa hiki, akisema: “Yule
mtumwa wa Kiebrania uliyetuletea alinijia ili
kunidhihaki.

18 Lakini mara nilipopiga kelele kuomba
msaada, akaliacha vazi lake kando yangu
akakimbia nje ya nyumba.”
19 Potifa aliposikia kisa hiki mkewe ali-
chomweleza, akisema, “Hivi ndivyo mtumwa
wako alivyonitenda.” Hasira ya Potifa ikawaka.
20 Potifa akamchukua Yosefu na kumweka
gerezani, mahali ambapo wahalifu wa mfalme
walikuwa wamefungwa.
Lakini wakati Yosefu alipokuwa huko
gerezani,
21 BWANA alikuwa pamoja naye, akamhurumia
na kumpa kibali mbele ya msimamizi wa gereza.
22 Kwa hiyo msimamizi wa gereza akamweka
Yosefu awe mkuu wa wafungwa pamoja na kusi-
mamia yote ambayo yalitendeka mle gerezani.
23 Msimamizi wa gereza hakujishughulisha
tena na kitu chochote kilichokuwa chini ya
uangalizi wa Yosefu, kwa sababu BWANA alikuwa
pamoja na Yosefu akimfanikisha kwa kila ali-
chofanya.

40

Mnyweshaji Na Mwokaji

1 Baada ya muda, mnyweshaji na mwokaji
wa mfalme wa Misri, wakamkosea bwana wao,
mfalme wa Misri.
2 Farao akawakasirikia hawa maafisa wake
wawili, mnyweshaji mkuu na mwokaji mkuu,
3 akawaweka chini ya ulinzi katika nyumba ya
mkuu wa kikosi cha ulinzi katika gereza lile lile
alimofungwa Yosefu.

4 Mkuu wa kikosi cha ulinzi akawakabidhi kwa
Yosefu, naye akawahudumia.
Walipokuwa wamekaa chini ya ulinzi kwa
muda,
5 kila mmoja wa hao wawili waliokuwa
wamewekwa gerezani, yaani mnyweshaji na
mwokaji wa mfalme wa Misri, waliota ndoto
usiku mmoja, na kila ndoto ilikuwa na maana
yake tofauti.
6 Yosefu alipowajia asubuhi yake, akawaona
kwamba walikuwa na huzuni.
7 Ndipo Yosefu akawauliza maafisa hao wa
Farao waliokuwa chini ya ulinzi pamoja naye
nyumbani mwa bwana wake, akasema, “Mbona
nyuso zenu zimejaa huzuni leo?”
8 Wakamjibu, “Sisi sote tuliota ndoto, lakini
hapakuwa na mtu yeyote wa kuzifasiri.”
Ndipo Yosefu akawaambia, “Je, kufasiri ndoto
si kazi ya Mungu? Niambieni ndoto zenu.”
9 Basi mkuu wa wanyweshaji akamweleza
Yosefu ndoto yake. Akamwambia, “Katika ndoto
yangu niliona mzabibu mbele yangu,
10 nao mzabibu ulikuwa na matawi matatu.
Mara tu ulipoanza kuchipua, maua yalichanua
na vishada vyake vikawa zabibu zilizoiva.
11 Kikombe cha Farao kilikuwa mkononi
mwangu, nikazitwaa zabibu, nikazikamua
katika kikombe cha Farao, na nikaweka kikombe
mkononi mwake.”
12 Yosefu akamwambia, “Hii ndiyo maana
yake: Matawi matatu ni siku tatu.
13 Katika siku hizi tatu, Farao atakutoa
gerezani na kukuweka tena kwenye nafasi yako,
nawe utaweka kikombe cha Farao mikononi

mwake, kama vile ulivyokuwa unafanya
ulipokuwa mnyweshaji wake.
14 Lakini wakati mambo yatakapokuwia
mazuri, unikumbuke, unifanyie wema, useme
mema juu yangu kwa Farao ili niondoke huku
gerezani.
15 Kwa maana nilichukuliwa kwa nguvu ku-
toka nchi ya Waebrania, na hata hapa nilipo
sikufanya lolote linalostahili niwekwe gerezani."
16 Yule mwokaji mkuu alipoona kuwa Yosefu
amefasiri ikiwa na maana nzuri, akamwambia
Yosefu, "Mimi pia niliota ndoto: Kichwani
mwangu kulikuwepo vikapu vitatu vya mikate.
17 Katika kikapu cha juu kulikuwa na aina zote
za vyakula vilivyookwa kwa ajili ya Farao, lakini
ndege walikuwa wakivila kutoka kwenye kikapu
nilichokuwa nimebeba kichwani."
18 Yosefu akamwambia, "Hii ndiyo maana
yake: Vikapu vitatu ni siku tatu.
19 Katika siku hizi tatu, Farao atakata kichwa
chako na kukutundika juu ya mti. Nao ndege
watakula nyama ya mwili wako."
20 Mnamo siku ya tatu, ilikuwa kumbukumbu
ya kuzaliwa kwa Farao, naye akawaandalia
maafisa wake wote karamu. Akawatoa
gerezani mnyweshaji mkuu na mwokaji mkuu,
akawaweka mbele ya maafisa wake:
21 Ndipo akamrudisha mnyweshaji mkuu
kwenye nafasi yake, ili aweke kikombe mikononi
mwa Farao tena,
22 lakini akamwangika yule mwokaji mkuu,
sawasawa na jinsi Yosefu alivyowaambia katika
tafsiri yake.

23 Pamoja na hayo, mnyweshaji mkuu
hakumkumbuka Yosefu, bali alimsahau.

41

Ndoto Za Farao

1 Baada ya miaka miwili kamili kupita, Farao
aliota ndoto: Tazama alikuwa amesimama
kando ya Mto Naili,
2 wakati ng'ombe saba, wazuri na wanono,
walitokea mtoni wakajilisha kwenye matete.
3 Baada yao ng'ombe wengine saba, wabaya
na waliokonda, wakatokea mtoni Naili wakasi-
mama kando ya wale wanono ukingoni mwa
mto.
4 Wale ng'ombe wabaya na waliokonda
wakawala wale saba wazuri na wanono. Kisha
Farao akaamka.
5 Farao akaingia usingizini tena akaota ndoto
ya pili: Akaona masuke saba ya nafaka, yenye
afya na mazuri, yanakua katika bua moja.
6 Baadaye, masuke mengine saba yakachipua,
yakiwa membamba yaliyonyaushwa na upepo
wa mashariki.
7 Masuke yale membamba yakameza yale ma-
suke saba yenye afya na yaliyojaa. Basi Farao
akaamka kutoka usingizini, kumbe ilikuwa
ndoto.
8 Asubuhi yake, alifadhaika akilini, hivyo
akawaita waaguzi wote pamoja na watu wenye
busara wa Misri. Walipokuja, Farao akawaeleza
ndoto zake, lakini hakuna hata mmoja aliyeweza
kumfasiria.

9 Ndipo mnyweshaji mkuu alipomwambia
Farao, “Leo nimekumbushwa kuhusu kosa
langu.
10 Wakati fulani Farao aliwakasirikia watu-
mishi wake, akanifunga mimi na mwokaji mkuu
katika nyumba ya mkuu wa ulinzi.
11 Kila mmoja wetu aliota ndoto katika usiku
mmoja na kila ndoto ilikuwa na maana yake
tofauti.
12 Basi kijana wa Kiebrania aliyekuwa pamoja
nasi huko, alikuwa mtumishi wa mkuu wa
kikosi cha ulinzi. Tulimweleza ndoto zetu, naye
akatufasiria, akitupa kila mtu tafsiri ya ndoto
yake.
13 Nayo mambo yakawa sawa kabisa na
jinsi alivyotufasiria ndoto zetu: Mimi nilirud-
ishwa kazini mwangu na huyo mtu mwingine
akaangikwa.”

14 Basi, Farao akatuma Yosefu aitwe, naye
akatolewa kifungoni haraka. Baada ya kunyoa
na kubadilisha nguo zake akaenda mbele ya
Farao.

15 Farao akamwambia Yosefu, “Nimeota ndoto,
wala hakuna mtu hata mmoja anayeweza
kuifasiri. Lakini nimesikia ikisemwa kwa habari
yako kwamba unapoelezwa ndoto waweza
kuifasiri.”

16 Yosefu akamjibu Farao, “Siwezi kuifasiri,
lakini Mungu atampa Farao jibu analolihitaji.”

17 Kisha Farao akamwambia Yosefu, “Katika
ndoto yangu nilikuwa nimesimama ukingoni
mwa Mto Naili,

18 nikawaona ng’ombe saba, wazuri na
wanono, wakijitokeza kutoka mtoni wakaja ku-
jilisha kwenye matete.
19 Baada ya hao, ng’ombe wengine saba wad-
haifu wakatokea, wabaya sana na waliokonda.
Kamwe sikuwahi kuona ng’ombe wabaya jinsi
hiyo katika nchi yote ya Misri.
20 Hao ng’ombe waliokonda na wabaya sana
wakawala wale ng’ombe saba walionona walio-
jitokeza kwanza.
21 Lakini hata baada ya kuwala, hakuna mtu
ambaye angeweza kusema kwamba wamekula,
bado walionekana wabaya kama mwanzoni.
Kisha nikaamka kutoka usingizini.
22 “Pia katika ndoto zangu niliona masuke saba
ya nafaka, yamejaa na mazuri, yanakua katika
bua moja.
23 Baada ya hayo masuke mengine saba
yakachipua, yaliyonyauka, membamba na
yamekaushwa na upepo wa mashariki.
24 Yale masuke membamba ya nafaka
yakayameza yale masuke saba mazuri yaliyojaa
nafaka. Nimewaeleza waaguzi, wala hakuna
yeyote aliyeweza kunifasiria.”
25 Ndipo Yosefu akamwambia Farao, “Ndoto za
Farao ni ndoto iyo hiyo moja. Mungu amem-
funulia Farao jambo analokusudia kufanya kari-
buni.
26 Ng’ombe saba wazuri ni miaka saba, nayo
masuke saba mazuri yaliyojaa nafaka ni miaka
saba, ni ndoto iyo hiyo moja.
27 Ng’ombe saba waliokonda na wabaya wale
waliojitokeza baadaye ni miaka saba, vivyo

hivyo masuke saba ya ngano yaliyodhoofika na
kukaushwa na upepo wa mashariki, ni miaka
saba ya njaa.

28 “Ni kama vile nilivyomwambia Farao:
Mungu amemwonyesha Farao jambo analokusu-
dia kufanya karibuni.
29 Miaka saba ya neema inakuja katika nchi
yote ya Misri,
30 lakini itafuata miaka saba ya njaa. Ndipo
neema yote ya Misri itasahaulika na njaa
itaikumba nchi.

31 “Neema iliyokuwa katika nchi haitakum-
bukwa, kwa sababu njaa itakayofuata itakuwa
kali mno.
32 Sababu ya ndoto kumjia Farao kwa namna
mbili ni kwamba jambo hilo Mungu ameshaa-
mua kwa hakika, naye Mungu atalifanya kari-
buni.

33 “Basi sasa Farao na atafute mtu mwenye
akili na hekima ili amweke kuwa msimamizi wa
nchi ya Misri.
34 Farao na aweke wenye amri nchini kote
wakusanye sehemu ya tano ya mavuno ya Misri
katika miaka hii saba ya neema.
35 Wakusanye chakula chote katika miaka hii
saba ya neema inayokuja na kuhifadhi nafaka
chini ya mamlaka ya Farao, iwe akiba ya chakula
katika miji.
36 Chakula hiki kitakuwa akiba ya tahadhari
kwa ajili ya nchi, ili kitumike katika ile mi-
aka saba ya njaa itakayokuja Misri, ili nchi
isiharibiwe na njaa.”

37 Mpango huu ulionekana mzuri kwa Farao
na kwa maafisa wake wote.
38 Hivyo Farao akawauliza, “Je tunaweza
kumpata yeyote kama mtu huyu, ambaye Roho
wa Mungu yumo ndani yake?”
39 Ndipo Farao akamwambia Yosefu,
“Maadamu Mungu amekufunulia yote haya,
hakuna mwingine yeyote mwenye akili na
hekima kama wewe.
40 Wewe utakuwa msimamizi wa jumba langu
la kifalme, na watu wangu wote watatii amri
zako. Ni kuhusu kiti cha ufalme tu nitakuwa
mkuu kuliko wewe.”

Yosefu Msimamizi Wa Misri

41 Kwa hiyo Farao akamwambia Yosefu, “Sasa
nakuweka uwe msimamizi wa nchi yote ya
Misri.”
42 Ndipo Farao akaivua pete yake ya muhuri
kutoka kidoleni mwake na kuivalisha katika
kidole cha Yosefu. Akamvika majoho mazuri
ya kitani safi na mkufu wa dhahabu shingoni
mwake.
43 Akampandisha katika gari lake la farasi
kama msaidizi wake, watu wakatangulia wak-
ishangilia, wakisema, “Fungueni njia!” Ndivyo
Farao alivyomweka Yosefu kuwa msimamizi wa
nchi yote ya Misri.
44 Kisha Farao akamwambia Yosefu, “Mimi
ni Farao, lakini pasipo neno lako, hakuna mtu
mwenye ruhusa kuinua mkono au mguu katika
nchi yote ya Misri.”
45 Farao akamwita Yosefu Safenath-Panea, pia
akampa Asenathi binti Potifera, kuhani wa mji

wa Oni,* kuwa mke wake. Ndipo Yosefu akaitembelea nchi yote ya Misri.
46 Yosefu alikuwa na miaka thelathini
alipoingia katika utumishi wa Farao mfalme
wa Misri. Naye Yosefu akatoka mbele ya Farao
akasafiri katika nchi yote ya Misri.
47 Katika ile miaka saba ya neema nchi ilizaa
mazao kwa wingi sana.
48 Yosefu akakusanya chakula chote kilichoza-
lishwa katika ile miaka saba ya neema nchini
Misri, akakihifadhi katika ghala za miji. Katika
kila mji kulihifadhiwa chakula kilichozalishwa
katika mashamba yaliyouzunguka mji huo.
49 Yosefu alihifadhi nafaka nyingi, mfano wa
mchanga wa bahari, ilikuwa nyingi mno ki-
asi kwamba walishindwa kuweka kumbukumbu
kwa sababu akiba ilizidi sana kupita kipimo.
50 Kabla ya miaka ya njaa kuanza, Asenathi
binti Potifera, kuhani wa mji wa Oni, alikuwa
amemzalia Yosefu wana wawili wa kiume.
51 Yosefu akamwita mzaliwa wake wa kwanza
Manase, akisema, “Ni kwa sababu Mungu ameni-
fanya nisahau taabu zangu zote pamoja na
jamaa yote ya nyumba ya baba yangu.”
52 Mwana wa pili akamwita Efraimu, akisema,
“Ni kwa sababu Mungu amenistawisha katika
nchi ya mateso yangu.”
53 Ile miaka saba ya neema huko Misri ikaisha,
54 nayo miaka ile saba ya njaa ikaanza, sawa-
sawa na alivyosema Yosefu. Kulikuwa na njaa
katika nchi nyingine zote, bali katika nchi yote
ya Misri kulikuwa na chakula.

---

* **41:45** Yaani Heliopoli (Mji wa Jua).

55 Wakati nchi yote ya Misri ilipopatwa
na njaa, watu wakamlilia Farao ili awape
chakula. Ndipo Farao alipowaagiza Wamisri
wote, akisema, “Nendeni kwa Yosefu, nanyi
mfanye anachowaambia.”
56 Wakati njaa ilipokuwa imeenea katika nchi
yote, Yosefu akafungua ghala za vyakula na
kuwauzia Wamisri nafaka, kwa sababu njaa
ilikuwa kali mno katika nchi yote ya Misri.
57 Pia nchi nyingine zote zilikuja Misri ku-
nunua nafaka kutoka kwa Yosefu, kwa sababu
njaa ilikuwa kali mno duniani kote.

42

Ndugu Za Yosefu Waenda Misri

1 Wakati Yakobo alipofahamu kuwa kuna
nafaka huko Misri, akawaambia wanawe,
“Mbona mnakaa tu hapa mnatazamana?”
2 Akaendelea kuwaambia, “Nimesikia kuwa
huko Misri kuna nafaka. Telemkeni huko mka-
nunue chakula kwa ajili yetu, ili tuweze kuishi
wala tusife.”
3 Ndipo wale ndugu kumi wa Yosefu,
wakateremka huko Misri kununua nafaka.
4 Lakini Yakobo hakumtuma Benyamini,
ndugu yake Yosefu, pamoja na wengine, kwa
sababu aliogopa asije akapatwa na madhara.
5 Hivyo wana wa Israeli walikuwa miongoni
mwa wale waliokwenda Misri kununua nafaka,
kwani njaa ilikuwa katika nchi ya Kanaani pia.
6 Wakati huo Yosefu alikuwa mtawala wa nchi
ya Misri, naye alikuwa ndiye aliwauzia watu
wote nafaka. Kwa hiyo wakati ndugu zake

Yosefu walipofika, wakamsujudia hadi nyuso zao
zikagusa ardhi.
7 Mara Yosefu alipowaona ndugu zake,
akawatambua, lakini akajifanya mgeni na
kuzungumza nao kwa ukali, akiwauliza, “Ninyi
mnatoka wapi?”
Wakamjibu, “Tumetoka katika nchi ya
Kanaani kuja kununua chakula.”
8 Ingawa Yosefu aliwatambua ndugu zake, wao
hawakumtambua.
9 Ndipo Yosefu alipokumbuka ndoto zake
kuwahusu wao, akawaambia, “Ninyi ni
wapelelezi! Mmekuja kuangalia mahali ambapo
nchi yetu haina ulinzi.”
10 Wakamjibu, “Sivyo bwana wangu. Watu-
mishi wako wamekuja kununua chakula.
11 Sisi sote ni wana wa baba mmoja. Wa-
tumishi wako ni watu waaminifu, wala sio
wapelelezi.”
12 Akawaambia, “La hasha! Mmekuja kuan-
galia mahali ambapo nchi yetu haina ulinzi.”
13 Lakini wakamjibu, “Watumishi wako wa-
likuwa kumi na wawili, wana wa mtu mmoja
ambaye anaishi katika nchi ya Kanaani. Sasa
mdogo wetu wa mwisho yupo na baba yetu na
mwingine alikufa.”
14 Yosefu akawaambia, “Ni sawa kabisa kama
nilivyowaambia: Ninyi ni wapelelezi!
15 Na hivi ndivyo mtakavyojaribiwa: Hakika
kama Farao aishivyo, hamtaondoka mahali hapa
mpaka ndugu yenu mdogo aje hapa.
16 Tumeni mmoja wenu akamlete huyo ndugu
yenu, wengine mtawekwa gerezani, ili maneno

yenu yajaribiwe kuona kama mnasema kweli.
La sivyo, hakika kama Farao aishivyo ninyi ni
wapelelezi!”
17 Akawaweka wote chini ya ulinzi kwa siku
tatu.
18 Siku ya tatu Yosefu akawaambia, “Fanyeni
hili nanyi mtaishi, kwa maana namwogopa
Mungu:
19 Ikiwa ninyi ni watu waaminifu, mmoja wa
ndugu zenu na abaki kifungoni, nanyi wengine
pelekeni nafaka kwa jamaa yenu wanaoteseka
kwa njaa.
20 Lakini ni lazima mniletee ndugu yenu
mdogo hapa, ili maneno yenu yathibitike na
kwamba msife.” Wakakubali kufanya hivyo.
21 Wakaambiana wao kwa wao, “Hakika
tunaadhibiwa kwa sababu ya ndugu yetu.
Tuliona jinsi alivyohuzunika alipokuwa ana-
tusihi kuponya maisha yake, lakini hatukumsik-
iliza, hiyo ndiyo sababu dhiki hii imetupata.”
22 Reubeni akawajibu, “Sikuwaambieni msi-
tende dhambi dhidi ya kijana? Lakini hamku-
nisikiliza! Sasa ni lazima tuadhibiwe kwa ajili
ya damu yake.”
23 Hawakujua kuwa Yosefu angewaelewa, kwa
sababu alitumia mkalimani.
24 Yosefu akajitenga nao akaanza kulia, kisha
akawarudia na kuzungumza nao tena. Akataka
Simeoni akamatwe na kufungwa mbele yao.
25 Yosefu akatoa amri ya kujaza magunia yao
nafaka na kuweka fedha ya kila mmoja ndani
ya gunia lake, kisha wapewe mahitaji ya njiani.
Baada ya kufanyiwa hayo yote,

26 wakapakiza nafaka juu ya punda zao,
wakaondoka.
27 Walipofika mahali pa kulala huko njiani
mmoja wao akafungua gunia lake ili am-
lishe punda wake, akakuta fedha yake kwenye
mdomo wa gunia lake.
28 Akawaambia ndugu zake, “Fedha yangu
imerudishwa. Iko ndani ya gunia langu.”

Mioyo yao ikazimia, na kila mmoja
akamgeukia mwenzake wakitetemeka,
wakaulizana, “Ni nini hiki Mungu
alichotufanyia?”

29 Walipofika kwa Yakobo baba yao katika
nchi ya Kanaani, wakamweleza mambo yote
yaliyowapata. Wakasema,
30 “Huyo mtu ambaye ndiye bwana katika nchi
hiyo alisema nasi kwa ukali, akatutendea kana
kwamba sisi tulikuwa tunaipeleleza nchi.
31 Lakini tulimwambia, ‘Sisi ni watu
waaminifu, sio wapelelezi.
32 Tulizaliwa ndugu kumi na wawili, wana wa
baba mmoja. Mmoja alikufa, na mdogo wetu wa
mwisho yupo na baba yetu huko Kanaani.’

33 “Ndipo huyo mtu aliye bwana katika nchi
hiyo alipotuambia, ‘Hivi ndivyo nitafahamu
kuwa ninyi ni watu waaminifu: Mwacheni
mmoja wa ndugu zenu pamoja nami hapa, kisha
nendeni mpeleke chakula kwa ajili ya jamaa
yenu inayoteseka kwa njaa.
34 Lakini mleteni huyo ndugu yenu mdogo
kwangu, ndipo nitajua kuwa ninyi sio
wapelelezi, ila ni watu waaminifu. Kisha

nitamrudisha ndugu yenu, nanyi mtaweza
kufanya biashara katika nchi hii.' "
35 Walipokuwa wanamimina nafaka kutoka
kwenye magunia yao, ndani ya gunia la kila
mtu kulikuwa na mfuko wa fedha! Wakati
wao na baba yao walipoona mifuko ya fedha,
wakaogopa.
36 Yakobo baba yao akawaambia, "Ninyi
mmenipokonya watoto wangu. Yosefu hayupo
na Simeoni hayupo tena na sasa mnataka kum-
chukua Benyamini. Kila kitu ni kinyume nami!"
37 Ndipo Reubeni akamwambia baba yake,
"Waweza kuwaua wanangu wote wawili, ikiwa
sitamrudisha Benyamini kwako. Mkabidhi
Benyamini katika uangalizi wangu, nami nitam-
rudisha."
38 Lakini Yakobo akasema, "Mwanangu
hatashuka huko pamoja nanyi; ndugu yake
amekufa naye ndiye peke yake aliyebaki.
Ikiwa atapatwa na madhara katika safari
mnayoiendea, mtashusha kichwa changu chenye
mvi kaburini kwa masikitiko."

43

Safari Ya Pili Ya Kwenda Misri

1 Wakati huu njaa ilikuwa bado ni kali mno
katika nchi.
2 Hivyo wakati walikuwa wamemaliza kula
nafaka yote waliyoileta kutoka Misri, Yakobo
baba yao akawaambia, "Rudini Misri mkatu-
nunulie chakula kingine zaidi."

3 Lakini Yuda akamwambia, “Mtu yule alituonya kwa msisitizo, ‘Hamtauona uso wangu
tena mpaka mje na ndugu yenu.’
4 Kama utakubali ndugu yetu aende pamoja
nasi, tutakwenda kuwanunulia chakula.
5 Lakini ikiwa hutamruhusu aende, hatutakwenda, kwa sababu mtu yule alituambia, ‘Hamtauona uso wangu tena mpaka mje pamoja na
ndugu yenu.’ ”
6 Israeli akauliza, “Kwa nini mkaniletea taabu
hii kwa kumwambia yule mtu mlikuwa na
ndugu mwingine?”
7 Wakamjibu, “Yule mtu alituhoji kwa undani
sana habari zetu na za jamaa yetu. Alituuliza,
‘Je, baba yenu bado yungali hai? Je mnaye ndugu
mwingine?’ Sisi tulimjibu maswali yake tu.
Tungewezaje kujua kwamba angesema, ‘Mleteni
mdogo wenu hapa’?”
8 Ndipo Yuda akamwambia baba yake Israeli,
“Mtume kijana pamoja nami, nasi tutaondoka
mara, ili sisi na wewe pamoja na watoto wetu
tuweze kuishi, wala tusife.
9 Mimi mwenyewe nitakuhakikishia usalama
wake, mimi mwenyewe nitawajibika kumrudisha. Ikiwa sitamrudisha kwako na kumweka
mbele yako, nitakuwa mwenye lawama mbele
yako maisha yangu yote.
10 Hakika, kama hatukuchelewa kuondoka,
tungekuwa tumekwenda na kurudi mara mbili.”
11 Basi baba yao Israeli akawaambia, “Kama
ni lazima iwe hivyo, basi fanyeni hivi: Wekeni
baadhi ya mazao bora ya nchi katika mifuko
yenu na mpelekeeni yule mtu kama zawadi, zeri

kidogo, asali kidogo, vikolezo, manemane, kungu
na lozi.
12 Chukueni fedha mara mbili, kwa kuwa
mtazirudisha zile fedha zilizowekwa midomoni
mwa magunia yenu. Labda ziliwekwa kwa
makosa.
13 Mchukueni ndugu yenu pia mrudi kwa huyo
mtu mara moja.
14 Naye Mungu Mwenyezi* awajalieni re-
hema mbele ya huyo mtu ili apate kumwachia
yule ndugu yenu na Benyamini mweze kurudi
pamoja. Kwangu mimi kama nikufiwa nime-
fiwa."
15 Basi hao watu wakazichukua zile zawadi
na zile fedha mara mbili pamoja na Benyamini.
Wakafanya haraka kwenda Misri na walipofika
wakajionyesha kwa Yosefu.
16 Yosefu alipomwona Benyamini pamoja nao,
akamwambia msimamizi wa nyumba yake,
"Wachukue watu hawa nyumbani kwangu, mch-
inje mnyama na kuandalia chakula kwa kuwa
watakula chakula cha mchana pamoja nami."
17 Yule Msimamizi akafanya kama Yosefu
alivyomwambia na akawachukua wale watu
nyumbani kwa Yosefu.
18 Basi watu hao wakaogopa walipopelekwa
nyumbani kwa Yosefu. Wakafikiri, "Tumeletwa
hapa kwa ajili ya zile fedha zilizorudishwa
katika magunia yetu mara ile ya kwanza.
Anataka kutushambulia na kutushinda,

---

* **43:14** Mungu Mwenyezi hapa ni jina la Kiebrania, El-Shaddai (yaani Mungu Mwenye utoshelevu wote).

atuchukue sisi kama watumwa, na atwae hawa punda zetu.”

19 Hivyo wakamwendea msimamizi wa nyumba wa Yosefu na kuzungumza naye kwenye ingilio la nyumbani.
20 Wakasema, “Tafadhali bwana, tulikuja hapa mara ya kwanza kununua chakula.
21 Lakini mahali pale tulipotua wakati wa jioni tulifungua magunia yetu, na kila mmoja wetu akakuta fedha zake, kwenye mdomo wa gunia lake kiasi kile kile tulicholeta. Kwa hiyo tumezirudisha.
22 Pia tumeleta fedha nyingine kwa ajili ya kununulia chakula. Hatujui ni nani aliziweka fedha hizo katika magunia yetu.”

23 Akawaambia, “Vema, msiogope. Mungu wenu, Mungu wa baba yenu, amewapa ninyi hazina katika magunia yenu; mimi nilipokea fedha yenu.” Ndipo akawaletea Simeoni.

24 Msimamizi akawapeleka wale watu katika nyumba ya Yosefu, akawapa maji ya kunawa miguu na kuwapa punda wao majani.
25 Wakaandaa zawadi zao ili wampe Yosefu wakati atakapofika adhuhuri, kwa kuwa walikuwa wamesikia kwamba watakula chakula huko.

26 Yosefu alipokuja nyumbani, walimkabidhi zile zawadi walizokuwa nazo, ambazo walikuwa wamezileta mle nyumbani, nao wakamsujudia hadi nchi.
27 Akawauliza kuhusu hali yao, kisha akawaambia, “Yule baba yenu mzee

mliyeniambia habari zake, yu hali gani? Je,
bado yu hai?”
28 Wakamjibu, “Mtumishi wako baba yetu
bado anaishi na ni mzima.” Kisha wakainama
chini kumpa heshima.
29 Alipotazama na kumwona Benyamini ndugu
yake, mwana wa mama yake hasa, akauliza,
“Je, huyu ndiye ndugu yenu wa mwisho, am-
baye mlinieleza habari zake?” Ndipo akasema,
“Mungu na akufadhili, mwanangu.”
30 Akiwa ameguswa sana kwa kumwona
ndugu yake, Yosefu akatoka nje kwa haraka na
kutafuta mahali pa kulilia. Akaingia kwenye
chumba chake cha pekee na kulilia humo.
31 Baada ya kunawa uso wake, akatoka nje na
huku akijizuia akasema, “Pakueni chakula.”
32 Wakampakulia Yosefu peke yake, ndugu
zake peke yao na Wamisri waliokula
pamoja naye peke yao, kwa sababu Wamisri
wasingeweza kula pamoja na Waebrania, kwa
maana ilikuwa ni chukizo kwa Wamisri.
33 Watu hao walikuwa wameketi mbele yake
kwa mfuatano wa umri wao, kuanzia mzaliwa
wa kwanza hadi mzaliwa wa mwisho, wakataza-
mana wao kwa wao kwa mshangao.
34 Wakati walipelekewa sehemu ya chakula ku-
toka mezani mwa Yosefu, sehemu ya Benyamini
ilikuwa mara tano zaidi ya sehemu ya wale
wengine. Kwa hiyo wakanywa na kufurahi
pamoja naye.

44

Kikombe Cha Fedha Ndani Ya Gunia

1 Kisha Yosefu akampa yule msimamizi wa
nyumbani mwake maagizo haya: “Jaza magu-
nia ya watu hawa kiasi cha chakula ambacho
wanaweza kuchukua, na uweke fedha ya kila
mtu kwenye mdomo wa gunia lake.
2 Kisha weka kikombe changu kile cha fedha
kwenye mdomo wa gunia la yule mdogo wa
wote pamoja na fedha zake ambazo angenunulia
nafaka yake.” Naye akafanya kama Yosefu
alivyosema.

3 Kulipopambazuka, hao watu wakaruhusiwa
kuondoka pamoja na punda zao.
4 Kabla hawajafika mbali kutoka mjini, Yosefu
akamwambia mtumishi wake, “Wafuatilie wale
watu mara moja, utakapowakuta, waambie,
‘Kwa nini mmelipiza wema kwa ubaya?
5 Je, kikombe hiki sicho anachonywea bwana
wangu na pia hukitumia kwa kutabiri mambo
yajayo? Hili ni jambo ovu mlilolitenda.’ ”

6 Alipowafikia, akarudia maneno haya kwao.
7 Lakini wakamwambia mtumishi, “Kwa
nini bwana wangu anasema maneno kama
haya? Liwe mbali na watumishi wako wasije
wakafanya jambo kama hilo!
8 Hata hivyo tulikurudishia zile fedha ku-
toka nchi ya Kanaani ambazo tulizikuta kwenye
midomo ya magunia yetu. Hivyo kwa nini tuibe
fedha au dhahabu kutoka nyumbani kwa bwana
wako?
9 Ikiwa yeyote miongoni mwa watumishi wako
atapatikana nacho, auawe, na sisi wengine tu-
takuwa watumwa wa bwana wangu.”

10 Akajibu, “Vema sana; na iwe kama mse-
mavyo. Yeyote atakayekutwa nacho atakuwa
mtumwa wangu, lakini ninyi wengine mtakuwa
hamna lawama.”

11 Kila mmoja wao akafanya haraka kushusha
gunia lake chini na kulifungua.
12 Ndipo msimamizi akaendelea kutafuta,
akianzia kwa mkubwa wa wote na akaishia kwa
mdogo wa wote. Basi kikombe kikapatikana
katika gunia la Benyamini.
13 Kwa jambo hili, wakararua nguo zao. Ndipo
wote wakapakiza mizigo yao juu ya punda zao
na kurudi mjini.

14 Yosefu alikuwa bado yuko nyumbani mwake
wakati Yuda na kaka zake walipoingia, wote
wakajitupa chini mbele yake.
15 Yosefu akawaambia, “Ni jambo gani
hili mlilolifanya? Hamjui kuwa mtu kama
mimi anaweza kufahamu mambo kwa njia ya
kutabiri?”

16 Yuda akajibu, “Tutaweza kusema nini kwa
bwana wangu? Tutaweza kuzungumza nini?
Tutawezaje kuthibitisha kwamba hatuna ha-
tia? Mungu amefunua hatia ya watumishi
wako. Sasa sisi tu watumwa wa bwana wangu,
sisi wenyewe pamoja na yule aliyepatikana na
kikombe.”

17 Lakini Yosefu alisema, “Liwe mbali nami ku-
fanya jambo kama hili! Mtu yule tu aliyekutwa
na kikombe ndiye atakayekuwa mtumwa wangu.
Ninyi wengine, rudini kwa baba yenu kwa
amani.”

18 Ndipo Yuda akamwendea na kumwambia:
“Tafadhali bwana wangu, mruhusu mtumishi
wako aseme neno kwa bwana wangu.
Usimkasirikie mtumishi wako, ingawa wewe
ni sawa na Farao mwenyewe.
19 Bwana wangu aliwauliza watumishi wake,
‘Mnaye baba au ndugu?’
20 Nasi tukakujibu, ‘Tunaye baba yetu ambaye
ni mzee; pia yupo mwanawe mdogo aliyezaliwa
katika uzee wake. Ndugu yake amekufa, na
huyu mdogo ndiye mwana pekee kwa mama
yake aliyebaki, naye baba yake anampenda.’
21 “Ndipo ulipowaambia watumishi wako,
‘Mleteni kwangu ili niweze kumwona kwa ma-
cho yangu mwenyewe.’
22 Nasi tukamwambia bwana wangu, ‘Kijana
hawezi kumwacha baba yake; akimwacha, baba
yake atakufa.’
23 Lakini ukawaambia watumishi wako,
‘Ndugu yenu mdogo asiposhuka pamoja nanyi,
hamtauona uso wangu tena.’
24 Tuliporudi nyumbani kwa mtumwa wako
baba yangu, tulimwambia lile bwana wangu
alilokuwa amesema.
25 “Ndipo baba yetu aliposema, ‘Rudini Misri
mkanunue chakula kingine.’
26 Lakini tukamwambia, ‘Hatuwezi kushuka
Misri mpaka ndugu yetu mdogo awe pamoja nasi
ndipo tutakapokwenda. Hatutaweza kuuona uso
wa yule mtu mpaka ndugu yetu mdogo awe
pamoja nasi.’
27 “Mtumwa wako baba yangu alituambia,
‘Mnajua mke wangu alinizalia wana wawili.

28 Mmojawapo alipotea, nami nikasema,
“Hakika ameraruliwa vipande vipande.” Nami
sijamwona tangu wakati huo.
29 Ikiwa mtaniondolea huyu tena na akapatwa
na madhara, mtashusha kichwa changu chenye
mvi kaburini nikiwa mwenye huzuni.’
30 “Hivyo sasa, kama kijana hatakuwa pamoja
nasi nitakaporudi kwa mtumishi wako baba
yangu, na kama baba yangu, ambaye maisha
yake yamefungamanishwa na uhai wa kijana
huyu,
31 akiona kijana hayupo nasi, atakufa. Watu-
mishi wako watashusha kichwa chenye mvi cha
baba yetu kaburini kwa huzuni.
32 Mtumwa wako alimhakikishia baba yangu
usalama wa kijana. Nikamwambia, ‘Kama
sikumrudisha kwako nitakuwa mwenye lawama
mbele yako, baba yangu, maisha yangu yote!’
33 “Sasa basi, tafadhali mruhusu mtumishi
abaki hapa kama mtumwa wa bwana wangu
badala ya kijana, naye kijana umruhusu arudi
na ndugu zake.
34 Ninawezaje kurudi kwa baba yangu kama
kijana hatakuwa pamoja nami? La hasha!
Usiniache nikaone huzuni ile itakayompata baba
yangu.”

45

Yosefu Anajitambulisha

1 Hapo Yosefu hakuweza kujizuia zaidi mbele
ya wote waliokuwa wamesimama karibu naye,
akapaza sauti, akasema, “Mwondoeni kila mtu

mbele yangu!” Kwa hiyo hapakuwepo mtu
yeyote pamoja na Yosefu alipojitambulisha kwa
ndugu zake.
2 Naye akalia kwa sauti kubwa kiasi kwamba
Wamisri walimsikia, hata watu wa nyumbani
mwa Farao wakapata hizo habari.

3 Yosefu akawaambia ndugu zake, “Mimi ni
Yosefu! Je, baba yangu angali hai bado?” Lakini
ndugu zake hawakuweza kumjibu, kwa sababu
walipatwa na hofu kuu mbele yake.

4 Ndipo Yosefu akawaambia ndugu zake, “So-
geeni karibu nami.” Waliposogea, akasema,
“Mimi ni ndugu yenu Yosefu, yule ambaye
mlimuuza Misri!
5 Sasa, msihuzunike wala msijichukie
wenyewe kwa kuniuza huku, kwa sababu
ilikuwa ni ili kuokoa maisha ya watu ndiyo
sababu Mungu alinituma niwatangulie ninyi.
6 Kwa miaka miwili sasa imekuwepo njaa
katika nchi, pia kwa miaka mitano ijayo hap-
atakuwepo kulima wala kuvuna.
7 Lakini Mungu alinitanguliza mbele yenu ili
kuhifadhi mabaki kwa ajili yenu katika nchi, na
kuokoa maisha yenu kwa wokovu mkuu.

8 “Kwa hiyo basi, si ninyi mlionileta huku, bali
ni Mungu. Alinifanya kuwa baba kwa Farao,
bwana wa watu wa nyumbani mwake wote, na
mtawala wa Misri yote.
9 Sasa rudini haraka kwa baba yangu na
mwambieni, ‘Hili ndilo mwanao Yosefu asemalo:
Mungu amenifanya mimi kuwa bwana wa Misri
yote. Shuka uje kwangu, wala usikawie.

10 Nawe utaishi katika nchi ya Gosheni na
kuwa karibu nami, wewe, watoto wako na
wajukuu wako, makundi yako ya kondoo, mbuzi
na ng'ombe, pamoja na vyote ulivyo navyo.
11 Nitawatunza huko, kwa sababu bado iko
miaka mingine mitano inayokuja ya njaa. La
sivyo, wewe na nyumba yako na wote ulio nao
mtakuwa fukara.'
12 "Mnaweza kujionea wenyewe, hata ndugu
yangu Benyamini, kwamba hakika ni mimi ni-
nayezungumza nanyi.
13 Mwambieni baba yangu juu ya heshima
yote niliyopewa huku Misri, na kuhusu kila kitu
mlichokiona. Mleteni baba yangu huku haraka."
14 Ndipo akamkumbatia Benyamini ndugu
yake na kulia, naye Benyamini akamkumbatia
akilia.
15 Pia akawabusu ndugu zake wote, huku ak-
ilia. Baada ya hayo ndugu zake wakazungumza
naye.
16 Habari zilipofika kwenye jumba la Farao
kwamba ndugu zake Yosefu wamefika, Farao na
maafisa wake wote wakafurahi.
17 Farao akamwambia Yosefu, "Waambie
ndugu zako, 'Fanyeni hivi: Pakieni wanyama
wenu mrudi mpaka nchi ya Kanaani,
18 mkamlete baba yenu na jamaa zenu
kwangu. Nitawapa sehemu nzuri sana ya nchi
ya Misri nanyi mtafurahia unono wa nchi.'
19 "Mnaagizwa pia kuwaambia, 'Fanyeni hivi:
Chukueni magari ya kukokotwa kutoka Misri,
kwa ajili ya watoto wenu na wake zenu, mkam-
chukue baba yenu mje.

20 Msijali kamwe kuhusu mali zenu, kwa
sababu mema yote ya Misri yatakuwa yenu.’ ”

21 Hivyo wana wa Israeli wakafanya hivyo.
Yosefu akawapa magari ya kukokotwa, kama
Farao alivyoagiza, pia akawapa mahitaji kwa
ajili ya safari yao.
22 Kila mmoja mavazi mapya, lakini Benyamini
akampa shekeli 300* za fedha, na jozi tano za
nguo.
23 Hivi ndivyo vitu alivyotuma kwa baba yake:
punda kumi waliochukua vitu vizuri vya Misri,
punda wake kumi waliobeba nafaka, mikate na
mahitaji mengine ya safari.
24 Akaagana na ndugu zake walipokuwa
wakiondoka, akawaambia, “Msigombane
njiani!”

25 Basi wakatoka Misri na kufika kwa baba yao
Yakobo katika nchi ya Kanaani.
26 Wakamwambia baba yao, “Yosefu angali
hai! Ukweli ni kwamba yeye ndiye mtawala
wa Misri yote.” Yakobo akapigwa na bumbuazi;
hakuwasadiki.
27 Lakini walipokwisha kumweleza kila kitu
ambacho Yosefu alikuwa amewaambia, na
alipoona magari ya kukokotwa Yosefu aliyokuwa
amempelekea ya kumchukua aende Misri, roho
ya baba yao Yakobo ikahuishwa.
28 Ndipo Israeli akasema, “Nimesadiki!
Mwanangu Yosefu bado yu hai. Nitakwenda
nikamwone kabla sijafa.”

---

* **45:22** Shekeli 300 za fedha ni sawa na kilo 3.4.

46

Yakobo Aenda Misri

1 Hivyo Israeli akaondoka na vyote
vilivyokuwa mali yake, naye alipofika Beer-
Sheba, akamtolea dhabihu Mungu wa Isaki baba
yake.
2 Mungu akanena na Israeli katika maono
usiku na kusema, “Yakobo! Yakobo!”
Akajibu, “Mimi hapa.”
3 Mungu akamwambia, “Mimi ndimi Mungu
wa baba yako, usiogope kushuka Misri, kwa
maana huko nitakufanya taifa kubwa.
4 Nitashuka Misri pamoja nawe, nami hakika
nitakurudisha tena Kanaani. Mikono ya Yosefu
mwenyewe ndiyo itakayofunga macho yako.”
5 Ndipo Yakobo akaondoka Beer-Sheba nao
wana wa Israeli wakamchukua baba yao Yakobo
na watoto wao na wake zao katika magari ya
kukokotwa yale Farao aliyokuwa amempelekea
kumsafirisha.
6 Wakachukua pia mifugo yao na mali wali-
zokuwa wamezipata Kanaani, Yakobo na uzao
wake wote wakashuka Misri.
7 Akawachukua wanawe na binti zake, wa-
jukuu wake wa kiume na wa kike, yaani uzao
wake wote mpaka Misri.

8 Haya ndiyo majina ya wana wa Israeli
(Yakobo na wazao wake), waliokwenda Misri:

Reubeni mzaliwa wa kwanza wa Yakobo.
9 Wana wa Reubeni ni:
Hanoki, Palu, Hesroni na Karmi.

10 Wana wa Simeoni ni:
Yemueli, Yamini, Ohadi, Yakini, Sohari na Shauli mwana wa mwanamke Mkanaani.
11 Wana wa Lawi ni:
Gershoni, Kohathi na Merari.
12 Wana wa Yuda ni:
Eri, Onani, Shela, Peresi na Zera (lakini Eri na Onani walifariki katika nchi ya Kanaani).
Wana wa Peresi ni:
Hesroni na Hamuli.
13 Wana wa Isakari ni:
Tola, Puva, Yashubu na Shimroni.
14 Wana wa Zabuloni ni:
Seredi, Eloni na Yaleeli.

15 Hawa ndio wana wa Lea aliomzalia Yakobo huko Padan-Aramu pamoja na binti yake Dina. Jumla ya wanawe na binti zake walikuwa thelathini na watatu.

16 Wana wa Gadi ni:
Sefoni, Hagi, Shuni, Esboni, Eri, Arodi na Areli.
17 Wana wa Asheri ni:
Imna, Ishva, Ishvi na Beria.
Dada yao alikuwa Sera.
Wana wa Beria ni:
Heberi na Malkieli.

18 Hawa ndio watoto Zilpa aliomzalia Yakobo, ambao Labani alimpa binti yake Lea; jumla yao walikuwa kumi na sita.

19 Wana wa Raheli mke wa Yakobo ni:
Yosefu na Benyamini.

20 Huko Misri, Asenathi binti wa Potifera,
aliyekuwa kuhani wa mji wa Oni,* alimzalia
Yosefu wana wawili, Manase na Efraimu.
21 Wana wa Benyamini ni:
Bela, Bekeri, Ashbeli, Gera, Naamani, Ehi,
Roshi, Mupimu, Hupimu na Ardi.
22 Hawa ndio wana wa Raheli aliomzalia
Yakobo; jumla yao ni kumi na wanne.

23 Mwana wa Dani ni:
Hushimu.
24 Wana wa Naftali ni:
Yaseeli, Guni, Yeseri na Shilemu.
25 Hawa walikuwa wana wa Bilha aliomzalia
Yakobo, ambaye Labani alikuwa amempa Raheli
binti yake; jumla yao walikuwa saba.

26 Wote waliokwenda Misri pamoja na Yakobo,
waliokuwa wazao wake hasa pasipo kuhesabu
wakwe zake, walikuwa watu sitini na sita.
27 Pamoja na wana wawili waliozaliwa na
Yosefu huko Misri, jumla yote ya jamaa ya
Yakobo, waliokwenda Misri, walikuwa sabini.

28 Basi Yakobo akamtanguliza Yuda aende
kwa Yosefu ili amwelekeze njia ya Gosheni.
Walipofika nchi ya Gosheni,
29 gari kubwa zuri la Yosefu liliandaliwa, naye
akaenda Gosheni kumlaki baba yake Israeli.
Mara Yosefu alipofika mbele yake, alimkumbatia
baba yake, akalia kwa muda mrefu.

---

* **46:20** Yaani Heliopoli (Mji wa Jua).

30 Israeli akamwambia Yosefu, “Sasa niko
tayari kufa, kwa kuwa nimejionea mwenyewe
kwamba bado uko hai.”
31 Ndipo Yosefu akawaambia ndugu zake
na watu wa nyumbani mwa baba yake, “Ni-
tapanda kwa Farao na kumwambia, ‘Ndugu
zangu na watu wa nyumbani mwa baba yangu,
waliokuwa wakiishi katika nchi ya Kanaani,
wamekuja kwangu.
32 Watu hao ni wachunga mifugo, huchunga
mifugo, wamekuja na makundi ya kondoo,
mbuzi na ng’ombe pamoja na kila kitu walicho
nacho.’
33 Farao atakapowaita na kuwaulizeni, ‘Kazi
yenu ni nini?’
34 Mjibuni, ‘Watumwa wako wamekuwa
wachunga mifugo tangu ujana wetu mpaka
sasa, kama baba zetu walivyofanya.’ Ndipo
mtakaporuhusiwa kukaa katika nchi ya Gosheni,
kwa kuwa wachunga mifugo wote ni chukizo
kwa Wamisri.”

47

Yakobo Ambariki Farao

1 Yosefu akaenda na kumwambia Farao, “Baba
yangu na ndugu zangu wamekuja kutoka nchi
ya Kanaani wakiwa na makundi yao ya kondoo,
mbuzi na ng’ombe, pamoja na kila kitu walicho
nacho, nao sasa wapo huko Gosheni.”
2 Akachagua ndugu zake watano na kuwaonye-
sha kwa Farao.
3 Farao akawauliza hao ndugu zake, “Kazi
yenu ni nini?”

Wakamjibu, “Watumishi wako ni wachunga
mifugo, kama vile baba zetu walivyokuwa.”
4 Pia wakamwambia Farao, “Tumekuja kukaa
huku kwa muda mfupi, kwa sababu njaa ni kali
huko Kanaani, na mifugo ya watumishi wako
haina malisho. Kwa hiyo sasa, tafadhali uruhusu
watumishi wako wakae huko Gosheni.”
5 Farao akamwambia Yosefu, “Baba yako na
ndugu zako wamekuja kwako,
6 nayo nchi ya Misri ipo mbele yako,
uwakalishe baba yako na ndugu zako katika
sehemu iliyo bora kupita zote katika nchi.
Na waishi Gosheni. Kama unamfahamu yey-
ote miongoni mwao mwenye uwezo maalum,
waweke wawe wasimamizi wa mifugo yangu.”
7 Ndipo Yosefu akamleta Yakobo baba yake
na kumtambulisha mbele ya Farao. Baada ya
Yakobo kumbariki Farao,
8 Farao akamuuliza, “Je una umri gani?”
9 Naye Yakobo akamwambia Farao, “Siku za
miaka ya kusafiri kwangu ni miaka 130. Miaka
yangu imekuwa michache na ya taabu, wala
haikufikia miaka ya kusafiri ya baba zangu.”
10 Kisha Yakobo akambariki Farao, naye akaon-
doka mbele ya uso wake.
11 Ndipo Yosefu akawakalisha baba yake na
ndugu zake katika nchi ya Misri na kuwapa
milki katika sehemu bora sana ya nchi, wilaya
ya Ramesesi, kama Farao alivyoelekeza.
12 Pia Yosefu akampa baba yake, na ndugu zake
na wote wa nyumbani mwa baba yake vyakula,
kwa kulingana na hesabu ya watoto wao.

Uongozi Wa Yosefu Wakati Wa Njaa

13 Hata hivyo, hapakuwepo chakula katika
sehemu yote kwa kuwa njaa ilikuwa kali sana;
Misri na Kanaani zote zikaharibiwa kwa sababu
ya njaa.
14 Yosefu akakusanya fedha zote zilizopatikana
kutoka mauzo ya nafaka huko Misri na Kanaani,
akazileta kwenye jumba la kifalme la Farao.
15 Fedha za watu wa Misri na Kanaani
zilipokwisha, Wamisri wote wakamjia Yosefu na
kumwambia, "Tupatie chakula. Kwa nini tufe
mbele ya macho yako? Fedha zetu zimekwisha."
16 Yosefu akawaambia, "Basi leteni mifugo
yenu, nitawauzia chakula kwa kubadilisha na
mifugo yenu, kwa kuwa fedha zenu zimek-
wisha."
17 Kwa hiyo wakaleta mifugo yao kwa Yosefu,
naye akawapa chakula kwa kubadilishana na
farasi zao, kondoo na mbuzi zao, ng'ombe na
punda zao. Katika mwaka huo wote Yosefu
akawapa chakula kwa kubadilishana na mifugo
yao yote.
18 Mwaka ule ulipokwisha, wakamjia mwaka
uliofuata na kumwambia, "Hatuwezi kuficha
ukweli mbele za bwana wetu kwamba, kwa
kuwa fedha zetu zimekwisha na wanyama wetu
ni mali yako, sasa hakuna chochote kilichosalia
kwa ajili ya bwana wetu isipokuwa miili yetu na
ardhi yetu.
19 Kwa nini tuangamie mbele ya macho yako,
sisi pamoja na nchi yetu? Utununue sisi pamoja
na ardhi yetu ili kubadilishana kwa chakula.
Nasi pamoja na nchi yetu tutakuwa watumwa

wa Farao. Tupe sisi mbegu ili tuweze kuishi wala
tusife, nchi yetu isije ikawa ukiwa."
20 Kwa hiyo Yosefu akamnunulia Farao nchi
yote ya Misri. Wamisri, mmoja baada ya
mwingine, waliuza mashamba yao, kwa sababu
njaa ilikuwa kali sana kwao. Nchi ikawa mali ya
Farao,
21 naye Yosefu akawafanya watu watumike
kama watumwa, kuanzia upande mmoja wa
Misri hadi upande mwingine.
22 Hata hivyo, hakununua nchi ya makuhani,
kwa sababu walikuwa wanapata mgawo wao
wa kawaida kutoka kwa Farao, nao walikuwa
na chakula cha kuwatosha kutokana na mgawo
waliopewa na Farao. Hii ndiyo sababu hawaku-
uza ardhi yao.
23 Yosefu akawaambia watu, "Kwa vile nime-
wanunua ninyi pamoja na nchi yenu leo kuwa
mali ya Farao, hapa kuna mbegu kwa ajili yenu
ili mweze kuziotesha.
24 Lakini wakati mazao yatakapokuwa tayari,
mpeni Farao sehemu ya tano. Sehemu hizo nne
zitakazobaki mtaziweka kama mbegu kwa ajili
ya mashamba na kwa ajili ya chakula chenu
wenyewe na cha watu wa nyumbani mwenu na
watoto wenu."
25 Wakamwambia, "Umeokoa maisha yetu.
Basi na tupate kibali mbele ya macho ya bwana
wetu; tutakuwa watumwa wa Farao."
26 Basi Yosefu akaiweka iwe sheria kuhusu
nchi ya Misri, ambayo inatumika mpaka leo,
kwamba, sehemu ya tano ya mazao ni mali ya
Farao. Ni nchi ya makuhani tu ambayo haikuwa
ya Farao.

27 Basi Waisraeli wakaishi Misri katika nchi
ya Gosheni. Wakapata mali huko wakastawi na
kuongezeka kwa wingi sana.

28 Yakobo akaishi Misri miaka kumi na saba,
nayo miaka ya maisha yake ilikuwa 147.
29 Wakati ulipokaribia wa Israeli kufa,
akamwita mwanawe Yosefu na kumwambia,
“Kama nimepata kibali machoni pake, weka
mkono wako chini ya paja langu na uniahidi
kuwa utanifanyia fadhili na uaminifu. Usinizike
Misri,
30 lakini nitakapopumzika na baba
zangu, unichukue kutoka Misri, ukanizike
walipozikwa.”

Yosefu akamwambia, “Nitafanya kama un-
avyosema.”

31 Akamwambia, “Niapie.” Ndipo Yosefu
akamwapia, naye Israeli akaabudu, akiwa
ameegemea juu ya kichwa cha fimbo yake.

48

Manase Na Efraimu

1 Baada ya muda Yosefu akaambiwa
kwamba, “Baba yako ni mgonjwa.” Kwa
hiyo akawachukua wanawe wawili Manase
na Efraimu, pamoja naye.
2 Yakobo alipoambiwa, “Mwanao Yosefu
amekujia kukuona,” Israeli akakusanya nguvu
zake, akaketi kitandani.

3 Yakobo akamwambia Yosefu, “Mungu
Mwenyezi* alinitokea huko Luzu katika nchi
ya Kanaani, huko akanibariki,
4 naye akaniambia, ‘Nitakufanya ustawi na
kuongezeka hesabu yako, nitakufanya kuwa
jamii ya mataifa, nami nitakupa nchi hii uimiliki
milele wewe na wazao wako baada yako.’
5 “Sasa basi, wanao wawili waliozaliwa kwako
huku Misri kabla sijaja hapa kwako watah-
esabiwa kuwa ni wangu; Efraimu na Manase
watakuwa wangu, kama vile Reubeni na Simeoni
walivyo wangu.
6 Lakini watoto utakaowazaa baada yao
watakuwa wako. Katika nchi watakayoirithi,
watatambuliwa kwa jina la ndugu zao.
7 Nilipokuwa ninarudi kutoka Padani, katika
huzuni yangu Raheli alifariki katika nchi ya
Kanaani tulipokuwa tungali tukisafiri, tukiwa
karibu kufika Efrathi. Kwa hiyo nilimzika huko,
kando ya njia iendayo Efrathi” (yaani Bethle-
hemu).
8 Wakati Israeli alipowaona wana wa Yosefu,
akauliza, “Hawa ni nani?”
9 Yosefu akamjibu baba yake, “Hawa ni wana
ambao Mungu amenipa nikiwa huku.”
Ndipo Israeli akasema, “Walete kwangu ili
niwabariki.”
10 Basi macho ya Israeli yalikuwa hayaoni
vizuri kwa sababu ya uzee, naye aliona kwa
shida. Kwa hiyo Yosefu akawaleta wanawe

* **48:3** Mungu Mwenyezi hapa ni jina la Kiebrania, El-Shaddai (yaani Mungu Mwenye utoshelevu wote).

karibu na baba yake, Israeli akawabusu na
akawakumbatia.
11 Israeli akamwambia Yosefu, “Kamwe siku-
tazamia kuuona uso wako tena, lakini sasa
Mungu ameniruhusu kuwaona watoto wako
pia.”
12 Ndipo Yosefu akawaondoa wanawe mago-
tini mwa Israeli naye akasujudu hadi nchi.
13 Yosefu akachukua wale wana wawili,
Efraimu kwenye mkono wake wa kuume
akimwelekeza kwenye mkono wa kushoto wa Is-
raeli, na Manase katika mkono wake wa kushoto
akimwelekeza kwenye mkono wa kuume wa
Israeli, akawaleta karibu na babu yao.
14 Lakini Israeli akaupeleka mkono wake wa
kuume, akauweka juu ya kichwa cha Efraimu,
ingawa alikuwa ndiye mdogo, na mkono wake
wa kushoto akaukatisha, akauweka juu ya
kichwa cha Manase, ingawa Manase alikuwa
ndiye mzaliwa wa kwanza.
15 Ndipo akambariki Yosefu akisema,

“Mungu ambaye baba zangu
Abrahamu na Isaki walimtii,
Mungu ambaye amekuwa mchungaji
wa maisha yangu yote mpaka leo hii,
16 Malaika ambaye aliniokoa kutoka madhara
yote,
yeye na awabariki vijana hawa.
Na waitwe kwa jina langu
na kwa majina ya baba zangu Abrahamu na
Isaki,
wao na waongezeke kwa wingi
katika dunia.”

17 Yosefu alipoona baba yake akiweka mkono
wa kuume juu ya kichwa cha Efraimu, hakupen-
dezwa, kwa hiyo akauchukua mkono wa baba
yake kutoka kichwa cha Efraimu na kuuweka
juu ya kichwa cha Manase.
18 Yosefu akamwambia, “Hapana, baba yangu,
huyu ndiye mzaliwa wa kwanza; uweke mkono
wako wa kuume juu ya kichwa chake.”
19 Lakini baba yake akakataa, akasema, “Nina-
jua, mwanangu, ninajua. Yeye pia atakuwa taifa,
naye pia atakuwa mkuu. Hata hivyo, ndugu yake
mdogo atakuwa mkuu kuliko yeye, nao wazao
wake watakuwa kundi la mataifa.”
20 Akawabarikia siku ile na kusema,
“Kwa jina lenu Israeli watatamka baraka hii:
‘Mungu na awafanye kama Efraimu na Man-
ase.’ ”
Kwa hiyo akamtanguliza Efraimu mbele ya Man-
ase.
21 Ndipo Israeli akamwambia Yosefu, “Mimi
ninakaribia kufa, lakini Mungu atakuwa pamoja
nanyi, na atawarudisha katika nchi ya baba
zenu.
22 Kwako wewe, kama aliye juu ya ndugu zako,
ninakupa sehemu moja zaidi ya ndugu zako,
lile eneo nililoteka kwa Waamori kwa upanga
wangu na upinde wangu.”

49

Yakobo Abariki Wanawe

1 Ndipo Yakobo akawaita wanawe na kusema:
“Kusanyikeni kunizunguka ili niweze kuwaam-
bia lile litakalowatokea siku zijazo.

2 “Kusanyikeni na msikilize, enyi wana wa Yakobo,
msikilizeni baba yenu Israeli.

3 “Reubeni, wewe ni mzaliwa wangu wa kwanza,
nguvu zangu, tunda la kwanza la nguvu zangu,
umepita kwa heshima, umepita kwa uwezo.
4 Usiyezuiwa kama maji, basi hutakuwa mkuu tena,
kwa kuwa ulipanda kwenye kitanda cha baba yako,
kwenye kitanda changu na kukinajisi.

5 “Simeoni na Lawi ni wana ndugu:
panga zao ni silaha za jeuri.
6 Mimi na nisiingie katika baraza lao,
nami nisiunganike katika kusanyiko lao,
kwa kuwa wamewaua watu katika hasira yao,
walikata mishipa ya miguu ya mafahali
kama walivyopenda.
7 Hasira yao na ilaaniwe, kwa kuwa ni kali mno,
nayo ghadhabu yao ni ya ukatili!
Nitawatawanya katika Yakobo
Na kuwasambaza katika Israeli.

8 “Yuda, ndugu zako watakusifu;
mkono wako utakuwa shingoni mwa adui zako;
wana wa baba yako watakusujudia.
9 Ee Yuda, wewe ni mwana simba;
unarudi toka mawindoni, mwanangu.
Kama simba hunyemelea na kulala chini,

kama simba jike: nani athubutuye kumwamsha?
10 Fimbo ya ufalme haitaondoka kwa Yuda,
wala fimbo ya mtawala kati ya miguu yake,
hadi aje yeye ambaye milki ni yake,
ambaye utii wa mataifa ni wake.
11 Atamfunga punda wake katika mzabibu,
naye mwana-punda wake kwenye tawi lililo bora zaidi;
atafua mavazi yake katika divai,
majoho yake katika damu ya mizabibu.
12 Macho yake yatakuwa mekundu kwa divai,
meno yake yatakuwa meupe kwa maziwa.

13 "Zabuloni ataishi pwani ya bahari
na kuwa bandari za kuegesha meli;
mpaka wake utapanuka kuelekea Sidoni.

14 "Isakari ni punda mwenye nguvu
ambaye amelala kati ya mizigo yake.
15 Aonapo palivyo pazuri mahali pake pa kupumzika
na jinsi nchi yake inavyopendeza,
atainamisha bega lake kwenye mzigo
na kujitolea kwa ajili ya kazi ngumu.

16 "Dani atahukumu watu wake kwa haki
kama mmoja wa makabila ya Israeli.
17 Dani atakuwa nyoka kando ya barabara,
nyoka mwenye sumu kando ya njia,
yule aumaye visigino vya farasi
ili yule ampandaye aanguke chali.

18 “Ee BWANA, nautafuta wokovu wako.

19 “Gadi atashambuliwa ghafula na kundi la washambuliaji,
lakini yeye atawageukia na kuwashinda kabisa.

20 “Chakula cha Asheri kitakuwa kinono,
naye atatoa chakula kitamu kimfaacho mfalme.

21 “Naftali ni kulungu jike aliyeachiwa huru
azaaye watoto wazuri.

22 “Yosefu ni mzabibu uzaao,
mzabibu uzaao ulio kando ya chemchemi,
ambao matawi yake hutanda ukutani.
23 Kwa uchungu wapiga mshale walimshambulia,
wakampiga mshale kwa ukatili.
24 Lakini upinde wake ulibaki imara,
mikono yake ikatiwa nguvu,
na mkono wa Mwenye Nguvu wa Yakobo,
kwa sababu ya Mchungaji, Mwamba wa Israeli,
25 kwa sababu ya Mungu wa baba yako, anayekusaidia,
kwa sababu ya Mwenyezi,* yeye anayekubariki
kwa baraka za mbinguni juu,
baraka za kilindi kilichoko chini,
baraka za matitini na za tumbo la uzazi.

---

* **49:25** Mwenyezi hapa ina maana ya Shaddai kwa Kiebrania.

26 Baraka za baba yako ni kubwa
kuliko baraka za milima ya kale,
nyingi kuliko vilima vya kale.
Baraka hizo zote na zikae juu ya kichwa cha Yosefu,
juu ya paji la yule mkuu miongoni mwa ndugu zake.

27 "Benyamini ni mbwa mwitu mlafi mwenye njaa kuu;
asubuhi hurarua mawindo yake,
jioni hugawa nyara."

28 Haya yote ndiyo makabila kumi na mawili ya Israeli, na hivi ndivyo baba yao alivyowaambia alipowabariki, akimpa kila mmoja baraka inayomfaa.

Kifo Cha Yakobo

29 Ndipo alipowapa maelekezo haya: "Mimi niko karibu kukusanywa kwa watu wangu. Mnizike pamoja na baba zangu kwenye pango katika shamba la Efroni, Mhiti,
30 pango lililoko katika shamba la Makpela, karibu na Mamre huko Kanaani, ambalo Abrahamu alinunua kwa ajili ya mahali pa kuzikia kutoka kwa Efroni, Mhiti, pamoja na shamba.
31 Huko ndiko Abrahamu na Sara mkewe walikozikwa, huko akazikwa Isaki na Rebeka mkewe, na huko nilimzika Lea.
32 Shamba hilo na pango lililoko ndani yake lilinunuliwa kutoka kwa Wahiti."

33 Baada ya Yakobo kumaliza kutoa maelekezo
hayo kwa wanawe, akarudisha miguu yake ki-
tandani, akapumua pumzi ya mwisho, na akaku-
sanywa kwa watu wake.

50

1 Basi Yosefu akamwangukia baba yake,
akalilia juu yake na akambusu.
2 Ndipo Yosefu akawaagiza matabibu
waliokuwa wakimhudumia, wamtie baba
yake Israeli dawa ili asioze. Hivyo matabibu
wakamtia dawa asioze,
3 wakatumia siku arobaini, kwa maana ndio
muda uliotakiwa wa kutia dawa ili asioze. Nao
Wamisri wakamwombolezea Yakobo kwa siku
sabini.
4 Siku za kumwombolezea zilipokwisha,
Yosefu akawaambia washauri wa Farao, "Kama
nimepata kibali machoni penu semeni na Farao
kwa ajili yangu. Mwambieni,
5 'Baba yangu aliniapisha na kuniambia,
"Mimi niko karibu kufa; unizike katika kaburi
lile nililochimba kwa ajili yangu mwenyewe
katika nchi ya Kanaani." Sasa nakuomba
uniruhusu niende kumzika baba yangu, nami
nitarudi.' "
6 Farao akasema, "Panda, uende kumzika baba
yako, kama alivyokuapiza kufanya."
7 Hivyo Yosefu akapanda kwenda kumzika
baba yake. Maafisa wote wa Farao wakaenda
pamoja naye, watu mashuhuri wa baraza lake
na watu mashuhuri wote wa Misri.
8 Hawa ni mbali na watu wote wa nyumbani
kwa Yosefu, na ndugu zake, na wale wote wa

nyumbani mwa baba yake. Ni watoto wao,
makundi yao ya kondoo, mbuzi na ng'ombe tu
waliobakia katika nchi ya Gosheni.
9 Magari makubwa na wapanda farasi pia
walipanda pamoja naye. Likawa kundi kubwa
sana.
10 Walipofika kwenye sakafu ya kupuria
nafaka ya Atadi, karibu na Yordani, wakalia kwa
sauti na kwa uchungu; Yosefu akapumzika huko
kwa siku saba kumwombolezea baba yake.
11 Wakanaani walioishi huko walipoona
maombolezo yaliyofanyika katika sakafu ile
ya kupuria ya Atadi, wakasema, "Wamisri
wanafanya maombolezo makubwa." Kwa hiyo
mahali pale karibu na Yordani pakaitwa Abel-
Mizraimu.*
12 Hivyo wana wa Yakobo wakafanya kama
baba yao alivyowaagiza:
13 Wakamchukua mpaka nchi ya Kanaani,
wakamzika kwenye pango katika shamba la
Makpela, karibu na Mamre, ambalo Abrahamu
alilinunua kutoka kwa Efroni, Mhiti, pamoja na
shamba liwe mahali pa kuzikia.
14 Baada ya Yosefu kumzika baba yake, akarudi
Misri pamoja na ndugu zake na wale wote
waliokuwa wamekwenda naye kumzika baba
yake.

Yosefu Awaondolea Ndugu Zake Mashaka

15 Ndugu zake Yosefu walipoona kwamba
baba yao amekufa, wakasema, "Itakuwaje kama

---

* **50:11** Abel-Mizraimu maana yake Maombolezo ya Wamisri.

Yosefu ataweka kinyongo dhidi yetu na kutulipa
mabaya yote tuliyomtendea?”
16 Kwa hiyo wakampelekea Yosefu ujumbe,
wakasema, “Kabla baba yako hajafa aliacha
maagizo haya:
17 ‘Hili ndilo mtakalomwambia Yosefu: Ni-
nakuomba uwasamehe ndugu zako dhambi na
mabaya kwa vile walivyokutenda vibaya.’ Sasa
tafadhali samehe dhambi za watumishi wa
Mungu wa baba yako.” Ujumbe huu ulipomfikia,
Yosefu akalia.
18 Ndipo ndugu zake wakaja na kujitupa chini
mbele yake. Wakasema, “Sisi ni watumwa
wako.”
19 Lakini Yosefu akawaambia, “Msiogope. Je,
mimi ni badala ya Mungu?
20 Mlikusudia kunidhuru, lakini Mungu
alikusudia mema, ili litimie hili linalofanyika
sasa, kuokoa maisha ya watu wengi.
21 Hivyo basi, msiogope. Mimi nitawatunza
ninyi nyote pamoja na watoto wenu.” Akawa-
hakikishia na kusema nao kwa wema.

Kifo Cha Yosefu

22 Yosefu akakaa katika nchi ya Misri, yeye
pamoja na jamaa yote ya baba yake. Akaishi
miaka 110,
23 naye akaona kizazi cha tatu cha watoto wa
Efraimu. Pia akaona watoto wa Makiri mwana
wa Manase, wakawekwa magotini mwa Yosefu
walipozaliwa.
24 Ndipo Yosefu akawaambia ndugu zake,
“Mimi ninakaribia kufa. Lakini kwa hakika
Mungu atawasaidia na kuwachukueni kutoka

nchi hii na kuwapeleka katika nchi aliyomwahidi kwa kiapo Abrahamu, Isaki na Yakobo.”

25 Naye Yosefu akawaapisha wana wa Israeli
na kuwaambia, “Hakika Mungu atawasaidia,
nanyi ni lazima mhakikishe mmepandisha mi-
fupa yangu kutoka mahali hapa.”

26 Kwa hiyo Yosefu akafa akiwa na umri wa
miaka 110. Baada ya kumtia dawa ili asioze,
akawekwa kwenye jeneza huko Misri.

Biblica® Toleo Wazi Neno: Bibilia Takatifu™
Swahili: Biblica® Toleo Wazi Neno: Bibilia Takatifu™ (Bible)

copyright © 2018 Biblica, Inc.

Language: Kiswahili

Translation by: Biblica, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
9cbb05be-39f3-5d18-8b2a-4ba788541462